

CRNA GORA
UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

IZVJEŠTAJ O RADU
UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
ZA 2021. GODINU

mart 2022. godine

I UVOD	3
II ORGANIZACIJA I RESURSI	5
III INSPEKCIJSKI NADZOR	7
A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE	11
1. <i>Tržišna inspekcija</i>	11
2. <i>Turistička inspekcija</i>	31
3. <i>Inspekcija rada</i>	38
4. <i>Metrološka inspekcija</i>	48
5. <i>Inspekcija za igre na sreću</i>	52
6. <i>Inspekcija za javne nabavke</i>	56
B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI, SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE	65
1. <i>Zdravstveno - sanitarna inspekcija</i>	65
2. <i>Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja</i>	74
3. <i>Inspekcija socijalne i dječje zaštite</i>	77
4. <i>Ekološka inspekcija</i>	80
5. <i>Inspekcija za vode</i>	83
C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DRŽAVNIH RESURSA	86
1. <i>Inspekcija za geodeziju</i>	86
2. <i>Inspekcija za stanovanje</i>	88
3. <i>Geološka inspekcija</i>	91
4. <i>Rudarska inspekcija</i>	93
5. <i>Inspekcija za ugljovodonike</i>	95
6. <i>Elektroenergetska inspekcija</i>	97
7. <i>Termoenergetska inspekcija</i>	104
D. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA	108
1. <i>Prosvjetna inspekcija</i>	108
2. <i>Inspekcija za sport</i>	111
3. <i>Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturnu baštinu</i>	113
4. <i>Inspekcija za arhivsku djelatnost</i>	115
5. <i>Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost</i>	117
6. <i>Inspekcija za informacione tehnologije</i>	120
III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR	121
E. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU	124
F. SEKTOR ZA ZASTUPANJE I PRUŽANJE STRUČNE I DRUGE POMOĆI U VRŠENJU INSPEKCIJSKOG NADZORA	127
<i>Odsjek za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora</i>	127
<i>Odsjek za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspeksijskog nadzor</i>	129
G. SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE INFORMACIONE SISTEME I IZVJEŠTAVANJE U OKVIRU INSPEKCIJSKOG NADZORA	130
<i>Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih sistema</i>	130
<i>Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora</i>	133
H. SLUŽBA ZA LJUDSKE I MATERIJALNE RESURSE	135
IV OSTALE AKTIVNOSTI	137
V OCJENA STANJA I PRIJEDLOG MJERA	142

I UVOD

U 2021. godini Uprava za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Uprava) je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti rukovodeći se programom rada i dinamičkim planovima rada inspekcija, koji su zasnovani i na strateškim dokumentima Vlade. Osim na kontrolu vršenja djelatnosti i drugih oblasti koje su pod nadzorom inspekcija Uprave, planovi nadzora fokusirani su i na privremene mjere za sprečavanje unošenja u zemlju i širenja Covid-19, u skladu sa aktima Vlade i Ministarstva zdravlja.

Dakle, uz redovne aktivnosti nadzora, u prvi plan je i dalje bila podrška sprovođenju privremenih epidemioloških mjera, ali na način da se inspekcijskim nadzorom istovremeno odgovori i na druge izazove, kao što je rizik od povećanja sive ekonomije (u uslovima pandemije) na tržištu robe i usluga i tržištu rada. Tako je Uprava pripremila inspekcije da planirano i očekivano intenziviranje aktivnosti u pojedinim djelatnostima, u izvještajnoj godini, isprate na odgovarajući način. U tom smislu, na analizi rizika u privrednim sektorima, posebno aktivnim tokom sezone, kreiran je i poseban plan pojačanog inspekcijskog nadzora u turističkoj sezoni, s obzirom na značaj turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, pa s tim u vezi, potrebu zaštite javnog interesa u uslovima povećanog prisustva potrošača i poslovnih subjekata, praćenog povećanim obimom prometa robe i usluga i drugih poslovnih aktivnosti.

Cilj ovakvog planiranja nadzora je da se u kontinuitetu i naglašeno u pomenutim okolnostima i periodima obezbijede jednaki uslovi poslovanja, uz poštovanje propisa, za sve poslovne subjekte, što će rezultirati zaštitom javnih interesa u svim upravnim oblastima koje su pod nadzorom inspekcija Uprave, razvrstane u sektorima za zaštitu tržišta i ekonomije, bezbjednost i zdravlja ljudi, životne sredine, državnih resursa i djelatnosti od javnog interesa. Dakle, cilj je da se u specifičnim uslovima u izvještajnoj godini, planiranjem i sprovođenjem efikasnog i efektivnog nadzora u svim oblastima dodijeljenim u nadležnost inspekcija Uprave, uz pažnju na poštovanje epidemioloških mjera, utiče na podizanje kvaliteta života građana i unapređivanje poslovnog ambijenta.

Najvažniji strateški dokumenti Vlade i njenih tijela, koji su bili u osnovi planiranja i realizacije inspekcijskog nadzora u izvještajnoj godini, su:

- Strategija upravljanja hemikalijama 2019-2022. godine, sa Akcionim planom 2019-2022;
- Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2016-2020. godine, sa Akcionim planom implementacije (po kome su se realizule aktivnosti);;
- Strategija razvoja sistema javnih nabavki za period 2021-2025. godine, sa Akcionim planom za 2021. godinu;
- Strategija razvoja energetike 2015-2030. godine;

- Strategija za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine i godišnji Akcioni plan;
- Strategija razvoja šuma i šumarstva 2014-2023. godine;
- Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period 2018-2022. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ove strategije;
- Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period 2018-2022. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ove strategije;
- Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030.godine;
- Strategija upravljanja vodama Crne Gore do 2035.godine;
- Strategija za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gor za period 2018-2023;
- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine;
- Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ovog programa;
- Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, sa Akcionim planom za 2021.godinu;
- Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha, sa Akcionim planom za period 2017-2020. (po kojoj se i dalje realizuju aktivnosti);
- Nacionalni plan implementacije Minamatske konvencije o živi, s Akcionim planom za period 2021-2025. i Izveštajem o Minamata inicijalnoj procjeni;
- Nacionalni plan za implementaciju Stokholmske Konvencije za period 2019-2023;
- Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije donešen 2017. godine (po kome se i dalje realizuju aktivnosti);
- Akcioni plan za pripremu ljetnje turističke sezone za 2021. godinu
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje;
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika;
- Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene;
- Akcioni plan nacionalne stambene strategije za period 2015 - 2020. godine (po kojem se i dalje realizuju aktivnosti);
- Akcioni plan za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu za period 2019-2021. godine
- Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) 2017 - 2021. godine;
- Plan aktivnosti za organizovanje i sprovođenje zajedničkih akcija usmjerenih na sprečavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine (za 2021);
- Program razvoja lovstva za period 2014 - 2024. godine;
- Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021-2023. godine;

- Metodologija analize rizika u vršenju inspekcijskog nadzora, shodno odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjima korupcije;
- Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2021. godinu.

U pripremi jednog broja gorepomenutih strategija i akcionih planova, Uprava je uzela učešća, dok je za pojedine bila i nosilac aktivnosti. Takođe, Uprava je, na osnovu Akcionog plana Vlade za pripremu ljetnje turističke sezone, pripremila sopstveni Plan pripreme ljetnje turističke sezone i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u ljetnjoj turističkoj sezoni 2021. Takođe, pripremljen je i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u zimskoj turističkoj sezoni 2021/2022.

Osim navedenih planskih dokumenata, inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini postupale i po zaključcima Vlade.

II ORGANIZACIJA I RESURSI

U 2021. godini izvršena je jedna izmjena Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Nije bilo izmjena organizacione šeme pa su se nadležnosti Uprave, kao i u prethodnoj godini, ostvarivale u okviru osam organizacionih cjelina: šest sektora (od kojih se u okviru četiri nalazi 20 odsjeka, sa ukupno 23 inspekcije) i dvije službe. Broj izvršilaca je povećan za 25, od čega je 21. inspektorsko mjesto. U odnosu na 2020. godinu, broj izvršilaca se nije povećavao.

Kadrovski resursi

Broj zaposlenih u Upravi na kraju izvještajne godine je bio 298 (111 - muškaraca i 187 - žena). Visokorukovodni kadar je direktor (muškarac) i šest pomoćnika (jedan muškarac i pet žena). Uprava broji 235 inspektora od čega su 102 muškarci i 133 žene, uključujući i glavne inspektore/ke (devet muškaraca i sedam žena). Najviše zaposlenih inspektora je sa mjestom rada u Podgorici - 119 (uključujući i 16 glavnih inspektora/ki, 59 muškaraca i 60 žena), dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Nikšić (14 - dva muškarca i 12 žena), Bijelo Polje (16 - osam muškaraca i osam žena), Bar (14 - tri muškarca i 11 žena), Pljevlja (sedam - dva muškarca i pet žena), Herceg Novi (devet - jedan muškarac i osam žena), Berane (10 - uključujući jednog inspektora koordinatora, pet muškarca i pet žena), Budva (devet - uključujući jednoog inspektora koordinatora, dva muškarca i sedam žena), Tivat (pet - jedan muškarac i četiri žene), Rožaje (12 - uključujući jednog inspektora koordinatora, devet muškaraca i tri žene), Ulcinj (osam - dva muškarca i šest žena), Plav (četiri muškarca), Kotor (tri - jedan muškarac i dvije žene), Mojkovac (četiri - dva muškarca i dvije žene), Cetinje (dvije žene), Kolašin (jedan muškarac) i Danilovgrad (jedna žena).

U izvještajnoj godini zaposleno je 20 izvršilaca, od čega je 17 inspektora/ki (šest muškaraca 11 žena) i tri samostalne savjetnice. Upravu je napustilo 12 zaposlenih, od čega devet inspektora/ki po sili zakona zbog navršenih 67 godina starosti (šest muškaraca i tri žene), jedna inspektorka po sopstvenom zahtjevu po ispunjenosti uslova za odlazak u penziju i dva inspektora sporazumnim prestankom radnog odnosa (jedan muškarac i jedna žena). U odnosu na važeći akt o sistematizaciji, na kraju izvještajne godine, ostalo je nepopunjeno 92 radna mjesta.

Informaciono-komunikacioni resursi

Važan segment u radu Uprave je osavremenjivanje rada Uprave, a veoma važan korak u tom pravcu je i uvođenje Jedinog inspeksijskog informacionog sistema (JIS) koji je krenuo sa implementacijom početkom izvještajne godine. Važno je istaći da JIS, osim što „pokriva“ elektronsku razmjenu dokumenata unutar UIP-a, treba da omogući i povezivanje sa svim potrebnim registrima (građana, privrednih subjekta, registrom novčanih kazni itd.) koji su u vlasništvu drugih državnih organa, kao i da obezbijedi analizu rizika, kreiranje planova za nove inspeksijske nadzore itd.

U izvještajnoj godini održan je veliki broj sastanaka i analiza jer se kompleksnost implementacije sistema ogleda upravo u različitosti inspekcija, što sa sobom povlači prilagođavanje sistema svakoj inspekciji ponaosob. Takođe je održano preko 600 obuka radi obučavanja svih zaposlenih u korišćenju ovoga sistema. Kako inspektori vrše nadzor na teritoriji cijele države, dodatna otežavajuća okolnost je bila obezbijediti/ organizovati njihovo prisustvo na obuci.

Treba i, u ovom slučaju, naglasiti da su zbog pandemije koronavirusa i angažovanju i inspektora i službenika zaposlenih u IT Službi kao pomoć Zdravstveno-sanitarnoj inspekciji sve aktivnosti na implementaciji ovog informacionog sistema (analize, intervjui, obuke itd.) bile umogome usporene, pa su sve faze izrade aplikacije kasnile.

Više o Informaciono-komunikacionim resursima kod *Službe za inspeksijske informacione sisteme i izvještavanje u okviru inspeksijskog nadzora*.

Poslovni prostor i tehnička opremljenost

Uprava nema svoj poslovni prostor, a zaposleni, samo u Podgorici kao sjedištu Uprave, smješteni su na pet različitih lokacija, od kojih su dvije zakupljene. Takođe, zakupljene su prostorije u opštinama: Cetinje, Nikšić, Kolašin, Bijelo Polje, Rožaje, dok su inspekcije u opštinama: Budva, Tivat, Kotor, Bar, Ulcinj, Berane, Mojkovac i Plav smještene u prostorijama koje su vlasništvu ili države ili lokalne samouprave.

Vozni park Uprave za inspeksijske poslove raspolaže sa 142 vozila.

Budžet Uprave

Budžet Uprave za izvještajnu godinu bio je 4.981.064,97 €, što nije bilo dovoljno za servisiranje pojedinih kategorija troškova. Naime, priroda inspekcijskog nadzora podrazumijeva stalno prisustvo inspektora na terenu (uz njihovu obaveznu rotaciju sa jednog na drugo područje), što zahtijeva obezbjeđivanje odgovarajućih sredstava za nabavku i održavanje vozila, dnevnica i smještaj inspektora.

S obzirom na objedinjavanje dijela javnih nabavki, sredstva za Upravu u iznosu od 504.065,20 €, u izvještajnoj godini, bila su opredijeljena u programu Objedinjene javne nabavke kod Uprave za katastar i državnu imovinu. Treba istaći da je dosadašnje iskustvo objedinjavanja javnih nabavki pokazalo kašnjenje u realizaciji postupaka javnih nabavki, što se u konačnom nepovoljno odražava na organizaciju inspekcijskog nadzora.

III INSPEKCIJSKI NADZOR

U okviru četiri sektora Uprave, propisane nadležnosti ostvaruju 24 inspekcije (Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada (oblast radnih odnosa i zapošljavanja i oblast zaštite i zdravlja na radu), Metrološka inspekcija, Inspekcija za igre na sreću, Inspekcija za javne nabavke, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Inspekcija socijalne i dječje zaštite, Ekološka inspekcija, Inspekcija za vode, Inspekcija za geodeziju, Inspekcija za stanovanje, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Inspekcija za ugljovodonike, Elektroenergetska inspekcija, Termoenergetska inspekcija, Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine, Inspekcija za arhivsku djelatnost, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Inspekcija za usluge informacionog društva).

Inspekcijski nadzor u 2021. godini i dalje je bio posvećen privremenim epidemiološkim mjerama ali i, više nego u prethodnoj godini, kontroli poslovanja subjekata čije su djelatnosti pod nadzorom inspekcija Uprave. Tako su se inspekcije, uz prioritete očuvanja zdravlja građana u uslovima koronavirusa, u izvještajnoj godini sve više posvetile i redovnom nadzoru.

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su izvršile ukupno 124.578 inspekcijskih pregleda, od čega 112.886 na unutrašnjem tržištu (što uključuje i kontrolu epidemioloških mjera), a 11.692 u spoljnotrgovinskom prometu (što uključuje i kontrolu epidemioloških mjera na graničnim prelazima). Redovnih inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu bilo je 70.335, po inicijativama 7.120, i zahtjevima 1.597, dok je kontrolnih pregleda, u kojima su inspektori pratili postupanje subjekata nadzora po nalogima za otklanjanje utvrđenih

nepravilnosti, izvršeno 33.834. Inspekcijski pregledi u spoljnotrgovinskom prometu vršeni su po zahtjevima privrednih subjekata.

Podaci o izvršenim inspekcijskim pregledima i preduzetim mjerama

Nadzor i mjere		Na unutrašnjem tržištu	U spoljnotrgovinskom prometu	UKUPNO
1.	Broj inspekcijskih pregleda	112.886	11.692	124.578
	- redovni	70.335	-	70.335
	- po inicijativi	7.120	-	7.120
	- po zahtjevu	1.597	11.692	13.289
	- kontrolni	33.834	-	33.834
2.	Broj utvrđenih nepravilnosti	14.404	1	14.405
3.	Broj ukazivanja	5.136	-	5.136
4.	Broj rješenja	172.311 ¹	11.692 ²	184.003
5.	Broj uzetih uzoraka	203	106	309
6.	Broj prekršajnih naloga	8.928	-	8.918
7.	Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	3.181.630,00 €	-	3.181.660,00 €
8.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	461	-	461
9.	Iznos izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovi postupka ³	459.460,00€	-	459.460,00€
10.	Broj zaključaka o novčanom kažnjavanju	138	-	138
11.	Iznos izrečenih novčanih kazni zaključcima ⁴	163.450,00 €	-	163.450,00 €
12.	Broj krivičnih prijavi	171	-	171
13.	Naknada za sanitarnu saglasnost	12.690,90 €	-	12.690,99 €
14.	Naknade i takse za kontrolu u spoljnotrgovinskom prometu	-	240.028,75 €	240.028,75 €
15.	Finansijski efekti nadzora	3.817.230,90 €	240.028,75 €	4.057.259,65 €

¹ 5.629 rješenja je donešeno u nadzoru na unutrašnjem tržištu, a 166.682 u cilju sprečavanja širenja koronavirusa.

² 6.596 rješenja je donešeno u nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu, a 5.096 na graničnim prelazima u cilju sprečavanja unošenja i širenja koronavirusa.

³ Novčane kazne izrečene po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje (podnesenim u izvještajnoj godini i u ranijem periodu).

⁴ Novčane kazne koje su inspektori izrekli u postupku prinudnog izvršenja rješenja.

U nadzoru je utvrđeno ukupno 14.405 nepravilnosti, od čega je jedna u spoljnotrgovinskom prometu (pošiljka nije ispunjavala propisane uslove).

Inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini donijele ukupno 184.003 rješenja, od čega se 5.629 odnosi na promet na unutrašnjem tržištu, a 166.682 rješenja je donešeno u cilju sprečavanja širenja koronavirusa-unutrašnji promet (o smještaju u samoizolaciju oboljelih lica i kontakata zbog sumnje na kontakt sa oboljelim licem). Na spoljnotrgovinski promet odnosi se 6.596 rješenja, a 5.096 su donešena na graničnim prelazima u cilju sprečavanja unošenja i širenja epidemije izazvane koronavirusom. Dakle, kada su u pitanju rješenja u cilju sprečavanja širenja koronavirusa, donešeno ih je ukupno 171.778.

Od ukupnog broja rješenja donešenih u nadzoru na unutrašnjem tržištu (5.629), 3.551 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti. Ostala rješenja se odnose na: zabranu prometa robe (521), zabranu obavljanja djelatnosti (65), dostavljanje dokumentacije na uvid (174), odobrenje prenosa posmrtnih ostataka (337) itd.

Broj uloženi žalbi na rješenja donešena u 2021. godini u nadzoru na unutrašnjem tržištu je 100, što znači da je na 1,77% rješenja uložena žalba. U izvještajnoj godini riješeno je 100 žalbi, uključujući i 27 koje su podnešene u prethodnom periodu (u osam slučajeva inspektor je donio novo rješenje, 49 žalbi je odbijeno, 41 je usvojena i rješenja vraćena prvostepenom organu na ponovno odlučivanje, dok je u dva slučaja stranka odustala od žalbe). Ovi podaci ukazuju da je u vršenju inspekcijskog nadzora uglavnom obezbijeđena primjena pravila postupka inspekcijskog nadzora i upravnog postupka, a poništavanje rješenja uglavnom je bilo zasnovano na stavu drugostepenog ograna da „stranki nije omogućeno da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka”. Sa tim stavom drugostepenih organa Uprava je polemicala i u ranijem periodu, polazeći od činjenice da je postupak inspekcijskog nadzora zasnovan na načelu izjašnjenja stranke i kao takav uređen posebnim zakonom, kojim su propisana i prava subjekta nadzora ali i obaveze inspektora, pa takav stav negativno utiče na efikasnost i efektivnost postupka inspekcijskog nadzora. Ipak, inspektorima je dato uputstvo da se pridržavaju predmetnog stava, a uporedo je data inicijativa nadležnom ministarstvu da se ovo pitanje riješi kroz izmjene i dopune Zakona o inspekcijskom nadzoru, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, tj. da se propiše da se rješenje u postupku inspekcijskog nadzora može donijeti bez izjašnjenja stranke o rezultatima ispitnog postupka.

U nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu donešeno je 6.596 rješenja, od čega se 6.595 odnosi na dozvolu uvoza robe, a jedno na zabranu uvoza. Pregledano je i 677 brodova prilikom kojih su date dozvole za slobodan saobraćaj istih.

U postupku inspekcijskog nadzora uzeto je ukupno 309 uzoraka (voda, igračke, gorivo, otpadne vode i ostalo) i predato nadležnim laboratorijama na ispitivanje. U unutrašnjem prometu uzeta su 203 uzorka, od kojih je neispravno bilo 42 (voda -17, ostale vode -12, igračke – 12, gorivo - jedan). U spoljnotrgovinskom prometu uzeto je 106 uzoraka, od kojih je jedan bio neispravan (kozmetički proizvod).

U izvještajnoj godini izdato je ukupno 8.928 prekršajnih naloga, kojima je izrečeno 3.181.630,00 € novčanih kazni. Ukupan broj naplaćenih prekršajnih naloga je 6.611, što je 74,13% od broja izdatih. Kada je naplaćeni iznos novčanih kazni u pitanju, s obzirom da prekršioc koristi zakonsku mogućnost uplate kazne u visini 2/3 od izrečene (ukoliko istu uplate u propisanom roku), taj procenat je manji.

Od ukupnog broja predmeta koji se vode pred prekršajnim sudovima (958), od čega po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka (645), riješeno je 404, i to: 257 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 291.980,00€, 15 u kojima je izrečena opomena, 55 u kojima je donešena oslobađajuća odluka, 67 u kojem je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 31 zbog zastare), 10 predmeta u kojima je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (241) postupci su u toku.

Po zahtjevima za sudsko odlučivanje (313) riješeno je 191, i to: 118 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 167.480,00€, uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje), šest u kojima je izrečena opomena, 27 u kojima je donešena oslobađajuća odluka, 31 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih devet zbog zastare), i devet po kojima se prekršajni nalog stavlja van snage. Kod ostalih predmeta (122) postupci su u toku.

Treba istaći da se evidencija naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnim postupcima vodi kod područnih sudova za prekršaje, tako da Uprava ne raspolaže tim podacima.

Podnešene krivične prijave (171) odnose se na: nelegalno priređivanje igara na sreću (šest), nedozovljenu trgovinu (jedna), nepostupanje po zdravstvenim propisima za suzbijanje opasne zarazne bolesti (90), bespravnu sječu stabala u državnoj šumi (25), bespravni lov (četiri), devastaciju životne sredine - probijanje puta u zoni NP Durmitor (jedna), bespravnu sječu molike koja pripada posebno zaštićenim biljnim vrstama (jedna), izazivanje požara -u Kombinat aluminijuma izazvanog rezanjem cjevovoda rezervoara za mazut (jedna), nelegalnu eksploataciju rječnog materijala, odnosno krađe prirodnog dobra (14), ispuštanje otpadnih voda u recipijent (jedna), izvođenje radova na vodnom dobru bez pribavljenih vodnih saglasnosti (tri), eksploataciju rječnih nanosa - iz vodotoka rijeke Morače i zaštite vodoizvorišta Bolje sestre (12), nepravilnosti u radu Komisije za upis studenata (jedna), oštećenje spomen – obilježja (četiri) i izmještanje spomen-obilježja, nestanak muzejskih eksponata (krađa) i falsifikovanje izvještaja (sedam).

Usaglašavanje utvrđenog stanja na terenu s propisima, čime se ostvaruje zaštita javnog interesa, što je osnovni cilj inspekcijskog nadzora, postiže se upravnim mjerama inspektora usmjerenim na otklanjanje nepravilnosti, ali i sankcionisanjem, posebno onih koji namjerno i uporno krše propise. Širok spektar efekata nadzora u sektorima u kojima nadzor sprovode inspekcije Uprave, između ostalog, rezultira i boljom naplatom budžetskih prihoda po osnovu prometa robe i pružanja usluga, po osnovu zarada zaposlenih u raznim djelatnostima i, istovremeno, smanjenjem sive ekonomije, zaštite lojalne konkurencije, zaštite potrošača, zaštite zaposlenih itd.

INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA

U nadzoru nad primjenom materijalnih propisa iz svoje nadležnosti, inspekcije su postupale u skladu sa: Zakonom o inspeksijskom nadzoru, Zakonom o upravnom postupku, Zakonom o upravnom sporu, Zakonom o prekršajima, Zakonom o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje, Krivičnim zakonikom, Zakonom o odgovornosti pravnih lica za krivična djela, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave i dr. Rad jednog broja inspekcija uređen je i posebnim zakonima (Zakonom o tržišnoj inspekciji, Zakonom o inspekciji rada, Zakonom o sanitarnoj inspekciji, Zakonom o prosvjetnoj inspekciji).

A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada, Metrološka inspekcija, Inspekcija za igre na sreću i Inspekcija za javne nabavke.

1. Tržišna inspekcija

Tržišna inspekcija vrši nadzor u okviru četiri grupe poslova (tri područne jedinice i grupa poslova za tehnički nadzor). Od ukupno sistematizovanih 61 radnih mjesta za inspektore, zaposleno je 54 (22 muškaraca i 32 žene), uključujući i glavnu inspektorku (21 dipl. ekonomista, 19 dipl. pravnika, šest dipl. menadžera u ekonomiji, četiri dipl. ing. poljoprivrede, jedan dipl. ing. šumarstva, jedan dipl. ing. prehrambene tehnologije, jedan dipl. ing. elektrotehnike, jedan dipl. politikolog). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora, 25 su sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje jedan, Danilovgrad jedan, Kolašin jedan (Mojkovac), Nikšić (Plužine i Šavnik) pet, Budva tri, Ulcinj tri, Bar tri, Kotor jedan, Herceg Novi dva, Bijelo Polje dva, Plav (Andrijevića i Gusinje) jedan, Rožaje (Petnjica) tri, Pljevlja (Žabljak) dva, Berane jedna.

Nadležnosti

Tržišna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o unutrašnjoj trgovini, Zakon o zanatstvu, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o potrošačkim kreditima, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakon o efikasnom korišćenju energije, Zakon o građevinskim proizvodima, Zakon o primjeni propisa kojima

se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o žigu, Zakon o patentima, Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, Zakon o oznakama geografskog porijekla, Zakon o zaštiti topografija poluprovodnika, Zakon o kinematografiji, Zakon o optičkim diskovima, Zakon o duvanu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o metrologiji, Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakon o energetici, Zakon o lijekovima, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i dr. Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donešenih na osnovu navedenih zakona.

Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti u pogledu uslova za pristup djelatnosti i obaveza u obavljanju tih djelatnosti, a u funkciji legalnog tržišta robe i usluga, zaštite ekonomskih interesa potrošača, bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu, zaštite prava intelektualne svojine, zaštite od nelojalne konkurencije i dr, sa ciljem da se obezbijedi njihova puna primjena.

U sprovođenju nadzora u pogledu poštovanja epidemioloških mjera, u objektima u kojima se obavlja trgovina i pružaju zanatske i druge usluge, Tržišna inspekcija je postupala u skladu sa Naredbom za preduzimanje privremenih mjera za sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprečavanje prenošenja novog koronavirusa i Odlukom o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti Covid-19 od većeg epidemiološkog značaja. .

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Tržišna inspekcija je realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, koji je, između ostalog, zasnovan i na strateškim dokumentima Vlade (Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021; Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije; Plan aktivnosti za organizovanje i sprovođenje zajedničkih akcija usmjerenih na sprečavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine itd.), kao i na Opštem programu nadzora proizvoda na tržištu za 2021.godinu, koji donosi Vladino Koordinaciono tijelo za nadzor proizvoda na tržištu, te po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

U realizaciji planiranih aktivnosti, inspekcija se rukovodila vremenskim intervalima pojačanog prometa roba i usluga, a posebno stanjem na terenu. Pažnja je bila usmjerena posebno na trgovinu i pojedine zanatske i dr. usluge, sa posebnim osvrtom na suzbijanje sive ekonomije, zaštitu prava intelektualne svojine, zaštitu prava potrošača (ekonomskih interesa i zaštita od nebezbednih proizvoda). Više u odjeljku - Nadzor po oblastima.

U izvještajnoj godini Tržišna inspekcija je izvršila ukupno 39.524 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 3.979 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	39.524
- redovni	34.053
- po inicijativi	873
- po zahtjevu	810
- kontrolni	3.788
Broj utvrđenih nepravilnosti	3.979
Broj ukazivanja	713/730 ⁵
Broj rješenja	3.218/3.249 ⁶
Broj prekršajnih naloga	5.160
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	1.194.560,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	24
Broj krivičnih prijava	12 ⁷

Posmatrano *po vrstama djelatnosti*, ukupan broj inspekcijskih pregleda je 39.657, i to: (promet robe – 37.469, zanatstvo i lične usluge – 2.004, usluge u prometu robe – 139 i javne usluge - 45), što je za 133 pregleda više u odnosu na ukupan broj inspekcijskih pregleda dat u tabeli, budući da je u pojedinim inspekcijskim pregledima istovremeno vršen nadzor više vrsta djelatnosti.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 3.979 nepravilnosti koje su se odnosile na povredu propisa o: pravima potrošača (2.015), unutrašnjoj trgovini (1.445), bezbjednosti proizvoda (360), zanatstvu (57), zaštiti prava intelektualne svojine (osam), duvanu i duvanskim proizvodima (sedam), kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla (jedna), nepravilnost po Zakonu o inspekcijskom nadzoru (jedna), nepravilnost po Krivičnom zakonu (jedna) i nepravilnosti po Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (84).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (3.979), inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora davali naloge za postupanje u određenom roku. U 713 ukazivanja obuhvaćeno je 730 nepravilnosti. Ukupan broj donešenih rješenja, uključujući i rješenja u slučaju nepostupanja po ukazivanju, je 3.218, a istima je naloženo ukupno 3.249 mjera i radnji.

⁵ Broj nepravilnosti obuhvaćenih ukazivanjima

⁶ Broj mjera i radnji naloženih rješenjima

⁷ Od 12 krivičnih prijava 11 je je podneseno iz nadzora (po ovlaštenju) u ugostiteljstvu.

Struktura mjera i radnji obuhvaćenih rješenjima

Ukupno rješenja	3.218
- Otklanjanje nepravilnosti	2.476
- Zabrana prometa robe	510
- Dostavljanje dokumentacije na uvid	172
- Privremena zabrana obavljanja djelatnosti/pečaćenje	38/21
- Oduzimanje robe/predmeta	21
- Zabrana prometa tečnog goriva n.porijekla	1

Ukupna vrijednost robe čiji je promet privremeno ili trajno zabranjen je 406.189,55€ (510 slučajeva), od čega se na privremenu zabranu prometa odnosi 400 slučajeva u vrijednosti od 356.830,87 €, a na trajnu 110 slučajeva u vrijednosti od 49.358,68 €. Broj slučajeva zabrane prometa robe je veći u odnosu na prethodnu godinu, a razlog tome je znatno više nađenih nebezbednih proizvoda na tržištu u odnosu na prethodnu godinu, na šta je od uticaja kontinuirano unapređivanje znanja inspektora u ovoj oblasti, pa samim tim i inspeksijskog nadzora. Više u odjeljku - Nadzor po oblastima/ *Bezbjednost proizvoda (tržišni nadzor)*.

Razlozi za *privremenu* zabranu prometa su bili: opasni neprehrambeni proizvodi na tržištu, tj. proizvodi koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve bezbjednosti (222 slučajeva u vrijednosti od 188.151,05€), i u drugim slučajevima, npr. zbog neisticanja ili nepropisnog isticanja cijena, nepropisnog sprovođenja prodajnih pogodnosti itd. (178 slučajeva u vrijednosti od 168.679,82€).

Razlozi za *trajnu* zabranu prometa odnose se na prisustvo na tržištu opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom.

U 355 slučajeva, nakon otklanjanja nepravilnosti (po nalogu inspektora), stavljena je u promet roba u ukupnoj vrijednosti od 328.405,72€. Najčešće se radilo o opasnim proizvodima usaglašenim sa propisanim zahtjevima bezbjednosti (199 slučajeva u vrijednosti od 165.001,07€) i o robi kod koje su otklonjene nepravilnosti u vezi sa isticanjem cijena, označavanjem sniženja robe, kao i o robi kod koje su otklonjeni i utvrđeni propusti u označavanju (156 slučajeva u vrijednosti od 163.404,65€).

Mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti izrečena je u 38 slučajeva i to zbog neposjedovanja prijave za obavljanje djelatnosti, od čega je u dvadeset jednom slučaju izvršeno pečaćenje objekta.

U dvadeset jednom slučaju privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 6.640,10€ zbog stavljanja iste u promet bez dokaza o nabavci, odnosno zbog povrede prava intelektualne svojine (žig). Radilo se o raznim vrstama robe (odjevni predmeti, cigarete, rezani duvan, obuća, knjiga-bojanka, ogrlica Swarovski, tašne, šljunak i stona lampa).

Mjera privremene zabrane prometa tečnog goriva naftnog porijekla izvršena je u jednom slučaju, zbog nepropisanog kvaliteta, i to pečaćenjem rezervoara sa zatečenim zalihama goriva, na način što je na aparate stavljen službeni pečat.

Utvrđena nepravilnost u oblasti inspekcijskog nadzora se odnosila na to da subjekat nadzora nije postupio po naredbi inspektora u određenom roku.

U izvještajnom periodu podnesena je jedna krivična prijava zbog nedozvoljene trgovine. Krivična prijava je odbačena od strane nadležnog organa, uz obrazloženje da je okrivljeni uplatio određeni iznos novca u humanitarne svrhe.

U dijelu nepoštovanja mjera iz Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, utvrđene su 84 nepravilnosti u oblasti trgovine, zanatstva i ugostiteljstva.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 3.218 donešenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 3.202. Dobrovoljno su izvršena 3.163 rješenja, dok je 26 rješenja izvršeno administrativno, a u 13 slučajeva postupak je obustavljen (subjekti nadzora nerezidenti). Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno 16 rješenja (donešena krajem decembra). U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i 12 rješenja, prenijetih iz prethodne godine. Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je 19 žalbi, od čega je odlučeno po njih 16.

Drugostepeni organ je rješavao po 16 žalbi, od čega je u osam slučajeva žalba odbijena, u sedam slučajeva žalba je usvojena, dok je u jednom slučaju stranka odustala. Kod drugostepenog organa je u tri slučaja postupak po žalbi u toku.

Protiv sedam rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor. U jednom slučaju je tužba odbijena, a u šest slučajeva je postupak u toku.

Takođe, u 2021.godini riješeno je 17 žalbi koje su podnešene u 2020.godini i ranije. Drugostepeni organ je u sedam slučajeva odbio žalbu, u osam slučajeva rješenje je poništeno, u jednom slučaju stranka je odustala a u jednom slučaju žalba je usvojena.

Prekršajna odgovornost : Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 5.160 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.194.560,00€, od čega:

- odgovornom i pravnom licu 4.231 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.017.750,00€;
- preduzetniku 814 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 157.860,00€; i
- fizičkom licu 115 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu 18.950,00€.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 4.916 prekršajnih naloga, što je 95% od broja izdatih. Za 56 prekršajnih naloga podnešeni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 102 prekršajna naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Tržišni inspektori su za 86 nenaplaćenih prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 24 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kojima su obuhvaćena 24 prekršaja. Protiv pravnog lica (i odgovornog lica u pravnom licu) podnešeno je 19 zahtjeva i pet protiv fizičkog lica.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 56 zahtjeva uključujući i 40 zahtjeva iz prethodnog perioda (38 za pokretanje prekršajnog postupka i 18 za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 29 novčanih kazni (u 11 slučajeva ispod propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 31.220,00€ (sa troškovima postupka). U 18 slučajeva postupak je obustavljen (od čega 11 zbog zastarjelosti), u četiri slučaja donešeno je rješenje o oslobađanju, u tri slučaja izrečena je opomena i u dva slučaja prekršajni nalog je stavljen van snage.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeto je ukupno šest žalbi, od čega su dvije bile od strane Uprave i četiri od strane subjekata nadzora. Viši sud je postupao po svim žalbama (četiri žalbe su odbijene, a u dva slučaja žalbe su usvojene).

Nadzor po oblastima

Trgovina: U izvještajnoj godini, Tržišna inspekcija je u oblasti trgovine posebnu pažnju posvetila provjeri porijekla robe u prometu, njenom evidentiranju (nabavke i prodaje), evidentiranju ostvarenog prometa i poštovanju obaveze u vezi sa formiranjem cijena proizvoda, u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o evidenciji nabavke i prodaje robe i pružanju trgovinskih usluga, kao i drugim zakonima koji uređuju trgovinu pojedinih vrsta roba. Dakle, nadzorom su obuhvaćeni svi segmenti bitni za postizanje legalnosti unutrašnjeg tržišta i fer konkurencije, uključujući i obaveze u pogledu podnošenja prijave trgovine nadležnim organima, ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova.

Nadzor u oblasti trgovine je intenziviran u pojedinim vrstama trgovine (promet na veliko i promet na malo i dr.) i za pojedine vrste robe u određenim vremenskim periodima i na pojedinim prodajnim mjestima, u skladu sa Planom rada inspekcije. U tom smislu, vršen je nadzor kod trgovaca koji obavljaju promet robe preko štandova i tezgi na pijacama i drugim otvorenim i zatvorenim prostorima sa aspekta prijave trgovine, porijekla robe, vođenja evidencije o nabavci i prodaji robe. Takođe, vršen je pojačani nadzor nad prometom duvanskih proizvoda, tečnih goriva naftnog porijekla (kvaliteta), građevinskog materijala, alatki i mašina za poljoprivredu, auto-djelova, proizvoda drvoprerade, namještaja, bijele tehnike, udžbenika i školskog pribora, lijekova i druge robe u apotekama, odjeće i obuće za djecu, pekarskih proizvoda, pirotehničkih sredstava i dr.

Sa stanovišta vođenja propisane evidencije vršen je i nadzor prometa, izrade i opravke predmeta od dragocjenih metala, kao i nadzor otkupa lomljenog zlata i srebra.

Poseban akcenat u nadzoru dat je i na primjeni odredbe člana 35 Zakona o unutrašnjoj trgovini, koji je u vezi sa zabranom rada nedeljom i u danima državnih i drugih praznika, u trgovini na veliko i trgovini na malo.

Kontrole su organizovane i po inicijativama privrednih i drugih subjekata, koje su se odnosile na rad bez prijave trgovine, bez propisanih uslova za vršenje djelatnosti, kao i na sumnju u porijeklo robe i dr.

U kontroli primjene Zakona o unutrašnjoj trgovini utvrđeno je ukupno 1.445 nepravilnosti, od čega se najviše (830) odnosi na to da evidencija nije dostupna nadležnim inspeksijskim organima u toku kontrole, (526) odnosi na nepropisno vođenje evidencije o nabavci i prodaji robe, obavljanje trgovine bez podnošenja prijave (23), rad nedeljom i u dane državnih praznika (21), stavljanje u promet robe bez dokaza o nabavci (16), neisticanje i nepridržavanje radnog vremena (14), neobavješćavanje nadležnog organa o promjeni podataka iz prijave o početku obavljanja djelatnosti trgovine (13), nevođenje evidencije o nabavci i prodaji robe na veliko, na malo i za pružanje komisionih usluga (jedna), obavljanje trgovine bez ispunjenih minimalno tehničkih uslova (jedna).

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u oblasti unutrašnje trgovine, izrečeno je 305 ukazivanja, kojima je obuhvaćeno 306 nepravilnosti, i donešeno 1.139 rješenja. Za prekršaje je izdato 1.546 prekršajnih naloga, u vrijednosti od 419.150,00€, a podnešeno je i 15 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Pojačani nadzor prometa duvanskih proizvoda: Kontrole nad prometom duvanskih proizvoda vršene su kontinuirano, sa aspekta primjene zakona koji uređuju ovu oblast (Zakon o duvanu i Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda), kao i Zakona o unutrašnjoj trgovini, u odnosu na poštovanje odredbi koje uređuju vođenje evidencije i Zakona o zaštiti potrošača, u odnosu na isticanje cijena na propisan način, izdavanje računa, itd. Kontrolama su bili obuhvaćeni maloprodajni objekti, veleprodajna skladišta, kao i druga prodajna mjesta (šandovi/tezge) i pijačni prostori.

U izvještajnom periodu izvršeno je 845 inspeksijskih pregleda u prometu duvana i duvanskih proizvoda i utvrđena 21 nepravilnost, koja se odnosila na: (14) neposjedovanje dokaza o nabavci robe shodno Zakonu o unutrašnjoj trgovini, (šest) neisticanje oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina, shodno Zakonu o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda i (jedna) vršenje prometa duvana bez izdatog odobrenja shodno Zakonu o duvanu.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli sljedeće mjere: jedno ukazivanje i 20 rješenja (šest rješenja o otklanjanju nepravilnosti i 14 rješenja o privremenom oduzimanju robe kojom prilikom je oduzeto 697 paklica cigareta u ukupnoj vrijednosti od 1.219,20€ i 5kg rezanog duvana u ukupnoj vrijednosti od 50€). U dva

slučaja roba je oduzeta od NN lica. Izdato je 25 prekršajnih naloga i podnešena su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Kontrola kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla: Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini nastavila sa kontrolom kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla do isteka ugovora (6.4.2021. godine) zaključenog između DOO „INTRA“ i Ministarstva ekonomije. U vezi sa ovom vrstom kontrole, treba istaći da je donešen (stupio na snagu 1.aprila) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla ("Službeni list Crne Gore", br. 31/21), koji je izmijenio ulogu nadležne inspekcije na način suprotan Zakonu o energetici i Zakonu o inspekcijskom nadzoru, tj. isključio Tržišnu inspekciju iz kontrole kvaliteta goriva.

Do izmjene Pravilnika, na benzinskim stanicama je vršeno uzorkovanje tečnog goriva naftnog porijekla sa točnih aparata, u skladu sa standardom MEST EN 14275, i to: motornog benzina Eurosuper 95, 98, 100 i gasnog ulja Eurodizel. Kontrola je vršena u saradnji sa Institutom za transport DOO „INTRA“ Podgorica, kao ovlašćenim akreditovanim tijelom za uzorkovanje tečnog goriva.

Od početka izvještajne godine do stupanja na snagu gorenavedenog Pravilnika, Tržišna inspekcija je izvršila 11 inspekcijskih pregleda, kojima je obuhvaćeno 29 točnih aparata, sa kojih je uzeto ukupno 29 uzoraka, i to: gasno ulje Eurodizel (11 uzoraka), motorni benzin Eurosuper 95 (10 uzoraka), motorni benzin Eurosuper 98 (pet uzoraka) i motorni benzin Eurosuper 100 (tri uzorka).

Za 28 uzetih uzoraka od ovlašćene kuće, izdat je sertifikat o usaglašenosti sa propisanim zahtjevima iz Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla, dok je u jednom slučaju utvrđena nepravilnost, zbog čijeg otklanjanja je inspektor izrekao mjeru privremene zabrane prometa (točenja) tečnog goriva naftnog porijekla. Zbog ovog prekršaja izdata su dva prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 3.300,00€ (pravnom licu 3.000,00€ i odgovornom licu u pravnom licu 300,00€).

Povodom ovog pitanja, treba istaći da je Uprava nakon saznanja za izmjene pomenutog akta, reagovala dopisom prema Ministarstvu kapitalnih inspekcija, kao nadležnom za predmetnu oblast. S obzirom da je na predmetni dopis izostao odgovor Ministarstva, na prijedlog Uprave održan je sastanak, na kome su njeni predstavnici pojasnili probleme koji su nastali izmjenom predmetnog Pravilnika, zbog kojih Tržišna inspekcija ne može dalje vršiti kontrolu kvaliteta goriva sve dok se predmetni Pravilnik ne usaglasa sa zakonom. Ovo pitanje se mora što prije riješiti, kako bi bili sigurni da su obezbijeđeni uslovi za kontrolu kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla u prometu, u skladu sa zakonom, čime se obezbjeđuje propisana zaštita kupaca.

Zanatstvo: U oblasti zanatstva, u izvještajnoj godini, kontrolisani su: frizeri, obučari, auto-mehaničari, krojači, perači prevoznih sredstava, vulkanizeri, kao i pružaoci drugih ličnih usluga (fotokopirnice, saloni ljepote i dr.) i javnih usluga (usluge snadbijevanja strujom, smećem, pogrebnim uslugama i dr.).

Izvršene su ukupno 2.004 kontrole i utvrđeno je 57 nepravilnosti, koje su se odnosile na obavljanje zanatske djelatnosti bez podnošenja prijave nadležnom organu lokalne uprave.

Pored navedenih nepravilnosti, kod zanatstva su utvrđene i nepravilnosti koje se odnose na povrede prava potrošača, kao što su: neisticanje cijena, neizdavanje računa korisnicima usluga, neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora i dr. (više u dijelu *Zaštita potrošača*).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, u odnosu na primjenu Zakona o zanatstvu, izrečeno je sedam mjera ukazivanja i donešeno 50 rješenja. Za utvrđene prekršaje izdato je 57 prekršajnih naloga, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 6.190,00€.

Zaštita potrošača: Područje zaštite potrošača, i u ovoj godini, bilo je jedan od prioriteta u postupanju Tržišne inspekcije, kako u dijelu zaštite ekonomskih prava, tako i u dijelu zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu (više u dijelu o *Bezbjednosti proizvoda*). Osnov za nadzor na ovom području, pored plana nadzora, bile su i žalbe potrošača, kao i informacije dobijene iz drugih izvora, po kojima se postupalo bez odlaganja.

Kada je u pitanju zaštita ekonomskih interesa potrošača, nadzor je vršen u pogledu poštovanja obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga, propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i Zakonom o potrošačkim kreditima, u okviru nadležnosti Tržišne inspekcije.

U ovoj oblasti, ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda je 8.424, od čega je 7.551 u redovnom nadzoru (uključujući i kontrole po nalogima), 873 po žalbama potrošača (više u dijelu *Postupanje po inicijativama*).

U ovim kontrolama utvrđeno je ukupno 2.015 nepravilnosti, koje su se odnosile na: (777) neposjedovanje evidencije prigovora potrošača, (718) neisticanje cijene ili neisticanje na propisani način, nepridržavanje utvrđenih i istaknutih cijena, od strane trgovca, nepoštovanje obaveza koje se odnose na način isticanja cijena sa popustom, sniženja i dr.), (171) neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora, (113) neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine, (80) neisticanje obavještenja o robi na propisani način, (78) uračunavanje težine materijala za pakovanje u neto masu, (44) posebne uslove prodaje, (osam) posebne prodajne pogodnosti, (šest) prigovor po osnovu reklamacije proizvoda - cijene, (šest) saobraznost, (tri) označavanje upotrebljavane robe, (tri) obmanjujuću poslovnu praksu, (dvije) distancionu prodaju, (dvije) u vezi sa oglašavanjem proizvoda, (jedna) zloupotrebu izraza garancije, (jedna) dokumentaciju koja prati robu, (jedna) na ponudu popravke ili održavanje proizvoda i (jedna) dostupnost rezervnih dijelova i servis.

U skladu sa odredbama Zakona o potrošačkim kreditima, Tržišna inspekcija je izvršila 28 inspekcijskih pregleda u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u oblasti zaštite ekonomskih interesa potrošača (2.015), inspektori su izrekli 271 mjeru ukazivanja i donijeli 1.744 rješenja, a za počinjene

prekršaje izdato je 3.378 prekršajnih naloga, u iznosu od 693.200,00€ novčanih kazni. Podnešena su i tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Tržišna inspekcija preko svog Web sajta (www.ti.gov.me), pored ostalog, vršila je prijem žalbi i pitanja potrošača i drugih građana i privrednih subjekata te davala odgovore. Pored ovog sajta, inspekcija koristi i sistem www.potrosac.me, preko kojeg objavljuje informacije o nađenim opasnim proizvodima na tržištu Crne Gore i vrši razmjenu informacija o opasnim proizvodima sa ostalim državnim organima, te prima i prati rješavanje žalbi potrošača. Plasiranje informacija relevantnih za potrošače na sajtu potrosac.me, potrošačima je omogućavalo da na što jednostavniji i brži način ostvaruju svoja prava, a učesnicima sistema automatsku razmjenu podataka, uključujući primanje, rukovanje, rješavanje žalbi i pitanja, kao i dobijanje statističkih podataka za bolje planiranje aktivnosti.

Bezbjednost proizvoda (tržišni nadzor): Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini vršila nadzor proizvoda na tržištu kako bi obezbijedili da su na tržištu isporučeni isključivo usaglašeni proizvodi koji obezbjeđuju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštitu zdravlja i bezbjednosti, zaštitu potrošača, zdravlja i bezbjednosti na radu, zaštitu imovine, zaštitu javne bezbjednosti i zaštitu životne sredine, u opsegu i na način koji omogućavaju slobodan promet proizvoda bez nepotrebnih ograničenja.

Provjera bezbjednosti i usaglašenosti proizvoda na tržištu je vršena primjenom proaktivnog i reaktivnog nadzora, u skladu sa odredbama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o efikasnom korišćenju energije, Zakona o građevinskim proizvodima, podzakonskim aktima donešenim na osnovu ovih propisa, kao i važećim standardima za kontrolisane grupe proizvoda.

Inspeksijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere označavanja i prateće dokumentacije i pregledom fizičkih karakteristika proizvoda, kao i laboratorijskim ispitivanjem, uz vršenje procjene rizika za pojedine proizvode.

U skladu sa Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu za 2021.godinu, Tržišna inspekcija je kontrolisala sljedeće proizvode: proizvode sa aspekta energetske efikasnosti i ekodizajna, grijalice - kalorifere, uljane radijatore, dječje sjedište za biciklo, motorne lančane pile, industrijske kacige, betonske blokove.

U produženom nadzoru proizvoda (iz prethodnih godišnjih programa za nadzor proizvoda na tržištu) kontrolisani su: dječja odjeća, dječja kolica, dječja ogradica, hranilica za bebe, hodalica za bebe, ležaljka za bebe, produžni kabl, stona lampa, podna lampa, lampa, prenosna dječja lampa, LED sijalica, punjač za mobilni telefon, električna pegla, fen za kosu, pegla za kosu, električni toster, električni rešo, električno kuvalo, električni ventilator, električni aparat za kafu, električni mikser, električna grijalica, ekspres lonac, svijetleći niz, ubodna testera, ugaona brusilica, frižider, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju, aerosolni raspršivači, baštenski namještaj, roleri, skejtbord,

dječje naočare za sunce, zaštitne rukavice, štitnik sluha, dječja kaciga za skijanje, biciklistička kaciga.

U ovoj oblasti, u izvještajnom periodu, izvršeno je ukupno 745 inspekcijskih pregleda, od čega je u proaktivnom nadzoru, shodno Opštem programu nadzora proizvoda na tržištu (uključujući i produženi nadzor proizvoda), izvršeno 579 pregleda. U reaktivnom nadzoru izvršeno je 166 inspekcijskih pregleda, od čega 144 po RAPEX obavještenjima, devet po obavještenjima iz Regionalne mreže, deset po obavještenjima inspektora iz nadzora, jedan pregled po prijavi privrednih subjekata i dva pregleda po prijavi potrošača.

U ovom periodu, utvrđeno je 360 nepravilnosti, od čega se 65 nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda (64 nepravilnosti - plasiranje na tržište nebezbednih (opasnih) proizvoda, jedna nepravilnost - nepružanje potrošačima i drugim korisnicima odgovarajućih informacija i uputstava za procjenu rizika), 270 nepravilnosti se odnosilo na povredu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti (262 nepravilnosti - u promet su stavljeni proizvodi koji nijesu u skladu sa propisanim tehničkim zahtjevima, šest nepravilnosti – neobezbjedivanje da proizvod prati propisana dokumentacija, dvije nepravilnosti – na tržištu je stavljen proizvod za koji proizvođač nije sproveo propisani postupak ocjenjivanja usaglašenosti, izradio tehničku dokumentaciju, stavio znak usaglašenosti na proizvod u skladu sa propisom), 10 nepravilnosti se odnosilo na povredu Zakona o efikasnom korišćenju energije (sedam nepravilnosti - dobavljač proizvoda nije obezbijedio tehničku dokumentaciju, tri nepravilnosti - neispunjavanje zahtjeva u pogledu označavanja), dok se 15 nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o građevinskim proizvodima (pet nepravilnosti - na zahtjev nadležnog inspekcijskog organa nijesu dostavljene sve informacije i dokumentacija potrebna za dokazivanje usaglašenosti građevinskog proizvoda sa izjavom o svojstvima i sa drugim zahtjevima u skladu sa ovim zakonom, 10 nepravilnosti - proizvod ne prati izjava o svojstvima i tehnička dokumentacija).

Rezultati laboratorijskog ispitivanja uzorkovanog proizvoda fen za kosu (2019.godine) ukazuju da isti predstavlja opasan proizvod sa ozbiljnim rizikom, jer ne zadovoljava standardom propisane zahtjeve.

Izvršeno je uzorkovanje šest vrsta proizvoda (zaštitni reflektujući prsluk – pet vrsta, svijetleći niz – jedna vrsta).

Na tržištu Crne Gore, Tržišna inspekcija je pronašla 733 vrste opasnih proizvoda, u količini od 31.277 komada:

Podaci iz tržišnog nadzora (bezbjednost proizvoda)

Naziv proizvoda	Broj Vrsta proizvoda	Uvezeno (kom)	Na tržištu (kom)	Prodato (kom)	Ozbiljan rizik kom/vrsta	Opoziv proizvod a kom /vrsta	Neusaglašeni proizvodi kom/vrsta	Opasni proiz. bez ozbilj. Rizika kom/vrsta	Izvršeno usklađivanje
Dječja odjeća	71	2.258	1.973	285	1.973/71	285/1	/	/	/
Dječja kolica	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Dječja ogradica	1	5	5	/	/	/	/	5/1	5/1
Hranilica za bebe	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Hodalica za bebe	5	14	14	/	/	/	/	14/5	14/5
Ležaljka za bebe	4	25	25	/	/	/	/	25/4	25/4
Dječje autosjedište	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Produžni kabl	29	150	150	/	150/29	/	/	/	/
Podsklop za produžni kabl	3	25	25	/	25/3	/	/	/	/
Stona lampa	37	190	190	/	3/1	/	/	187/36	187/36
Podna lampa	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Lampa	14	119	119	/	15/3	/	/	104/11	104/11
Prenosna dječja lampa	9	27	27	/	27/9	/	/	/	/
LED lampa	3	12	12	/	1/1	/	/	11/2	11/2
LED lampa za akvarijum	1	29	29	/	/	/	/	29/1	29/1
LED sijalica	49	5941	5.941	/	/	/	5.941/49	/	127/4
LED punjiva sijalica	1	7	7	/	/	/	/	7/1	7/1
Punjač za mobilni telefon	74	1056	1.056	/	41/4	/	39/2	976/68	976/68
Punjač za baterije	4	28	28	/	/	/	/	28/4	28/4
Električna pegla	1	3	3	/	3/1	/	/	/	/
Fen za kosu	23	497	151	346	32/4	346/2	18/2	101/17	101/17
Pegla za kosu	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Presa za kosu	6	14	14	/	/	/	5/2	9/4	9/4
Uvijač za kosu	1	6	6	/	/	/	/	6/1	6/1

Mašina za šišanje	2	8	8	/	/	/	/	8/2	8/2
Električna četka za kosu	1	21	21	/	/	/	21/1	/	/
Power bank	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Grijač za vodu	2	87	87	/	/	/	/	87/2	87/2
Audio interfejs	1	6	6	/	/	/	/	6/1	6/1
Zvučnik	1	8	8	/	/	/	/	8/1	8/1
Pojačivač zvučnog signala	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Električna pumpa za vodu	1	65	65	/	/	/	/	65/1	65/1
Električni toster	10	75	75	/	/	/	/	75/10	75/10
Električni rešo	5	31	31	/	30/4	/	1/1	/	/
Električno kuvalo	16	949	652	297	625/11	297/6	/	27/5	27/5
Električni razdjelnik	9	27	27	/	27/9	/	/	/	/
Električni aparat za komarce	9	1.524	1.493	31	9/1	31/1	/	1.484/8	1.484/8
Električni brijač	1	68	68	/	/	/	/	68/1	68/1
Električni aparat za vafle	1	6	6	/	/	/	/	6/1	6/1
Električni ventilator	2	174	174	/	/	/	/	174/2	174/2
Električni aparat za kafu	5	109	109	/	/	/	/	109/5	109/5
Električni mikser	10	510	127	383	96/3	383/1	/	31/7	31/7
Baterijska lampa sa punjačem	2	34	34	/	/	/	34/2	/	/
Blender	1	7	7	/	/	/	/	7/1	7/1
Usisivač	3	7	7	/	/	/	/	7/3	7/3
Električni trotinet	6	10	10	/	/	/	/	10/6	10/6
Aparat za pripremanje hrane za bebe	2	3	3	/	/	/	/	3/2	3/2
Aparat za pravljenje korneta	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Aparat za sladoled	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1

Električni adapter	1	14	14	/	/	/	/	14/1	14/1
Električni transformator	1	43	43	/	/	/	/	43/1	43/1
Električna grijalica	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Električni radiator	2	22	22	/	/	/	/	22/2	22/2
Konvektor	1	5	5	/	/	/	/	5/1	5/1
Kalorifer	14	1.359	1.236	123	31/6	/	/	1.205/8	1.205/8
Ekspres lonac	3	14	14	/	/	/	/	14/3	14/3
Svijetleći niz	35	803	803	/	174/10	/	/	629/25	629/25
Ubodna testera	2	2	2	/	/	/	/	2/2	2/2
Ugaona brusilica	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Motorna lančana testera	4	163	163	/	/	/	/	163/4	163/4
Frižider	1	7	7	/	/	/	7/1	/	7/1
Veš mašina	1	6	6	/	/	/	6/1	/	6/1
Pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju	18	284	284	/	208/13	/	51/3	25/2	25/2
Aerosolni raspršivač	41	1.385	1.385	/	/	/	/	1.385/41	1.385/41
Filter za akvarijum	1	27	27	/	/	/	/	27/1	27/1
Staklena vatrostalna džezva	1	45	45	/	/	/	45/1	/	/
Baštenski namještaj	8	601	601	/	/	/	/	601/8	601/8
Sklopiva stolica	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Roleri	4	16	16	/	/	/	/	16/4	16/4
Skejtboard	19	255	255	/	/	/	92/1	163/18	163/18
Dječje naočare za sunce	23	541	541	/	165/5	/	224/3	152/15	152/15
Dječje sjedište za biciklo	7	85	85	/	9/1	/	/	76/6	76/6
Zaštitne rukavice	68	4.723	3.869	854	136/4	/	162/6	3.571/58	3.571/58
Zaštitna maska	1	259	259	/	/	/	/	259/1	259/1
Zaštitni industrijski šljem	5	931	931	/	/	/	574/1	357/4	357/4

Zaštitni reflektujući prsluk	15	6.875	6.079	796	3.275/5	796/2	6/1	2.798/9	2.798/9
Štitnik sluha	8	54	54	/	/	/	/	54/8	54/8
Dječja kaciga za skijanje	3	67	67	/	/	/	/	67/3	67/3
Biciklistička kaciga	6	34	34	/	/	/	11/1	23/5	23/5
Betonski blokovi	2	1.619	1.619	/	/	/	1.619/2	/	1.619/2
Ukupno:	733	34.392	31.277	3.115	7.055/198	2.138/13	8.856/80	15.366/455	17.125/463

Privrednim subjektima je naloženo povlačenje sa tržišta i trajna zabrana prometa 270 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda, u količini od 14.152 komada (za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik - ukupno 198 vrsta u količini od 7.055 komada, za neusaglašene proizvode - ukupno 72 vrste u količini od 7.097 komada).

Za 13 vrsta opasnih proizvoda, u količini od 2.138 komada naložena je mjera opoziva proizvoda od potrošača (dječja odjeća, fen za kosu, električni mikser, električno kuvalo, električni aparat za komarce, zaštitni reflektujući prsluk).

Obavještenja o opozivima, objavljena su u dnevnim novinama i istaknuta na vidnom mjestu u objektu.

Za opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom i neusaglašene proizvode koji su povučeni sa tržišta i čiji je promet trajno zabranjen, sprovedena je mjera uništenja za 106 vrsta u količini od 3.216 komada, i to:

- za opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom, ukupno 89 vrsta u količini 2.609 komada (dječja odjeća, prenosna dječja lampa, lampa, LED lampa, produžni kabl, podsklop za produžni kabl, punjač za mobilni telefon, fen za kosu, električna pegla, električno kuvalo, električni razdjelnik, električni aparat za komarce, svijetleći niz, dječje sjedište za biciklo, dječje naočare za sunce, zaštitni reflektujući prsluk, zaštitne rukavice, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju),
- za neusaglašene proizvode ukupno 17 vrsta u količini 607 komada (punjač za mobilni telefon, fen za kosu, presa za kosu, električna četka za kosu, baterijska lampa sa punjačem, LED sijalica, dječje naočare za sunce, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju).

Po nalogu inspektora, proizvođaču/distributeru je vraćeno 99 vrsta opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom i neusaglašenih proizvoda u količini od 3.151 komad, i to:

- opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom, ukupno 79 vrsta u količini 2.437 komada (dječja odjeća, prenosna dječja lampa, stona lampa, punjač za mobilni telefon,

produžni kabl, podsklop za produžni kabl, električni razdjelnik, električno kuvalo, električni mikser, fen za kosu, električni rešo, svijetleći niz, dječje naočare za sunce, zaštitni reflektujućí prsluk),

- neusaglašenih proizvoda, ukupno 20 vrsta u količini 714 komada (električni rešo, punjač za mobilni telefon, LED sijalica, dječje naočare za sunce, biciklistička kaciga, zaštitni reflektujućí prsluk, zaštitne rukavice).

Proizvodi koji ne predstavljaju ozbiljan rizik i neusaglašeni proizvodi čiji je promet privremeno zabranjen, nakon otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, vraćeni su u promet (463 vrste u količini 17.125 komada), i to:

- za proizvode koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, do otklanjanja utvrđenih neusaglašenosti za 455 vrsta u količini 15.366 komada (dječja kolica, dječja ogradica, hranilica za bebe, hodalice za bebe, ležaljka za bebe, dječje auto sjedište, lampa, stona lampa, podna lampa, LED lampa, LED punjiva sijalica, LED lampa za akvarijum, svijetleći niz, punjač za mobilni telefon, punjač za baterije, power bank, fen za kosu, grijač za vodu, električna pumpa za vodu, električna grijalica, električni trotinet, električno kuvalo, električni aparat za kafu, usisivač, aparat za pravljenje korneta, aparat za sladoled, aparat za pripremanje hrane za bebe, električni aparat za komarce, električni aparat za vafle, mašina za šišanje, električni brijač, električni mikser, električni radijator, kalorifer, konvektor, električni transformator, električni toster, električni ventilator, električni adapter, pegla za kosu, presa za kosu, uvijač za kosu, motorna lančana testera, ubodna testera, ugaona brusilica, audio interfejs, zvučnik, pojačivač zvučnog signala, ekspres lonac, blender, baštenski namještaj, sklopiva stolica, dječja kaciga za skijanje, biciklistička kaciga, dječje sjedište za biciklo, dječje naočare za sunce, filter za akvarijum, aerosolni raspršivač, roleri, skejtbord, zaštitna maska, zaštitne rukavice, zaštitni reflektujućí prsluk, zaštitni industrijski šljem, štitnik sluha, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju).
- za neusaglašene proizvode, za osam vrsta u količini 1.759 komada (LED sijalica, betonski blokovi, frižider, veš mašina).

Pored preduzimanja propisanih mjera i radnji, u svim slučajevima u kojima su nađeni opasni proizvodi, inspektori su preko sistema za praćenje opasnih proizvoda obavještavali Kontakt tačku, koja objedinjava informacije o opasnim proizvodima i prosljeđuje ih nadležnoj inspekciji i Upravi carina.

Kontrolisani subjekti su pokazali potreban nivo saradnje u izvršavanju mjera koje su inspektori nalagali, u cilju povlaćenja opasnih proizvoda sa tržišta i opoziva od potrošača.

Shodno Memorandumu o saradnji, Tržišna inspekcija je nastavila uspješnu saradnju u oblasti tržišnog nadzora, i u tom smislu redovno dostavljala Upravi carina skraćene ček liste za proizvode, koje su bili obuhvaćene Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu. Takođe, ova inspekcija, kao Kontakt tačka u nacionalnom sistemu za brzu

razmjenu podataka o opasnim proizvodima, a shodno potpisanom Memorandumu, redovno je koristila bazu podataka IT sistema Uprave carina.

Kao Kontakt tačka Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik, Tržišna inspekcija je sa zemljama u regionu (Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Albanija i Kosovo) razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu. U izvještajnoj godini, Kontakt tačka je kroz ovaj sistem prosljedila notifikacije za 57 nađenih opasnih proizvoda na tržištu Crne Gore, dok je iz zemalja regiona primila notifikacije za 110 proizvoda.

Tržišna inspekcija je redovno informisala javnost o nađenim opasnim proizvodima objavljivanjem istih na web stranici www.potrosac.me.

Intelektualna svojina: U oblasti zaštite prava intelektualne svojine, Tržišna inspekcija je sprovodila nadzor po službenoj dužnosti i po zahtjevima nosilaca prava intelektualne svojine, sa ciljem da se spriječi neovlašćeno korišćenje i zloupotreba tih prava.

Izvršeno je ukupno 810 inspeksijskih pregleda, u kojim je utvrđeno ukupno osam nepravilnosti.

Po službenoj dužnosti izvršeno je 110 inspeksijskih pregleda, a po zahtjevima 700.

Od ukupnog broja inspeksijskih pregleda, 10 je izvršeno u oblasti *autorskog i srodnih prava* i 800 u oblasti *prava industrijske svojine*.

Svi inspeksijski pregledi u oblasti *autorskih i srodnih prava* izvršeni su po službenoj dužnosti.

U oblasti *prava industrijske svojine* izvršeno je ukupno 800 inspeksijskih pregleda, od čega 99 po službenoj dužnosti, 694 po opštim zahtjevima i sedam pojedinačnim zahtjevima. U izvršenim inspeksijskim pregledima utvrđeno je osam nepravilnosti koje su se odnosile na neovlašćeno korišćenje robnog znaka/žiga. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti donešeno je pet rješenja o privremenom oduzimanju robe i tri rješenja o zabrani neovlašćenog korišćenja zaštićenog znaka/žiga. Privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 5.299,00€, o čemu su obaviješteni nosioci prava, koji su protiv tih trgovaca pokrenuli postupke kod nadležnih sudova. Za učinjene prekršaje inspektori su izdali šest prekršajnih naloga, u vrijednosti od 6.000,00€. Podnijeto je i pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

U izvještajnom periodu, Tržišnoj inspekciji je podnijeto ukupno 14 zahtjeva za zaštitu prava intelektualne - industrijske svojine, i to: sedam opštih zahtjeva, koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („David Jones“, „Hugo Boss“, „Nike“, „Braun“, „Head&shoulders“, „The Gillette“ i „Christian Loubotin“) i sedam pojedinačnih zahtjeva koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („Martinović“, „Munchen“, „Munchen“, „Munchen“, „Antony Morato“, „Fashion paradise“, „Deksi group“).

Povreda žiga je utvrđena kod robnih marki: „Christian Loubotin“, „Hugo Boss“, „Chanel“, „Nike“ i „Gucci“.

Shodno planu aktivnosti radne grupe za organizovanje i sprovođenje zajedničkih akcija usmjerenih na sprečavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine, kao i Programa sprovođenja za 2021.godinu, organizovane su zajedničke akcije pod nazivom „Dani zajedničke akcije“, u cilju primjene propisa iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine, sa posebnim osvrtom na krivotvorenu robu. U ovim aktivnostima učestvovali su tržišni inspektori i inspektori Odsjeka za suzbijanje privrednog kriminaliteta. Zajedničke aktivnosti sprovedene su na području opština Podgorica, Bar i Kotor.

Kontrola poštovanja privremenih mjera za sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprečavanje prenošenja novog koronavirusa: Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini sprovodila pojačani inspekcijski nadzor, sa aspekta primjene mjera iz Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprečavanje prenošenja novog koronavirusa i Odluke o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti Covid-19 i utvrdila 70 nepravilnosti u oblasti trgovine i zanatstva, čije otklanjanje je naloženo donošenjem rješenja u svim tim slučajevima.

Za utvrđene prekršaje izdato je 98 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 84.700,00€.

Tržišna inspekcija je sprovodila i pojačani nadzor u oblasti ugostiteljstva (po ovlašćenju) i tom prilikom utvrdila 14 nepravilnosti, za čije otklanjanje su donešena tri rješenja. Za utvrđene prekršaje izdato je pet prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 5.350,00€. Podneseno je 11 krivičnih prijava nadležnom organu.

Postupanje po inicijativama: Tržišna inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 1.404 inicijative (prijave, žalbe, zahtjevi), od čega je 873 žalbi potrošača. Ostale inicijative (531) su podnešene od strane organa/institucija (44), privrednih subjekata (23), i fizičkih lica (464).

U 873 primljene žalbe potrošača prijavljene su 884 nepravilnosti, koje se odnose na: cijene (272), nedostatak na robi (241), nedostatak kod usluge (202), prigovor za ostvarivanje prava iz garancije (73), dok su se ostale (96) odnosile na uskraćivanje prava potrošaču na kupovinu proizvoda u tačnoj mjeri i količini, na kupovinu proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, na tačne podatke o proizvodu, ili je potrošaču obustavljeno pružanje javne usluge isključenjem sa distributivne mreže u toku postupka u kojem se račun osporava, neobezbjedivanje potrebne dokumentacije koja prati robu u prometu, neisporučivanje plaćene robe, uslovljavanje potrošača prilikom kupovine proizvoda, nevraćanje kusura u apoenima manjim od pet centi, naplaćivanje kesa za nošenje sa logotipom firme i dr.

Po inicijativama, kojih je bilo 531, prijavljeno je 550 nepravilnosti, koje su se odnosile na: nelegalan rad (192), neizdavanje računa o kupovini proizvoda (161), neisticanje obavještenja o robi (72), neisticanje cijena i obmanjujuće oglašavanje (32), a ostalo (93) se odnosilo na promet robe bez dokaza o porijeklu, neisticanje firme na prodajnom objektu, nepoštovanje radnog vremena, nepoštenu poslovnu praksu, neoznačavanje polovne robe u prometu, kvalitet goriva, zahtjeve za davanje mišljenja i dr.

Od ukupno 1.404 primljene inicijative (uključujući i žalbe potrošača), 94 je prosljeđeno drugom nadležnom organu na postupanje, dok je u 80 slučajeva podnosilac odustao od podnešene prijave, tako da je Tržišna inspekcija postupila po 1.230 inicijativa koje su riješene na sljedeći način: povraćaj novca (94 slučaja), zamjena robe za novu (90 slučajeva), otklanjanje nedostatka na robi (31 slučaj), smanjenje cijene (12 slučajeva), a u 191 slučaju inicijative su riješene na drugi način (potrošaču omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini; potrošaču omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, potrošaču su obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, potrošaču je omogućeno pružanje javne usluge priključenjem na distributivnu mrežu u toku postupka u kojem se račun osporava, potrošaču je predata dokumentacija koja prati robu u prometu, potrošaču je isporučena plaćena roba; potrošaču je vraćen kusur u apoenima manjim od pet centi). U 32 slučajeva inicijativa je djelimično prihvaćena, u 11 slučajeva inspektori su uputili potrošača da svoje pravo zaštite zatraži u sudskom postupku, dok su u 725 slučajeva inspektori inicijative odbili kao neosnovane, a u 44 slučaja inspektori su dali mišljenje.

Za utvrđene nepravilnosti (450) inspektori su preduzeli mjeru ukazivanja u 181 slučaju, po kojima su subjekti nadzora postupili, a u 269 slučajeva je donešeno rješenje za otklanjanje nepravilnosti. Izdato je 505 prekršajnih naloga i podnijeta su tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Ostale aktivnosti

Registar prijava trgovine: U skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o sadržini prijave trgovine i registra za vođenje evidencije trgovaca, Tržišna inspekcija vodi Registar prijava trgovine (za trgovinu za koju posebnim zakonom nije propisana drugačija procedura za početak obavljanja djelatnosti). Prijave su zaprimane i evidentirane u svim kancelarijama Tržišne inspekcije u Crnoj Gori, od strane inspektora po utvrđenom rasporedu, a u kancelariji u Podgorici to je bila obaveza dežurnog inspektora. Tokom izvještajne godine, primljeno je ukupno 1.514 prijava trgovine i 663 prijave o promjeni podataka koje se odnose na odjavu trgovine. Na kraju 2021. godine, broj aktivnih prijava trgovine u registru prijava je 33.743.

Tržišna inspekcija je *Kontakt tačka sistema za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima* u koji je uključeno više inspekcija (koje se bave nadzorom na tržištu) Uprave za inspekcijske poslove i drugih organa (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove), kao i Uprava carina. Sistem funkcioniše u skladu sa Uredbom o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik. Tržišna inspekcija, kao Kontakt tačka sistema, pratila je podatke o opasnim proizvodima, koji su se nedjeljno objavljivali u bazi podataka RAPEX sistema, dostavljala relevantne informacije drugim organima tržišnog nadzora i razmjenjivala podatke sa Upravom carina, dok je u dijelu svoje nadležnosti tržišnog nadzora vršila provjeru eventualnog prisustva opasnih

proizvoda na tržištu (više podataka u dijelu *Bezbjednost proizvoda*). Treba istaći da još uvijek sve inspekcije nijesu aktivne u ovom sistemu.

Tržišna inspekcija je i Kontakt tačka *Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik*, pa je razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu sa zemljama u regionu, o čemu je više podataka u dijelu *Bezbjednost proizvoda*.

Internet stranica: Tržišna inspekcija, preko svog Web sajta (www.ti.gov.me), plasira informacije u vezi sa sprovođenjem nadzora iz svoje nadležnosti. Preko ovog sajta potrošači su se mogli informisati o svojim pravima prilikom kupovine robe i usluga, kao i o načinu njihovog ostvarivanja i zaštite. Na pripremljenom obrascu mogli su dostaviti žalbu, postaviti pitanje, obavijestiti o nepravilnostima na tržištu i dati druge inicijative. Web sajt koristili su i poslovni subjekti, kako bi se informisali o propisanim obavezama u vršenju djelatnosti, u kojima je nadležna Tržišna inspekcija, postavljali su pitanja i tražili mišljenja od značaja za njihovu djelatnost.

Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor: Administrativno-tehničke poslove za Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor obavlja Tržišna inspekcija. U izvještajnom periodu održane su tri sjednice (od kojih su dvije onlajn), na kojima su razmatrana pitanja iz nadležnosti ovog tijela, utvrđena Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu i Odlukom o obrazovanju ovog tijela. Na sjednicama su, pored realizacije zaključaka sa prethodne sjednice, razmatrani Prijedlog opšteg programa nadzora proizvoda na tržištu za 2022.godinu i Izvještaj o realizaciji opšteg nadzora proizvoda na tržištu za 1. januar – 31. oktobar 2021. godine (u cilju blagovremene pripreme godišnjeg izvještaja), kao i godišnji Izvještaj o radu sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima. Takođe, razmatrana su i pitanja vezano za utvrđivanje nadležnosti za pojedine grupe proizvoda (oprema koja se koristi na otvorenom, oprema koja proizvodi buku).

Na XIV sjednici održanoj 16.12.2021. godine Koordinaciono tijelo je, na osnovu sektorskih programa, usvojilo Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2022. godinu, koji je objavljen na web sajtu Uprave i Tržišne inspekcije 31.12.2021. godine.

Tržišna inspekcija, preko svojih predstavnika, aktivno učestvuje u pregovaračkom procesu. Članstvom u tri radne grupe za pripremu pregovora, čini dio pregovaračkog tima za poglavlja 1, 7 i 28. U vezi sa tim, redovno je izvještavala o podacima iz nadzora, tj. sprovođenju propisa iz okvira nadležnosti, kao i o ostalim relevantnim podacima koji su sastavni dio priloga izvještaju o napretku.

Tržišni inspektori su prisustvovali seminarima i radionicama na više tema iz oblasti „Zaštita potrošača“ (ekonomski interesi potrošača i bezbjednost proizvoda), u okviru AIM II projekta. Više u dijelu *Projekti podrške (Ostale aktivnosti)*.

Tržišna inspekcija je, u izvještajnom periodu, uglavnom realizovala planirane aktivnosti uprkos aktivnostima koje je imala u dijelu kontrolisanja poštovanja mjera usljed pojave

zarazne bolesti COVID 19. Nadzor je bio usmjeren na sve nadležnosti ove inspekcije vodeći se ciljem stvaranja uređenog tržišta i zadovoljnih potrošača. Kako bi se postigli svi zacrtani ciljevi u radu ove inspekcije, neophodno je nastaviti sa unapređivanjem pravnog okvira, posebno imajući u vidu činjenicu da se razne vrste djelatnosti - usluga obavljaju po privatnim kućama, stanovima, garažama (zbog čega ih nije moguće staviti pod inspekcijski nadzor), dok pojedine usluge nijesu ni predmet propisa, što sve ukupno otežava suzbijanje sive ekonomije u ovim oblastima.

Jačanje kadra je jedan od osnovnih temelja u dobrom funkcionisanju inspekcije, pa je neophodno i tom dijelu povećati aktivnosti, posebno sprovesti kontinuiranu edukaciju na teme koje će omogućiti usvajanje specijalističkih znanja za pojedine oblasti.

Navedeno jačanje resursa, uz unapređivanje neophodnih sredstava za rad (adekvatan kancelarijski prostor i tehnička sredstva), te korišćenje jedinstvenog informacionog sistema, zajedno sa kontrolnim listama za sve propise, metodologijom analize rizika i registrima subjekata/objekata, omogućiće podizanje efikasnosti i efektivnosti inspekcijskog nadzora.

2. Turistička inspekcija

U Turističkoj inspekciji sistematizovano je 25 radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena 22 (13 muškaraca i devet žena), uključujući i glavnu inspektorku (pravni fakultet - osam, ekonomski - šest, prirodno-matematički - pet, turistički – četiri, učiteljski fakultet - jedan i antropološki - jedan). Od ukupnog broja zaposlenih, sedam je sa mjestom rada u Podgorici, Tuzima, Cetinju i Danilovgradu, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Bijelo Polje - jedan, Kolašin i Mojkovac - jedan, Rožaje – jedan, Berane - jedan, Plav i Gusinje - jedan, Nikšić - jedan, Ulcinj - jedan, Bar - jedan, Budva - dva, Tivat - jedan, Kotor - jedan i Herceg Novi – dva.

Nadležnosti

Pored Zakona o turizmu i ugostiteljstvu i više od 20 pravilnika donijetih na osnovu njega, turistički inspektori kontrolišu sprovođenje i sljedećih zakona: Zakon o skijalištima, Zakon o raftingu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa pomagača.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Turistička inspekcija je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada Uprave i dinamičkim planovima rada, koji su, između ostalog, zasnovani i na strateškim dokumentima i akcionim planovima Vlade Crne Gore: Strategija razvoja turizma u Crnoj Gori do 2021. godine i Plan za pripremu ljetnje turističke sezone za 2021. godinu; Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ovog programa i Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije donešen 2017. godine; Turistička inspekcija je u oblasti turizma i ugostiteljstva, u izvještajnoj godini, izvršila ukupno 10.431 inspekcijski pregled, u kojima je utvrđeno 1.627 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	10.431
- redovni	9.213
- po inicijativi	991
- kontrolni	227
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.627
Broj ukazivanja	688
Broj rješenja	136
Broj prekršajnih naloga	1.029
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	631.280,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	182
Broj krivičnih prijava	66

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima inspektori su utvrdili 1.627 nepravilnosti i to: 1.368 u oblasti ugostiteljstva i 259 u oblasti turističke djelatnosti.

Preduzete upravne mjere: Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su u 688 slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i izdali 136 rješenja, od čega osam o otklanjanju nepravilnosti i 128 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti (od kojih su 44 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti pečaćenjem).

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini od 136 donešenih rješenja, 92 rješenja su izvršena dobrovoljno, a 44 rješenja administrativnim putem.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 1.029 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 631.280,00 €, od čega:

- pravnom i odgovornom licu u pravnom licu 732 naloga u ukupnom iznosu od 550.280,00 €,

- preduzetniku 217 naloga u iznosu od 65.000,00 € i
- fizičkom licu 80 prekršajnih naloga u iznosu od 16.000,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 590 prekršajnih naloga, što je 57,34% od broja izdatih. Za 186 prekršajnih naloga podnešeni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 253 prekršajna naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 182 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kojima je obuhvaćen 191 prekršaj. Protiv pravnih lica (i odgovornog lica u pravnom licu) podnijeto je 147 zahtjeva, 19 zahtjeva je podnešeno protiv fizičkih lica i 16 zahtjeva protiv preduzetnika.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje u izvještajnom periodu riješeno je 226 zahtjeva uključujući i 124 zahtjeva iz prethodnog perioda (od čega 74 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 50 zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečene su 152 kazne (od kojih je ispod minimuma 74, a tri iznad propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 156.450,00€. U 32 slučaja donešeno je rješenje o oslobađanju, za četiri slučaja izrečena je opomena, dok je za 27 slučajeva postupak obustavljen (od čega u 13 zbog zastare). U pet slučajeva prekršajni nalog stavljen je van snage, dok su za tri slučaja zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka odbačeni i u tri slučaja potvrđen prekršajni nalog kao konačan i izvršan.

U izvještajnom periodu broj postupaka koji su u toku je 114 (od čega 71 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 43 zahtjeva za sudsko odlučivanje). Broj predmeta koji su prenešeni iz 2020. godine i ranije je 74 (od čega 44 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 30 zahtjeva za sudsko odlučivanje).

Ukupan broj predmeta koji su u postupku, uključujući i predmete prenešene iz prethodnih godina je 188.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeto je ukupno 35 žalbi. Viši sud je postupao i donio rješenje po 26 žalbi (sedam žalbi je usvojeno, a u tri slučaja prvostepena rješenja su preinačena), u jednom slučaju donijeta je oslobađajuća presuda i 15 žalbi je odbijeno.

Viši sud za prekršaje je u izvještajnoj godini vodio postupak i po 23 žalbe podnijete u 2020.godini i ranije, od kojih je šest žalbi usvojeno a 12 odbijeno, dok je za pet žalbi postupak u toku.

Nadzor po oblastima

Ugostiteljstvo: Kada je u pitanju ugostiteljska djelatnost, posebna pažnja je posvećena primjeni odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (nošenju zaštitne maske od strane zaposlenog osoblja i gostiju, poštovanju fizičke distance i upotrebi dezinfekcionih sredstava), odnosno poštovanju mjera donijetih Odlukom Vlade Crne Gore zbog situacije sa koronavirusom; poštovanju odredbi Zakona o turizmu i ugostiteljstvu (posjedovanju odobrenja za rad za odgovarajuću vrstu ugostiteljske

djelatnosti, izdavanju fiskalnih računa gostima, posjedovanju normativa namirnica za usluge hrane i pića, naplati usluga u skladu sa važećim cjenovnikom, evidenciji gostiju kod ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja), kao i poštovanju zakonskih odredbi Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda (konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru i isticanje propisanih oznaka o zabrani pušenja) i dr.

Nepravilnosti u oblasti ugostiteljstva (1.368) odnosile su se na:

Nepravilnost	Broj
- nepoštovanje Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti	329
- nepoštovanje mjera donijetih Odlukom Vlade Crne Gore	66
- nepoštovanje Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	216
- nepoštovanje Zakona o srodnim i autorskim pravima	56
- nepoštovanje Zakona o turizmu i ugostiteljstvu – rad bez odobrenja	75
- neispunjavanje minimalno-tehničkih uslova	158
- neutvrđeni ili neistaknuti cjenovnici usluga	48
- neutvrđeni normativi hrane i pića	64
- nevođenje knjige žalbi	63
- neisticanje vrste i kategorije objekta	38
- neposjedovanje obavještenja o svojstvima, kvalitetu, deklaraciji i sl.	4
- neizdavanje fiskalnih računa	71
- nedržanje odobrenja za rad u objektu	30
- neistaknuta tabla sa oznakom kategorije	11
- neposjedovanje akta o kategorizaciji u ugostiteljskom objektu	11
- privremenom/trajnom prestanku obavljanja djelatnosti nije obavijestio	1
- neisticanje iznosa boravišne takse	48
- neosiguranje gostiju	17
- neažurno vođenje knjige domaćih i stranih gostiju	5
- o promjeni podataka nije obavijestio nadležni organ	2
- neisticanje oznake „zabranjeno točenje alkohola maloljetnim licima“	5
- neprimanje zakonskih sredstava plaćanja	4
- javno oglašavanje suprotno rješenju o obavljanju djelatnosti	2
- neuredne prostorije	2
- ostalo	42
Ukupno	1.368

Tokom 2021. godine, zbog neposjedovanja odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, izdato je 63 rješenja o zabrani rada, od kojih se 44 odnosi na pečaćenje objekata. Ostalih 19 rješenja o zabrani odnose se na ugostiteljske objekte koji nijesu mogli biti zapečaćeni, kao što su: ugostiteljski objekti u kojima se obavlja i druga djelatnost (pekare, igre na sreću, trgovinska djelatnost). Za ovaj prekršaj inspektori su izdali 87

prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 56.800,00€ i podnijeli četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Najveći broj nepravilnosti (254), po osnovu nepoštovanja Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, odnosi se na: neispunjenost minimalno-tehničkih uslova(158); neutvrđene, neistaknute i cjenovnike nedostupne gostima, kao i različito iskazane cijene usluga u cjenovniku u odnosu na registar kasu (48). Jedan broj ugostitelja, koji je pružao usluge smještaja, nije istakao iznos boravišne takse i osiguranja u cjenovniku usluga (48), a gosti su uredno platili taksu zajedno sa cijenom smještaja. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su izdali 12 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 5.700,00€ i jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Takođe, djelovali smo i preventivno tj. upozoravali subjekte da otklone uočene nepravilnosti.

Određeni broj nepravilnosti (71) se odnosio na neizdavanje fiskalnih računa za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu, pa su inspektori izdali 76 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 50.000,00€ i podnijeli sedam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Po osnovu Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Turistička inspekcija je u izvještajnoj godini izvršila 2.691 kontrola, pri čemu je konstatovano 216 nepravilnosti, koje su sankcionisane sa 309 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 85.950,00€. Inspektori su podnijeli i 34 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Nepravilnosti su se odnosile na konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru ugostiteljskog objekta ili neisticanje oznake o zabrani upotrebe duvanskih proizvoda.

U martu 2021.godine, Turistička inspekcija je dobila ovlaštenja da vrši nadzor poštovanja odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, u dijelu: nošenja zaštitnih maski od strane zaposlenog osoblja i gostiju, poštovanja fizičke distance i upotrebe dezinfekcionih sredstava. Po osnovu utvrđenih nepravilnosti (329) inspektori su izdali 185 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 298.750,00€ i podnijeli 106 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Za nepoštovanje mjera donijete Odlukom Vlade Crne Gore, turistički inspektori su utvrdili 66 nepravilnosti, po osnovu čega su podnijeli 66 krivičnih prijava.

U dijelu kontrole poštovanja mjera Ministarstva zdravlja ispomoć u nadzoru ovoj inspekciji pružali su i inspektori rada, tržišni inspektori, sanitarni, prosvjetni inspektori, inspektori za igre na sreću, inspektori za sport, koji su preduzeli sljedeće mjere i radnje: utvrdili 71 nepravilnost; izrekli 26.500,00€ novčanih kazni i podnijeli 38 krivičnih prijava. *(Podaci nijesu ušli u godišnji izvještaj turističke inspekcije, iz razloga što isti nisu evidentirani kroz informacioni sistem TURIS).*

Turističke usluge: Kada je u pitanju turistička djelatnost, nadzor je bio usmjeren na organizaciju kupališta: posjedovanje odobrenja za rad, ispunjenost minimalno-tehničkih uslova i organizovanje spasilačke službe na kupalištima; nadzor turističkih agencija u dijelu: obezbjeđenja garancije banke ili osiguravajuće kuće za slučaj nastanka i nadoknade štete putniku, na zaključivanje ugovora između turističkih agencija i putnika, pružanje usluga prema utvrđenom programu putovanja; kao i na nadzor skijališta u dijelu:

ispunjenost minimalno-tehničkih uslova, signalizaciju i obilježavanje staza, evidenciju povreda korisnika usluga, osiguranje gostiju i pružanje usluga ski škola.

U oblasti turističke djelatnosti (turističke agencije, kupališta, skijališta) utvrđene nepravilnosti (259) su se odnosile na sljedeće:

Nepravilnost	Broj
- rad bez odobrenja	73
- neorganizovanje spasilačke službe	71
- neoslobođenost ½ kupališta od plažnog mobilijara	29
- minimalno-tehnički uslovi na kupalištu	13
- neisticanje informativnih tabli na kupalištu	40
- neistaknut QR kod, naziv i sjedište turističke agencije	1
- oglašavanje i reklamiranje	2
- nezaključen ugovor o posredovanju	1
- neisticanje cjenovnika usluga	1
- nevođenje evidencije o realizovanim putovanjima	1
- nevođenje knjige žalbi	6
- pružanje usluga podučavanja sportovima na snijegu bez odobrenja	1
- ostalo	20
UKUPNO	259

Svim zakupcima kupališta, koji nijesu posjedovali ugovor zaključen sa JP za upravljanje morskim dobrom i odobrenje za rad od nadležnog opštinskog organa, izdato je rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti i novčano su sankcionisani, pa su inspektori po osnovu ove nepravilnosti izdali 65 rješenja o zabrani rada i 58 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 29.200,00€ i podnijeli 11 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

S obzirom na to da je rad turističkih agencija u vrijeme pandemije bio onemogućen, aktivnosti Turističke inspekcije svedena su na minimum. Naime, nadzor se radio po inicijativama putnika koji su tražili povraćaj novčanih sredstava za uplaćene avio karte ili neostvarene turističke paket aranžmane. Nepravilnosti većeg obima kod turističkih agencija nijesu utvrđene.

Tokom zimske turističke sezone na svakom skijalištu bio je prisutan po jedan inspektor, koji je pratio pružanje usluga na skijalištu, preduzimao mjere prema prekršiocima i uticao da se uočene nepravilnosti otklone. Takođe, u svakom ski centru vidno je bio istaknut plakat sa natpisom: *“TURISTIČKA INSPEKCIJA U FUNKCIJI SKI GOSTA”* sa brojem telefona dežurnog inspektora, tako da su posjetioci mogli da kontaktiraju inspektora odmah, po nastanku problema, obrazlože svoje nezadovoljstvo i ostvare prava, koja im pripadaju kao korisnicima ski usluga.

Postupanje po inicijativama: Prioritet u radu Turističke inspekcije predstavljale su inicijative - žalbe/primjedbe gostiju, građana i svih nezadovoljnih korisnika usluga, koji su tokom 2021.godine dali ukupno 1.078 primjedbi na rad ugostiteljskih i turističkih subjekata. Najveći broj primjedbi odnosio se na: nepoštovanje odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (180); prisustvo "sive ekonomije" (postojanje nelegalnih ugostiteljskih objekata -103, neizdavanje fiskalnih računa - 140, kvalitet pružene usluge turističkih agencija - 13, neistaknute cijene - osam, rad plovnih objekata bez odobrenja - četiri); rad zakupaca kupališta (358); konzumiranje duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima (110) i ostalo (75). Od ukupnog broja primljenih žalbi 87 nijesu bile u nadležnosti Turističke inspekcije, već su iste prosljeđene nadležnim organima na dalje postupanje.

Tokom 2021.godine organizovane su pojačane radne aktivnosti inspektora, u skladu sa situacijom uslovljenom koronavirusom. Inspekcijski nadzor je organizovan u skladu sa režimom rada ugostiteljskih objekata, propisanim od strane Ministarstva zdravlja i Vlade. S obzirom na otežanost uslova rada ugostiteljsko – turističkih objekata u navedenoj situaciji, inspektori su preventivno djelovali, pa je tako bilo i s početka ljetnje turističke sezone, kada su inspektori upozoravali i nalažali subjektima nadzora da usklade svoje poslovanje sa zakonskim odredbama. Represivne mjere su preduzimane samo kod onih subjekata koji su uporno kršili zakonske norme. Zato su brojčani pokazatelji preduzetnih mjera i radnji u 2021.godini za 50% niži u odnosu na 2019. koja je bila reprezentativna po ostvarenim noćenjima i broju gostiju. Turistička inspekcija je svojim aktivnostima i preduzimanjem mjera iz okvira svojih nadležnosti pokušala doprinijeti zaštiti života i zdravlja svih građana, kao i očuvanju kvaliteta usluge u doba pandemije. Predstavnik Turističke inspekcije je član Komisije za dodjelu oznake „SAFE TRAVELS“. Više o obukama turističkih inspektora kod Službe za ljudske i matreijalne resurse).

U cilju unapređivanja nadzora u oblasti turizma i ugostiteljstva potrebna je dalja edukacija turističkih inspektora i njihovo tehničko opremanje. Pojava novih oblika obavljanja turističkih djelatnosti, savremeni način komunikacije sa posjetiocima, kao i razvoj informacionih tehnologija u svim oblastima, pa i u oblasti turizma, dodatno potkrepljuju potrebu usavršavanja rada inspektora. Bilo bi korisno uspostaviti saradnju sa inspekcijama iz regiona i drugih država, kao i realizovati posjetu sajmovima turizma. Takođe, u cilju podsticanja inspektora na bolje rezultate rada, potrebno je uspostaviti određene oblike stimulacije.

3. Inspekcija rada

Inspekcija rada vrši nadzor u okviru dvije grupe poslova: Grupa poslova za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i Grupa poslova za oblast zaštite i zdravlja na radu. Broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore rada je 53, i to: 37 za oblast radnih odnosa, uključujući i glavnu inspektorku i 16 za oblast zaštite i zdravlja na radu. Zaposlena su ukupno 44 inspektora, od čega je 33 za oblast radnih odnosa (11 muškaraca i 22 žene), uključujući i glavnu inspektorku (svi dipl. pravnici) i 11 za oblast zaštite i zdravlja na radu (tri muškarca i osam žena -dipl. ing. različitih tehničko-tehnoloških struka). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora rada, 14 je sa mjestom rada u Podgorici (glavna inspektorka rada, devet inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i četiri inspektora rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje(jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa), Nikšić (četiri - tri inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Budva (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa izapošljavanja, Ulcinj (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja), Bar (tri - dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Tivat (dva - jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Herceg Novi (tri - dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Bijelo Polje (četiri - tri inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Mojkovac (jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa), Berane (tri - dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Rožaje (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja), Plav (jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa), Pljevlja (dva - jedan inspektor za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu).

Nadležnosti

Inspekcija rada sprovodi nadzor nad primjenom: Zakona o radu, Zakona o strancima, Zakona o štrajku, Zakona o reprezentativnosti sindikata, Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakona o volonterskom radu, Zakona o zabrani zlostavljanja na radu, Zakona o rodnoj ravnopravnosti, Zakona o zabrani diskriminacije, Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu, Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, Zakona o zaštiti i zdravlju na radu i Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. Ova inspekcija vrši i nadzor nad primjenom Opšteg kolektivnog ugovora, granskih kolektivnih ugovora,

kolektivnih ugovora kod poslodavca i drugih podzakonskih akata, kojima se uređuje oblast radnih odnosa, zapošljavanja i zaštite i zdravlja na radu.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini ova inspekcija je realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, zasnovanim, između ostalog, i na strateškim dokumentima Vlade, kao npr. Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2016-2020. čija implementacija je produžena na 2021. godinu; Strategija za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024; Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije; Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017 - 2021 (PAPRR);

Prioritetan zadatak Inspekcije rada u izvještajnoj godini, uz kontrolu poštovanja epidemiloških mjera, bio je suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada (neformalno zapošljavanje i neplaćeni rad kod formalno zaposlenih) i obezbjeđivanje bezbjednog radnog mjesta, sa aspekta zaštite i zdravlja na radu.

Tako je inspekcijski nadzor u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja vršen posebno u dijelu sprovođenja mjera za ostvarivanje prava zaposlenih na rad i po osnovu rada (redovna isplata zarada, naknada zarada i drugih primanja, odmori i odsustva, radno vrijeme, posebna zaštita žena, omladine i lica sa invaliditetom i zaštita u slučaju prestanka radnog odnosa), kao i zakonitosti zapošljavanja.

U dijelu zaštite i zdravlja na radu, pažnja je posvećena kontroli: obezbjeđivanja mjera zaštite i zdravlja na radu, odnosno uslova na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, usklađivanja normativnih akata sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, obezbjeđivanja pregleda i ispitivanja sredstava za rad i ispitivanja uslova radne sredine u propisanim rokovima, osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad, obezbjeđivanja specijalističkih zdravstvenih pregleda zaposlenih koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom, organizovanja poslova zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca, vođenja evidencija iz zaštite i zdravlja na radu, nabavke, izdavanja i obezbjeđivanja sredstava i opreme lične zaštite na radu, kolektivnog osiguranja zaposlenih, preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i donošenja akta o procjeni rizika.

U izvještajnom periodu, Inspekcija rada izvršila je ukupno 11.369 inspekcijskih pregleda (u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja 8.107 i u oblasti zaštite i zdravlja na radu 3.262), u kojima je utvrdila ukupno 3.958 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Inspekcijski pregledi i mjere	Za oblast radnih odnosa i zapošljavanja	Za oblast zaštite i zdravlja na radu	UKUPNO
Broj inspekcijskih pregleda	8.107	3.262	11.369
- Redovni	5.556	2.275	7.831
- po inicijativi	1.875	93	1.968
- po zahtjevu (prijava o povredi na radu)	/	19	19
- kontrolni	676	875	1.551
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.377	2.581	3.958
Broj ukazivanja	753	801	1.554
Broj rješenja	36	85	121
Broj donijetih zaključaka	445	852	1.297
Broj prekršajnih naloga	994	488	1.482
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	624.050,00€	173.130,00€	797.180,00€

Najviše inspekcijskih pregleda izvršeno je u: uslugama smještaja i ishrane, trgovini i auto-servisima, građevinarstvu i ostalim uslužnim djelatnostima⁸.

Inspekcijski pregledi po djelatnostima

Djelatnost	Broj	%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	257	2,26
Državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	325	2,86
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	182	1,60
Građevinarstvo	1.334	11,73
Informisanje i komunikacije	107	0,94
Obrazovanje	430	3,78
Ostale uslužne djelatnosti ⁹	4.709	41,42
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	31	0,27
Prerađivačka industrija	274	2,41
Saobraćaj i skladištenje	170	1,50
Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	61	0,54
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	56	0,49

⁸ Razvrstano po Metodologiji MONSTAT-a

⁹ Ugostiteljstvo bez hotela i restorana i zanatstvo

Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	1.592	14,00
Umjetnost, zabava i rekreacija	330	2,90
Usluge smještaja i ishrane	1.191	10,48
Vađenje ruda i kamena	18	0,16
Zdravstvena i socijalna zaštita	299	2,63
Ostalo	3	0,03

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (3.958), na *oblast radnih odnosa i zapošljavanja* odnosi se 1.377, a na *oblast zaštite i zdravlja na radu* 2.581 nepravilnost.

Najčešće nepravilnosti, koje su utvrđene u *oblasti radnih odnosa i zapošljavanja* su: angažovanje lica za obavljanje određenih poslova kod poslodavca bez zaključenog ugovora o radu i neprijavlivanje na obavezno socijalno osiguranje, radno angažovanje stranaca bez prethodno pribavljene dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada i transformacija ugovora o radu; kašnjenje u isplati zarada i uplati doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (u slučajevima kad je isplaćena neto zarada, ali ne i doprinosi, obavještavana je Uprava prihoda i carina) i neuručivanje obračuna zarada zaposlenima, dok se ostalo odnosilo na nedonošenje pisane odluke o rasporedu radnog vremena zaposlenih, o rasporedu zaposlenih po smjenama, neutvrđivanje rasporeda sedmičnog odmora i dr. vrste nepravilnosti.

Podaci o broju zatečenih lica u nezakonitom radu:

Broj lica zatečenih u nezakonitom radu	964	Stranci: 612 Crnogorski državljani: 352
Broj lica koji su zasnovali radni odnos u skladu sa zakonom (po nalogu inspektora rada)	234	Stranci: 75 Crnogorski državljani: 159

(više u podnaslovu *Efektii nadzora*)

Najčešće nepravilnosti, koje su utvrđene u *oblasti zaštite i zdravlja na radu*, su: neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu od strane poslodavaca i zaposlenih, poslodavac ne nabavlja i ne izdaje na upotrebu zaposlenima sredstva za rad neophodna za njihovo radno mjesto, sa stručnim nalazom i ocjenom da su na njima obezbijeđene propisane mjere zaštite na radu; rad zaposlenih bez uvjerenja o osposobljenosti za bezbjedan rad i bez ljekarskih uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za radna mjesta sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom; nevođenje evidencija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, dok se ostalo odnosilo na nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu nabavke, izdavanja na upotrebu i obezbjeđenja korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu; neposjedovanje akta o procjeni rizika za sva radna mjesta; nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći, zaštitu od požara i evakuaciju zaposlenih i dr. nepravilnosti.

U izvještajnoj godini su stvorene pravne pretpostavke za otpočinjanje nadzora u i pogledu imenovanja koordinatora u fazi projektovanja i izvođenja radova, od strane investitora kad su na zajedničkom gradilištu angažovana dva ili više izvođača radova.

U toku 2021. godine je izvršeno ukupno 19 uviđaja povreda na radu, i to: tri smrtne, 15 teških i jedna kolektivna povreda na radu, što je smanjenje čak za 72,86% u odnosu na 2008. godinu, kada je zabilježen najveći broj povreda na radu (smanjenje smrtnih povreda je 75%, a teških povreda na radu 73,68%). Nadzorom je konstatovano da je najčešći uzrok povreda na radu: neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu (pad sa visine ili u dubinu, neispravno/neppravilno rukovanje sa sredstvima za rad, udar električne struje, nepravilno korišćenje opasnih materija, okliznuće/spotaknuće itd.), angažovanje lica koja nijesu osposobljena za bezbjedan rad na poslovima koje obavljaju i kod kojih nije izvršena prethodna provjera zdravstvene sposobnosti i nekorišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu. Ukoliko je utvrđena neposredna opasnost po život ili je ugroženo zdravlje zaposlenih, izricana je mjera zabrane rada ili zabrana upotrebe sredstava za rad na kojima se desila povreda, preduzimane su druge mjere i radnje iz nadležnosti Inspekcije rada, a izvještaji o povredi na radu su dostavljeni nadležnim sudskim organima ili tužilaštvu.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (3.958), izrečeno je 1.554 mjera ukazivanja. Takođe je donijeto 121 rješenje, od kojih se: 103 odnosi na otklanjanje nepravilnosti (36 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja i 67 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu), a 18 na privremenu zabranu rada (iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, i to zbog neposredne opasnosti po život i zdravlje zaposlenih i neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu).

Od 1.297 zaključaka, 20 se odnosi na izricanje novčanih kazni (6.500,00 €) u postupku administrativnog izvršenja rješenja, 1.276 na obustavu postupka (kada su otklonjene nepravilnosti kod subjekta nadzora) i jedan na dostavu dokumentacije.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (121) u izvještajnoj godini izvršeno je 109 (15 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja, od kojih je tri rješenja izvršeno prinudno i 94 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu dok je za šest rješenja obustavljeno izvršenje (zbog prekida obavljanja djelatnosti usljed teškoća u poslovanju i epidemiološke situacije izazvane novim koronavirusom Covid 19 i zbog pokrenutog sudskog postupka u istoj upravnoj stvari). Od šest neizvršenih rješenja, za četiri u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok su preostala dva u postupku izvršenja.

Od ukupnog broja rješenja donešenih u prethodnom period (14), u izvršenoj godini izvršeno je 11 (osam dobrovoljno i tri prinudno), dok su tri rješenja neizvršena iz oblasti zaštite i zdravlja na radu zbog loše finansijske situacije poslodavaca, odnosno nedostatka novca za obezbjeđenje propisanih sredstava i opreme lične zaštite na radu, kao i donošenja akta o procjeni rizika za veliki broj radnih mjesta, s obzirom na o da se radi o velikim kompanijama.

U izvještajnom periodu podnijeto je ukupno 15 žalbi na rješenja, od kojih je riješeno 10

(dvije u postupku kod inspektora, od kojih je jedna odbijena, a postupajući po jednoj inspektor je donio novo rješenje, dok je drugostepeni organ rješavao po osam žalbi, od kojih su sedam odbijene, a jedno rješenje poništena u cjelini). Preostalih pet žalbi su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Podnijeta je i jedna tužba Upravnom sudu, po kojoj je postupak u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 1.482 prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 797.180.00€, od čega 994 naloga (624,050,00 € novčanih kazni u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja (uglavnom, zbog rada „na crno“) i 488 (173,130.00€ novčanih kazni) u oblasti zaštite i zdravlja na radu, zbog nepreduzimanja mjera zaštite i zdravlja na radu.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 1.145 prekršajnih naloga, što je 77,26 % od broja izdatih. Za 43 prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje. Za 86 prekršajna naloga, koji su postali konačni i izvršni, inspektori su Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati, a za 4 je podnjet zahtjev za zamjenu novčane kazne kaznom zatvora. Za 204 prekršajna naloga nije istekao rok za naplatu.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 77 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (71 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja i 6 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu).

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu, riješena su 72 zahtjeva uključujući i 43 zahtjeva iz prethodnog perioda (31 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i 41 zahtjev za sudsko odlučivanje). Izrečena je 51 novčana kazna, u ukupnom iznosu od 70.525,00€ (sa troškovima postupka). U osam slučajeva donešeno je rješenje o oslobađanju, u dva slučaja izrečena je opomena, u jednom slučaju nalog je stavljen van snage, dok je u 10 slučajeva postupak obustavljen (od čega dva zbog zastarjelosti vođenja postupka).

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeto je ukupno šest žalbi, od čega je bilo pet od strane Uprave i jedna od subjekta nadzora. Viši sud je postupao i iste riješio tako što je u jednom slučaju usvojio žalbu, a u pet slučajeva žalba je odbijena.

Suzbijanje rada na crno: Inspekcija rada je sprovodila pojačani nadzor u cilju suzbijanja „rada na crno“, koji je najizraženiji u vrijeme turističke sezone, kada je povećan broj poslodavaca sa sezonskim odobrenjem za rad (u raznim djelatnostima koje su u funkciji turizma - ugostiteljstvo, trgovina, turističke i druge usluge), kao i broj angažovanih lica (naročito iz regiona) za obavljanje sezonskih poslova. Kada je u pitanju povećano angažovanje lica u određenim periodima, često bez regulisanog radno-pravnog statusa, treba istaći i sektor građevinarstva, u kome se dešavaju i povrede na radu (na gradilištima) zbog čega je se intenzivira nadzor od strane inspektora rada, kako za radne odnose i zapošljavanje tako i inspektora za zaštitu i zdravlja na radu.

Poseban segment u djelovanju Inspekcije rada posvećen je zapošljavanju stranaca i kontroli prijavljivanja stranaca na obavezno socijalno osiguranje. U fokusu djelovanja ove inspekcije bilo je sprječavanje rada "na crno" onih lica koja su angažovana bez dozvole za boravak i rad, odnosno bez ikakve dokumentacije, prilikom redovnih kontrola i u sadejstvu sa Graničnom policijom (195 zajedničke kontrole). Međutim, zajedničke kontrole sa inspektorima za strance Uprave policije, često su efektuirale otkazom boravka u Crnoj Gori za veliki broj zatečenih stranaca na radu bez odgovarajuće dokumentacije o zakonitom radnom odnosu, čemu su doprinijela i obavještenja inspektora rada prema inspektorima za strance neposredno iz samostalnih kontrola na terenu. Stoga Inspekcija rada nije mogla procesuirati i uvesti u zakonski okvir veliki broj zatečenih stranaca, već je samo sankcionisala poslodavce zbog kršenja propisa tj. uvođenja u proces rada stranaca bez odgovarajuće dokumentacije o radno-pravnom statusu. Takođe su sankcionisani poslodavci koji nijesu obavijestili MUP o dozvolama koje nijesu iskorišćene, radi poništenja, ili su ih stranci napustili prije isteka roka važenja dozvole za boravak i rad.

Mjere za suzbijanje sive ekonomije, odnosno rada "na crno", su kontinuirano preduzimane uz vođenje rodno osjetljive statistike.

U izvještajnoj godini zatečena su 964 lica u nezakonitom radu (612 stranaca i 352 crnogorskih državljana), a nakon preduzetih mjera od strane Inspekcije rada, njih 234 (75 stranaca i 159 crnogorskih državljana) zasnovali su radni odnos u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o strancima.

U okviru svojih redovnih aktivnosti, ova inspekcija je, tokom izvještajne godine, evidentirala 15 slučajeva radnog angažovanja djece u neformalnom radu (obzirom da nije bilo ljetnje turističke sezone kada se radno angažuje veći broj djece), od kojih sedam ženskog i osam muškog pola, starosti od 15 do 18 godina. U ovim slučajevima, inspektori su preduzeli mjere iz svoje nadležnosti, na način što je poslodavcima donijeto ukazivanje za otklanjanje nepravilnosti, odnosno pribavljanja potrebne dokumentacije (ljekarsko uvjerenje i saglasnost roditelja), kako bi se ispunili zakonski uslovi za rad tih lica. Treba napomenuti da djeca nijesu zatečena na teškim i opasnim poslovima, već su to bili poslovi pomoćnog radnika u objektima za promet voća, igračaka i bižuterije, pa Inspekcija rada nije evidentirala slučajeve koji bi se mogli tretirati kao najgori oblik radnog angažovanja djece u bilo kojoj djelatnosti.

Takođe, u nadzoru subjekata koji radno angažuju veliki broj lica, posebno u turizmu i ugostiteljstvu, trgovini i građevinarstvu, pažnja je bila usmjerena i sa aspekta potencijalnih žrtava trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije. Nije identifikovana nijedna potencijalna žrtva trgovine ljudima.

Kada je u pitanju nadzor u oblasti zaštite lica sa invaliditetom, inspekcija je vršila kontrolu po inicijativama. U izvještajnoj godini Inspekcija rada je primila dvije inicijative od strane lica sa invaliditetom. Iste su se odnosile na rasporedjivanje odnosno onemogućavanje od strane poslodavaca licima sa invaliditetom da budu rasporedjeni na poslove koji odgovaraju njihovoj preostaloj radnoj sposobnosti u kvalifikaciji nivoa obrazovanja

odnosno stručne kvalifikacije u skladu sa ocjenom organa nadležnog tijela za utvrđivanje invaliditeta. U inspekcijskom nadzoru po ovim inicijativama utvrđeno je da poslodavac nije obezbijedio zaštitu lica sa invaliditetom u skladu sa članom 119 Zakona o radu, odnosno da lica sa invaliditetom podnosioci inicijativa nisu bili raspoređeni u skladu sa aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, odnosno poslodavac iste nije rasporedio na poslove koje odgovaraju njihovim preostalim radnim sposobnostima u kvalifikaciji nivoa obrazovanja, odnosno stručne kvalifikacije u skladu sa ocjenom organa nadležnog tijela za utvrđivanje invaliditeta.

Jedno od lica podnosilaca inicijative je u toku postupka otišlo u penziju čime joj je prestao radni odnos. U drugom slučaju poslodavcu je ukazano na obavezu obezbjeđivanja zaštite lica sa invaliditetom u skladu sa članom 119 Zakona o radu, pa je poslodavac preduzeo mjere u cilju obezbjeđivanja radnog mjesta imenovanoj na osnovu preostale radne sposobnosti.

Efekti nadzora: Povećanje broja zakonito zaposlenih lica (regulisan radno - pravni status) po nalogu inspektora rada, što istovremeno utiče na smanjenje stope nezaposlenosti i priliv sredstava u državni budžet po osnovu uplaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, neposredni su efekti nadzora Inspekcije rada u dijelu *radnih odnosa i zapošljavanja*. Takođe, inspekcijski nadzor je uticao na ostvarivanje prava zaposlenih iz rada i po osnovu rada.

Uplata doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, po nalogu inspektora rada, a u vezi sa kontrolama redovnosti isplata zarada, odrazila se na regulisanje radnog staža zaposlenih, a istovremeno su uvećana budžetska sredstva. Takođe, o neredovnosti uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, ukoliko bi se prilikom inspekcijskog nadzora utvrdilo da su zaposlenima isplaćene neto zarade, Inspekcija rada je obavještavala Upravu prihoda i carina.

Po osnovu čl. 37 i 38 Zakona o radu, izvršen je inspekcijski nadzor kod 32 poslodavca i po nalogu inspektora rada transformisan je radni odnos sa određenog na neodređeno vrijeme za 189 zaposlenih. Zapaženo je da su poslodavci često radno angažovali lica preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, pri čemu je Agencija matični poslodavac, čime se pokušavala izbjeći transformacija radnog odnosa, ali bezuspješno, jer se novim Zakonom o radu i period angažovanja preko Agencije uključuje u ukupan period od 36 mjeseci rada kod istog poslodavca, a što je uslov za transformaciju radnog odnosa sa određenog na neodređeno vrijeme.

U dijelu *zaštite i zdravlja na radu* efekti nadzora Inspekcije rada ogledaju se u obezbjeđivanju i poboljšanju uslova na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i stvaraju pretpostavke za punu fizičku i psihičku zaštitu zaposlenih.

Sprovođenje epidemioloških mjera od koronavirusa: Inspekcija rada je vršila kontrole poštovanja epidemioloških mjera. I dalje je bilo prijava nepravilnosti, od strane zaposlenih

i poslodavaca, u kontekstu epidemioloških mjera. Pored postupanja po pisanim inicijativama, treba pomenuti i savjetodavni karakter Inspekcije rada, koja je na pitanja davala pojašnjenja i upute, kako zaposlenim, tako i poslodavcima, u vezi sa njihovim pravima i obavezama i primjenom određenih radno-pravnih instituta u ovoj epidemiološkoj situaciji.

Postupanje po inicijativama: U ukupnim aktivnostima ove inspekcije, pored planiranog inspeksijskog nadzora, značajan dio se odnosio na postupanje po inicijativama, kojih je u izvještajnoj godini primljeno 1.968 (1.875 iz oblasti radnih odnosa i 93 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu). Najveći broj inicijativa iz oblasti radnih odnosa odnosio se na: nezaključivanje ugovora o radu, neprijavljivanje zaposlenih na obavezno socijalno osiguranje, neredovnu isplatu zarada i uplatu doprinosa, uskraćivanje prava na odmore (u toku dnevnog rada, sedmičnog i godišnjeg), dok su se u dijelu zaštite i zdravlja na radu odnosile na: neprimjenjivanje propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu (prvenstveno na gradilištima i u trgovini), i neostvarivanje prava po osnovu povrede na radu, kao i nepreduzimanje epidemioloških mjera za zaštitu od koronavirusa.

Od ukupnog broja inicijativa, 17 se odnosilo na mobing (pet muškaraca i 12 žena), a Inspekcija rada je utvrdila nepravilnost u dva slučaja u dijelu nepoštovanja zakonske procedure za zaštitu od mobinga kod poslodavca (neodređivanje posrednika za vođenje postupka kod poslodavca, neobavještanje zaposlenih o prepoznavanju, postupku i načinu zaštite od mobinga), koje su otklonjene po ukazivanju inspektora. U ostalim slučajevima nijesu konstatovane nepravilnosti iz nadležnosti Inspekcije rada (utvrđivanje radnji i ponašanja koja imaju obilježja mobinga nije u nadležnosti inspekcije), pa su podnosioci inicijativa upućivani na sudsku zaštitu ili zaštitu pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, kao i na Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Na prijavu diskriminacije odnosile su se sedam inicijativa (jedanmuškarac i šest žena), kojima je prijavljeno: davanje prednosti licu jedne nacionalnosti prilikom zapošljavanja, zapošljavanje drugog lica iz reda prijavljenih kandidata u odnosu na lice koje je već radilo na tim poslovima, nepreuzimanje zaposlenog od strane drugog poslodavca i davanje radnih naloga od strane poslodavca mimo opisa poslova radnog mjesta zaposlenog, po kojima je pokrenut postupak inspeksijskog nadzora i nakon provjere navoda nijesu utvrđene nepravilnosti, odnosno povrede prava iz radnog odnosa kroz diskriminaciju zaposlenih. Podnosioci su upućivani i da se obrate Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, te da pokrenu postupak pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i nadležnim sudom, ukoliko smatraju da u postupcima poslodavca ima elemenata diskriminacije.

Od ukupnog broja inicijativa (1.968) inspeksijski pregledi su završeni po 1.562, dok su postupci u ostalih 406 u toku.

Ostale aktivnosti

Ministarstvu za ljudska i manjinska prava dostavljen je izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom 2017-2021 za 2021.godinu.

Ministarstvu unutrašnjih poslova – Odjeljenju za borbu protiv trgovine ljudima, dostavljen je izvještaj o aktivnostima iz Akcionog plana na sprovođenju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024. godine, za 2021. godinu. Predstavnik Inspekcije rada je član Radne grupe za praćenje implementacije predmetne Strategije.

Takođe su MUP-u dostavljeni odgovori na upitnik za godišnji izvještaj Stejt Departmenta o sprječavanju trgovine ljudima od 01.04. – 31.12.2021. godine.

Inspekcija rada je dostavila odgovore Američkoj ambasadi za godišnji izvještaj Stejt Departmenta o najgorim oblicima radnog angažovanja djece za 2021. godinu.

Ova inspekcija je uključena i u realizaciju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) 2017 – 2021. godine, sa pratećim dvogodišnjim Akcionim planom, o čemu je pripremila podatke, na osnovu kojih je dostavljen izvještaj nadležnom ministarstvu.

Inspekcija rada je izvještavala Ministarstvo unutrašnjih poslova o kažnjenim poslodavcima zbog nezakonitog radnog angažovanja stranaca, što je po zakonu smetnja za dobijanje dozvola za privremeni boravak i rad stranaca kod takvih poslodavaca.

Takođe, izvještavan je i Zavod za zapošljavanje o nezakonitom radnom angažovanju domaćih državljana, radi praćenja evidencija o nezaposlenim licima.

Predstavnik Inspekcije rada je Focal Point menadžer Evropske agencije za zaštitu i zdravlje na radu, Bilbao (Španija) i sprovodi sve aktivnosti ove agencije na teritoriji Crne Gore, koje se sprovode u zemljama EU i zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU.

Inspekcija rada, preko svojih predstavnika aktivno učestvuje u pregovaračkom procesu. Članstvom u dvije radne grupe za pripremu pregovora, čini dio pregovaračkog tima za poglavlja 2 i 19. U vezi sa tim, redovno je izvještavala o podacima iz nadzora, tj. sprovođenju propisa iz okvira nadležnosti, kao i o ostalim relevantnim podacima koji su sastavni dio priloga izvještaju o napretku.

Može se zaključiti da je u fokusu nadzora inspekcije bilo suzbijanje rada „na crno“, posebno neformalno zapošljavanje, tj. zapošljavanje bez ugovora o radu i prijave na obavezno socijalno osiguranje (domaćih i stranaca), ali i neplaćeni rad formalno zaposlenih u dijelu njihovih prava iz rada i po osnovu rada. Takođe, inspektori u oblasti zaštite i zdravlja na radu su uticali da poslodavci u većoj mjeri posvete pažnju preduzimanju mjera zaštite i zdravlja na radu i donošenju akata o procjeni rizika, na koji način se obezbjeđuje viši nivo sigurnosti na radu i sprječavanju neželjenih posljedica po

život i zdravlje zaposlenih, a rezultat je smanjenje broja povreda na radu u odnosu na raniji period.

Iako je prijemom novih inspektora rada u posljednjim godinama podmlađena ova inspekcija, još uvijek njeni kadrovski kapaciteti nijesu na potrebnom nivou.

Osim jačanja kapaciteta inspekcije putem povećanja broja inspektora rada (u obje linije nadzora), ali i kontinuiranim obukama inspektora, za efikasniji i efektniji inspekcijski nadzor, potrebna je i njihova bolja tehnička opremljenost.

4. Metrološka inspekcija

U Metrološkoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za četiri inspektora (tri muškarca i jedna žena), koja su i popunjena (glavni inspektor – dipl. inž. metalurgije, metrološki inspektor I – spec.sci.fizika, metrološka inspektorka I - dipl. inž. hem. tehnologije i metrološki inspektor III – spec.sci.fizika). Svi su sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Ova inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o metrologiji, Zakona o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nad podzakonskim aktima donešenim na osnovu pomenutih zakona.

Inspekcijski nadzor

Metrološka inspekcija vrši inspekcijski nadzor koji obuhvata kontrolu zakonskih mjerila i predmeta od dragocjenih metala, na koji način se ostvaruje zaštita potrošača i ostalih učesnika na tržištu. Aktivnosti nadzora se realizuju u okviru propisanih nadležnosti, uglavnom u skladu sa godišnjim programom rada, zasnovanim, između ostalog, i na strateškim dokumentima Vlade, npr. Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021. godine, Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije, kao i Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2020. godinu, te po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

Inspekcijski nadzor je vršen kod privrednih subjekata koji se bave prometom, ugradnjom, upotrebom, održavanjem i popravkom zakonskih mjerila, uključujući i nadzor bezbjednosti proizvoda, kao i kod privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom, uvozom i prometom predmeta od dragocjenih metala. Što se tiče provjere tačnosti količina naznačenih i sadržanih u prethodno upakovanim proizvodima, u izvještajnoj godini nije bilo inicijativa te vrste, a kako inspekcija ne posjeduje odgovarajuću opremu (po potrebi koristi opremu Zavoda za metrologiju), tako nije ni vršen nadzor u toj oblasti.

U izvještajnoj godini Metrološka inspekcija je izvršila ukupno 991 inspekcijski pregled, od čega se 857 odnosi na zakonska mjerila, a 134 na predmete od dragocjenih metala, u kojima su utvrđene ukupno 142 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Inspekcijski pregledi i mjere	Kontrola zakonskih mjerila	Kontrola predmeta od dragocjenih metala	UKUPNO
Broj inspekcijskih pregleda	857	134	991
- redovni	716	112	828
- po inicijativi	15	0	15
- kontrolni	126	22	148
Broj utvrđenih nepravilnosti	127	15	142
Broj ukazivanja	25	2	27
Broj rješenja	103	13	116
Broj izdatih prekršajnih naloga	4	6	10
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	590,00 €	1.090,00 €	1.680,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1	0	1

Kontrola zakonskih mjerila (857) od strane metroloških inspektora je kao rezultat imala ovjeravanje mjerila kod Zavoda za metrologiju, i to:

- *Mjerila koja se koriste u funkciji prometa robe i usluga: mjerila dužine* - mjerne letve na benzinskim stanicama (ovjerena 85 komada); *mjerila zapremine* - vodomjeri (22.852 komada), rezervoari za skladištenje naftnih derivata na benzinskim stanicama (59 komada), automatska mjerila nivoa tečnosti u nepokretnim rezervoarima (140 komada); *mjerila mase* - trgovačke vage klase III do 9.000 kg (2.240 komada), vage klase III preko 9.000 kg - kamionske vage (86 komada) i zlatarske vage klase II (63 komada). Takođe, ovjerena su i 2.236 uređaja za mjerenje istekle količine tečnog goriva (TG), 198 uređaj za mjerenje istekle količine tečnog naftnog gasa (TNG), 39 mjernih sistema za goriva na auto-cistijernama, 5.307 komada električnih brojlara, kao i pet osnovnih časovnika u TT centralama za mobilnu i fiksnu telefoniju.

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite zdravlja ljudi:* kontrola i ispitivanje manometara za mjerenje krvnog pritiska, nakon čega je ovjeren 301 komad ovog tipa zakonskog mjerila;

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite imovine, životne sredine i prirodnih resursa, zaštite na radu i zaštite od nezgoda:* izvršeno je ovjeravanje 340

etilometara, kao i 314 manometara koji se koriste u proizvodnim procesima i instalacijama te 40 mjerila zaštite od zračenja i devet mjerila zvuka;

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite saobraćaja:* izvršena su ovjeravanja ukupno 34 radara koje koristi Uprava policije, 1.854 taksimetara i 198 manometara za mjerenje nivoa pritiska u pneumaticima.

Kontrole predmeta od dragocjenih metala: u izvještajnoj godini izvršena su 134 inspeksijska pregleda, što je za rezultat imalo povećanje broja žigosanih predmeta od dragocjenih metala kod Zavoda za metrologiju. Broj žigosanih predmeta od dragocjenih metala je: 13.2895 kg (20.012 komada) predmeta od srebra (finoće 925), 34.141 kg predmeta od zlata (5.417 komada) i 835 grama (tri komada) predmeta od platine. Izdata su 92 sertifikata o ispravnosti predmeta od dragocjenih metala i to: 87 za predmete od zlata, dva predmeta od srebra i tri za predmete od platine.

Kontrola bezbjednosti proizvodana tržištu – vršen je tržišni nadzor (provjera usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima) i preduzimane su mjere, kako bi na tržište bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. U skladu sa Opštim programom nadzora na tržištu, kontrolisani su: vodomjeri, manometri za kontrolu krvnog pritiska, manometar za kontrolu pritiska u pneumaticima i vage klase II i III. Nadzor je vršen putem administrativne provjere prateće dokumentacije, vizuelnom kontrolom. U izvještajnoj godini nije bilo RAPEX obavještenja o prisustvu na tržištu nebezbjednih proizvoda iz nadležnosti ove inspekcije.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđene su 142 nepravilnosti, od kojih 127 se odnosi na oblast zakonskih mjerila, u kojima su uključene i nepravilnosti iz oblasti zaštite potrošača koje su utvrđene u postupanju po žalbama potrošača. U kontroli predmeta od dragocjenih metala utvrđeno je 15 nepravilnosti. U oblasti bezbjednosti proizvoda nepravilnosti nijesu utvrđene.

Preduzete upravne mjere: Otklanjanje utvrđenih nepravilnosti nalagano je mjerom ukazivanja (27), kao i donošenjem rješenja (116), od kojih se 103 odnosi na oblast zakonskih mjerila i 13 na oblast kontrole predmeta od dragocjenih metala.

Od ukupnog broja donešenih rješenja (116), u izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno 109 (kao i pet rješenja iz prethodne godine). Od šest neizvršenih rješenja, u izvještajnoj godini za jedno rješenje nije dospio rok za izvršenje, dok je jedno djeimično izvršeno, a za četiri je pokrenut postupak administrativnog izvršenja. U jednom slučaju je donešeno rješenje o obustavljanju postupka.

Takođe treba navesti da se 19 rješenja odnosi na rješenja donešena u kontroli preduzeća - vodovoda iz 19 opština. Po nalogu Metrološke inspekcije svake godine sa mreže se ukloni određeni broj neovjerenih vodomjera (koji se iz godine u godinu uvećava), a cilj je da se u narednih nekoliko godina sa mreže uklone svi neovjereni vodomjeri. U izvještajnoj godini sa mreže je uklonjeno 11.627 vodomjera. Kod jednog preduzeća zbog neizvršenja naložene mjere naplaćen je prekršajni nalog.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini izdato je ukupno 10 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.680,00 €, od kojih je naplaćeno devet.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini izdato je ukupno 10 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.680,00 €, od kojih je naplaćeno devet.

Pored izdatih prekršajnih naloga, područnom sudu za prekršaje podnijet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu zbog stavljanja u upotrebu zakonskog mjerila koje ne posjeduje važeći državni žig o ovjeravanju mjerila.

Nadležni sud za prekršaje riješio je šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka iz prethodnog perioda. Izrečene su tri novčane kazne u ukupnom iznosu od 3.230,00 (sa troškovima postupka), u jednom slučaju izrečena je opomena, dok je u dva slučaja postupak obustavljen (zbog nastupanja zastarjelosti vođenja postupka).

Postupanje po inicijativama: Tokom izvještajne godine primljeno je 15 inicijativa, kojima su prijavljeni problemi iz oblasti zakonske metrologije, i to na: električna brojila (šest), vodomjere (pet), vage klase III do 9.000 kg - trgovačke vage (četiri). Navedene inicijative su, zapravo, žalba potrošača, od kojih su inspektori u šest slučajeva utvrdili nepravilnosti, za čije otklanjanje su preduzete propisane mjere. Broj žalbi potrošača u odnosu na prethodnu godinu manji je za skoro 50%.

U oblasti kontrole predmeta od dragocjenih metala, nije bilo vanrednih inspekcijskih nadzora.

Treba istaći da je tokom godine konstatovan manji broj nepravilnosti kod već kontrolisanih subjekata nadzora. Takođe, smanjen je broj nepravilnosti kod pravnih lica sa kojima se metrološki inspektori prvi put srijeću, a u slučaju konstatovanja nepravilnosti kod ovih pravnih lica inspektori su djelovali i preventivno, upoznavajući iste sa zakonskim obavezama.

Može se konstatovati da je Metrološka inspekcija u izvještajnoj godini funkcionisala na zadovoljavajućem nivou, u skladu sa vanrednim uslovima izazvanim pandemijom, sa povećanim intenzitetom u odnosu na 2020. godinu. Povećanje broja inspektora (sa tri na četiri) u izvještajnoj godini, omogućilo je bolju pokrivenost terena, iz godine u godinu, širenje obuhvata kontrole na više vrsta zakonskih mjerila (koja u ranijem periodu nijesu bila obuhvaćena ili su bila u manjem obimu). To istovremeno znači povećanje broja inspekcijskih pregleda, kao i broja kontrolisanih subjekata. Primanje novog inspektora omogućilo je veći intenzitet kontrola i povećanje broja ovjerenih mjerila i žigosanih predmeta od dragocjenih metala, što je u funkciji bolje zaštite potrošača i smanjenja sive ekonomije u ovoj oblasti.

U cilju nastavka kontinuiranog usavršavanja inspektora, trebalo bi jačati saradnju sa Zavodom za metrologiju i Ministarstvom ekonomskog razvoja, kako bi se metrološkim inspektorima omogućilo učešće u obukama, koje većinom idu preko Zavoda, koji je predstavnik Crne Gore u metrološkim organizacijama. U tom smislu, treba pomenuti već datu inicijativu o potpisivanju akta o saradnji između Zavoda i Uprave, čiji prijedlog je pripremljen i usaglašavan u 2020. godini. Potpisivanje tog sporazuma bi intenziviralo saradnju koja je u obostranom interesu dva organa. Takođe, trebalo bi ovoj inspekciji vratiti mogućnost učešća u radu WELMEC GRUPE 5 (metrološko-tržišni nadzor).

Pored opreme nabavljene u 2020. godini, trebalo bi nabaviti nedostajuću mjernu opremu za kontrole na terenu, prije svega jednu vagu klase tačnosti II za kontrolu prethodno upakovanih proizvoda, kao i mjerni uređaj za kontrolu električnih brojila, zbog sve većeg broja prijava potrošača na ovaj tip mjerila. Za predmetne kontrole se koristi mjerna oprema Zavoda za metrologiju, odnosno CEDISA- a, što otežava inspeksijski nadzor u ovim segmentima.

5. Inspekcija za igre na sreću

U Inspekciji za igre na sreću sistematizovano je osam radnih mjesta za inspektore, uključujući glavnog inspektora, od kojih je šest popunjeno (svi muškarci - dva dipl. pravnik, dvojica dipl. ekonomisti, jedan diplomirani menadžer i jedan dipl. inženjer informatike), svi sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Inspekcija za igre na sreću vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o igrama na sreću, Zakona o poreskoj administraciji (u pogledu utvrđivanja varijabilnog dijela koncesione naknade), kao i podzakonskih akata za primjenu ovog zakona. Takođe, ova inspekcija u finansijskom nadzoru kontroliše sprovođenje odredbi Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i odredbe Zakona o računovodstvu.

Inspeksijski nadzor

Ova inspekcija je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, koji je , između ostalog, zasnovan i na Akcionom planu za suzbijanje sive ekonomije. Pored epidemije koronavirusa, korektivni faktor planu rada u izvještajnoj godini, bile su i inicijative za vršenje inspeksijskog nadzora, po kojima se prioritetno postupa.

Ukupan broj koncesionara koji se bavi priređivanjem igara na sreću je 36, od čega 12 priređivača imaju ugovor o koncesiji za priređivanjena igara na sreću putem interneta i drugih telekomunikacionih sredstava, a broj objekata u kojima se priređuju igre na sreću

je 1.105 i to: 968 kladionica, 131 automat klub, dvije tombole zatvorenog tipa, četiri kazina. Pored ovih, nadzorom su obuhvaćeni i oni koji nelegalno priređuju igre na sreću.

U izvještajnom periodu Inspekcija za igre na sreću je izvršila ukupno 666 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 55 nepravilnosti. Pored ovih, izvršeno je i 7.329 kontrola poštovanja epidemioloških mjera u objektima koji priređuju igre na sreću (podaci dati u ostalim aktivnostima).

Od 666 kontrola, 10 se odnosilo na pregled tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade (finansijske kontrole) i 10 kontrola poštovanja Zakona o srečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, a ostale kontrole su bile u dijelu posjedovanja ugovora o koncesiji, prestanka rada pojedinih objekata, učešću maloljetnih lica u igrama na sreću i dr.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	666
- redovni	330
- po inicijativi	324
- kontrolni	12
Broj utvrđenih nepravilnosti	55
Broj ukazivanja	14
Broj rješenja	40
Broj prekršajnih naloga	32
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	70.960,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	12
Iznos izrečenih novčanih kazni po zahtjevima za pokretanje prekršajnih postupaka (riješeni u izvještajnoj godini)	33.170€
Broj krivičnih prijava	6

Utvrđene nepravilnosti: Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je 55 nepravilnosti, koje su se uglavnom odnosile na rad bez koncesije, a u nekoliko slučajeva na višak automata za igre na sreću u automat klubovima, tj. bez saglasnost nadležnog organa.

U inspekcijskim pregledima tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade, kao i u kontroli poštovanja Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, nijesu utvrđene nepravilnosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja nepravilnosti, izrečeno je 14 mjera ukazivanja i donijeto 40 rješenja kojima je izrečena mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti.

Izvršenje rješenja: Sva donijeta rješenja (40) su izvršena dobrovoljno. U izvještajnom periodu, protiv rješenja inspektora, nije bilo podnijetih žalbi.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje izdata su 32 prekršajna naloga (pravnom licu i odgovornom licu u pravnom licu), kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 70.960,00 €, od kojih je 30 naloga naplaćeno. Za preostala dva prekršajna naloga u novčanom iznosu 5.550,00 € pokrenuti su postupci prinudne naplate.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su sudovima za prekršaje u izvještajnoj godini podnijeli 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (protiv pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu).

Od strane sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 17 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i 10 iz prethodnog perioda. Izrečeno je 13 novčanih kazni, u ukupnom iznosu od 33.170,00 € (sa troškovima postupka). U četiri slučaja okrivljeni su oslobođeni odgovornosti.

U izvještajnom periodu podnijeto je i šest krivičnih prijava zbog nelegalnog priređivanja igara na sreću, od čega četiri od strane inspektora za igre na sreću, a dvije od strane Uprave policije (na osnovu zajedničkog inspekcijskog nadzora).

Postupanje po inicijativama: Inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora (324) uglavnom su se odnosile na priređivanje igara na sreću bez posjedovanja koncesija, na učešće maloljetnih lica u igrama na sreću, višak automata za igre na sreću u automat klubovima. Bilo je i 20-tak inicijativa od strane igrača, koje su se odnosile na neisplaćivanje dobitaka, po kojima je inspekcija postupala tako što je posredovala u sporu između priređivača i igrača, u cilju prevazilaženja problema, iako nema zakonska ovlašćenja da „presuđuje“ u sporovima između igrača i priređivača.

U izvještajnoj godini je bila dobra saradnja sa Upravom policije, u kojoj je izvršeno nekoliko zajedničkih kontrola, u kojima su za utvrđene nepravilnosti preduzete kaznene mjere pred nadležnim organima.

Ostale aktivnosti

U ovoj izvještajnoj godini, pored redovnih aktivnosti, inspektori su vršili i kontrolu poštovanja privremenih mjera u objektima koji priređuju igre na sreću, u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od ztaraznih bolesti i Naredbom za preduzimanje privremenih mjera za sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprečavanje prenošenja novog koronavirusa. Tako je ova inspekcija obavila 7.329 kontrola u ovoj oblasti. Treba istaći da su inspektori u ovom nadzoru vodili skraćene postupke (sa službenim zabilješkama), kako bi objekti bili češće pod kontrolom iz aspekta poštovanja privremenih zdravstvenih mjera. Može se konstatovati da su priređivači uglavnom poštovali mjere, a protiv onih koji nijesu podnijeto je šest krivičnih prijava.

Završeno je popunjavanje MANEYVAL-a Upitnika o tehničkoj usklađenosti za SPNFT po zahtjevu Uprave policije Sektora za SPNFT.

U izvještajnoj godini inspektori su počeli da koriste Jedinostveni informacioni sistem, što će unaprijediti rad ove inspekcije (sistem evidencije u vršenju inspeksijskog nadzora, korišćenje analize rizika u planiranju rada i dr.).

Kada je u pitanju usavršavanje znanja inspektora, kao jedan od uslova za unapređivanje efikasnosti nadzora, treba istaći da je praksa pokazala da mogućnosti za edukaciju u oblasti igara na sreću nijesu tako izdašne, pri čemu su i budžetska sredstva limitirajući faktor, što onemogućava ozbiljnije praćenje savremenih kretanja u oblasti igara na sreću u svijetu.

Iz navedenih razloga, neophodno je tražiti rješenja u pravcu otvaranja više mogućnosti za edukaciju. U prilog tome treba pomenuti uputstvo MONEYVAL-a, kojim se potencira neophodnost stalnog usavršavanja kako bi se mogle preduzimati neophodne mjere u cilju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

U izvještajnoj godini, inspektori za igre na sreću su, pored specifičnih obuka u okviru upravne oblasti u kojoj vrše nadzor, prošli i obuke u dijelu procesnih zakona, tj. postupaka: inspeksijski nadzor, upravni i prekršajni postupak, kao i za korišćenje računara.

Predstavnici inspekcije su učestvovali i na događajima (na koje su pozivani), koji su organizovani (u Crnoj Gori) od strane relevantnih međunarodnih organizacije (na radionici "Analiza zakonskih odredbi o elektronskoj identifikaciji", kao i na radionici "Procjena učinkovitosti sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori", u organizaciji programske kancelarije Savjeta Evrope iz Podgorice.

Osim pandemije koronavirusa i njenog uticaja i na tržište igara na sreću, zbog čega je kontrola bila usmjerena i u tom pravcu, u izvještajnoj godini se nije desilo ništa posebno što bi imalo uticaja na inspeksijski nadzor u ovoj oblasti. Naime, još uvijek nije donešen novi Zakon o igrama na sreću, a činjenica je da nedostatak valjanog zakona i odgovarajućih podzakonskih akata predstavlja limitirajući faktor za efikasniji inspeksijski nadzor. Pripremljen je Nacrt novog zakona (na javnoj raspravi bio početkom 2021.godine do kraja aprila), pa je inspekcija pripremila primjedbe i sugestije, koje su dostavljene Ministarstvu finansija kao predlagaču.

Treba podsjetiti na neke primjere iz prakse, koji odslikavaju nedostatke važećeg pravnog okvira, na kojima je u pomenutim primjedbama i sugestijama, iz ugla inspeksijskog nadzora, ukazano na pravce revizije zakona. Tako npr. činjenica da je u određenom prostoru prisutno sredstvo - uređaj na kojem se mogu priređivati igre na sreću, ne predstavlja prekršaj iako za taj uređaj ne postoji saglasnost nadležnog organa, zbog toga što je Zakonom o igrama na sreću sankcionisano samo priređivanje igara na sreću bez koncesije. To znači da ako u momentu kontrole uređaj nije u funkciji, ili čak i kada je u funkciji ali nije moguće dokazati priređivanje igara na sreću na njemu, inspektor ne može preduzeti mjere protiv priređivača, iako taj subjekat za te uređaje ne posjeduje koncesiju. Takođe, iskustvo iz prethodnih godina (kada je bilo žalbi na rješenja inspektora), ukazuje da je odlukama Ministarstva finansija kao drugostepenog organa, rad Inspekcije za igre na sreću dodatno otežan i obesmišljen tumačenjem datim u obrazloženjima rješenja po

žalbama subjekata nadzora, koje glasi: "Obzirom da je žalilac podnio blagovremeni zahtjev Upravi za igre na sreću, kao nadležnom organu, a nadležni organ nije u zakonskom roku odlučio o zahtjevu, to nema osnova za izricanje mjere zabrane obavljanja djelatnost ... postupak kontrole treba obustaviti do okončanja postupka po zahtjevu žalioaca za dodjelu koncesije u ovom slučaju". Poslije ovakvog stava drugostepenog organa, proizilazi da je za obavljanje ove djelatnosti dovoljno predati zahtjev nadležnom organu. Takođe, kod internet priređivanja igara na sreću bez saglasnosti nadležnog organa, u kojim slučajevima inspektor donese rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti, ali i pored toga, prema tim subjektima nije moguće preduzeti prekršajne mjere zbog toga što takvo ponašanje Zakonom o igrama na sreću nije propisano kao prekršaj.

Uz navedeno, treba istaći i da postojeće nepreciznosti, nedorečenosti, nelogičnosti, bilo da potiču od pravnog okvira ili prakse njegovog tumačenja sa više adresa, ostavljaju trag na ukupan ambijent na tržištu igara na sreću, što ionako složenu situaciju, još više usložnjava, pa čak i na nivou odnosa nadležnih državnih organa. To doprinosi konfuziji, koja vlada u ovoj upravnoj oblasti, pa višegodišnje iskustvo upućuje na zaključak da je, uz novi pravni okvir, prijeko potrebna i reforma sistema – institucionalnog okvira za priređivanje i kontrolu priređivanja igara na sreću. Očekuje se da će novi zakon dati odgovore na uočene probleme.

6. Inspekcija za javne nabavke

U Inspekciji za javne nabavke sistematizovana su i popunjena radna mjesta za osam inspektora (tri muškarca i pet žena), zajedno sa glavnim inspektorom (pet diplomiranih ekonomista, jedan diplomirani politikolog, jedan dipl.spec -međunarodnih odnosa i jedan spec. finansijskog menadžmenta). Od ukupnog broja, šest inspektora je sa mjestom rada u Podgorici, a po jedan u Bijelom Polju i Baru.

Nadležnosti

Inspekcija za javne nabavke vrši nadzor nad primjenom Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata donešenih na osnovu ovog zakona.

U nadzoru Inspekcija primjenjuje Metodologiju analize rizika u vršenju inspekcijskog nadzora shodno odredbama Zakona o inspekcijском nadzoru sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjem korupcije.

Inspekcijски nadzor

Inspekcija za javne nabavke je u izvještajnoj godini realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini)

godišnjim programom rada koji je, između ostalog, zasnovan i na Strategiji razvoja sistema javnih nabavki za period 2021-2025. godine, kao i pomenutoj Metodologiji te po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

U izvještajnoj godini, Inspekcija za javne nabavke je izvršila ukupno 415 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 185 nepravilnosti.

Inspekcijski nadzor je vršen kod 355 subjekata koji se bave nabavkom robe, radova i usluga, i to: državni organi (61), jedinice lokalne samouprave (19), javne službe ili privredna društva (258), udruženja, odnosno organizacije (jedan) i javni naručioci iz oblasti: električne energije, gasa i toplotne energije, vodoprivrede, saobraćaja, aerodroma i morskih luka, poštanskih usluga, istraživanja i proizvodnje nafte, uglja i drugih čvrstih goriva (16).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	415
- Redovni	342
- po inicijativi	60
- kontrolni	13
Broj utvrđenih nepravilnosti	185
Broj ukazivanja	128
Broj rješenja	4
Broj prekršajnih naloga	47
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	83.050,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	11

U izvršenim inspekcijskim pregledima (415), u izvještajnom periodu, obuhvaćeno je 30 predmeta nadzora (u 3.795 kontrola - slučajeva), u kojima je utvrđeno 185 nepravilnosti:

R.B	Predmet inspekcijskog nadzora	Broj kontrola po predmetima nadzora	Broj utvrđenih nepravilnosti
1.	Donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki	345	7
2.	Ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda	198	28
3.	Ispunjenost uslova za pokretanje postupaka javne nabavke	28	0
4.	Vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama	102	2

5.	Vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije za jednostavne nabavke i izuzeća	245	30
6.	Obaveza naručioca da utvrdi obavezne uslove za učešće u postupku javne nabavke i obavezne osnove za isključenje privrednog subjekta iz postupka javne nabavke	47	1
7.	Obavezu naručioca da zahtijeva dostavljanje garancije ponude i sredstava finansijskog obezbjeđenja ugovora o javnoj nabavci, kao i obavezu da tenderskom dokumentacijom odredi vrstu, period važenja i uslove za aktiviranje istog	131	1
8.	Kontrola bankarskih garancija ili drugih sredstava finansijskog obezbjeđenja u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru	192	5
9.	Određivanje i produžavanje rokova za podnošenje i otvaranje prijave za kvalifikaciju, odnosno ponuda	19	0
10.	Poštovanje propisanog roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude i zaključivanje ugovora o javnoj nabavci	61	4
11.	Primjenu antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke	553	29
12.	Sprovođenje Jednostavnih nabavki (u okviru čega i podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona)	361	36 (12 se odnosi na podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona)
13.	Izveštaj o sprovedenim javnim nabavkama	312	13
14.	Dostavljanje polugodišnjih izvještaja Ministarstvu	121	7
15.	Nesprovođenje odgovarajućeg postupka javne nabavke u skladu sa zakonom	1	1
16.	Zaključivanje ugovora o javnim nabavkama	354	9
17.	Dostavljanje ugovora ili izmjene ugovora o javnoj nabavci nadležnom organu u roku od tri dana od dana zaključivanja radi objavljivanja na ESJN	266	0
18.	Realizacija ugovora o javnim nabavkama	308	3
19.	Sačinjavanje izvještaja o realizaciji ugovora i objavljivanje u ESJN u roku od 30 dana od dana realizacije istog	6	0

20.	Postupanje po odluci Komisije za zaštitu prava	4	0
21.	Neomogućavanje podnosiocu zahtjeva uvid u dokumentaciju postupka javne nabavke	5	0
22.	Sprovođenje pregovačkog postupka sa prethodnim objavljivanjem poziva za nadmetanje pod uslovima utvrđenim zakonom	3	1
23.	Obaveza subjekta nadzora da pribavi mišljenje Ministarstva prije pokretanja pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje	1	0
24.	Primjenu pravila u pogledu prijema ponuda, izdavanja i obezbjeđivanje dokaza u vezi s tim	7	0
25.	Kontrola nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki	48	2
26.	Pravilnik o sprovođenju nabavki male vrijednosti	6	0
27.	Dostavljanje Rješenja o izboru najpovoljnije ponude i objavljivanje na ESJN	19	0
28.	Registracija obveznika primjene zakona u sistemu javnih nabavki	38	3
29.	Sadržaj, izmjene i dopune i pojašnjenje tenderske dokumentacije/ sačinjavanje tenderske dokumentacije	5	0
30.	Način i blagovremenost objavljivanja, oglašavanja i dostavljanja tenderske dokumentacije	9	3
Ukupno:		3.795	185

Utvrđene nepravilnosti: Posmatrano po predmetima nadzora, najveći broj utvrđenih nepravilnosti, u odnosu na broj kontrolisanih slučajeva, odnosi se na: ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda (14,14%), vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije za jednostavne nabavke i izuzeća (12,24%), sprovođenje jednostavnih nabavki (od čega se jedna trećina odnosi na podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona) (9,97%), registracija obveznika primjene zakona u sistemu javnih nabavki (7,89%), poštovanje propisanog roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude (6,56%), dostavljanje polugodišnjih izvještaja Ministarstvu (5,79%), primjenu antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke (5,24%), izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama (4,17%), kontrola nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki (4,17%), kontrola bankarskih garancija ili drugih sredstava finansijskog obezbjeđenja u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru (2,60%), zaključivanje ugovora o javnim nabavkama (2,54%), obaveza naručioca da utvrdi obavezne uslove za učešće u postupku javne nabavke i obavezne osnove za isključenje privrednog subjekta iz postupka javne nabavke (2,13%),

donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki (2,03%), vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama (1,96%). Kod realizacije ugovora o javnim nabavkama, obaveze naručioca da zahtijeva dostavljanje garancije ponude i sredstava finansijskog obezbjeđenja ugovora o javnoj nabavci, kao i obaveze da tenderskom dokumentacijom odredi vrstu, period važenja i uslove za aktiviranje istog, procenat utvrđenih nepravilnosti je ispod 1%.

Treba napomenuti da je u jednom slučaju (po inicijativi) utvrđena nepravilnost u pogledu nesprovođenja odgovarajućeg postupka javne nabavke u skladu sa zakonom, dok su u devet slučajeva (takođe, po inicijativama) utvrđene tri nepravilnosti koje su se odnosile na način i blagovremenost objavljivanja, oglašavanja i dostavljanja tenderske dokumentacije, a jedna nepravilnost u tri slučaja utvrđena je kod sprovođenja pregovačkog postupka sa prethodnim objavljivanjem poziva za nadmetanje pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Kao što se vidi iz tabele, kod 11 predmeta nadzora nije utvrđena nepravilnost, iako su bili predmet kontrole 366 puta.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, Inspekcija za javne nabavke je izrekla 128 mjera ukazivanja i donijela četiri rješenja.

Od ukupno 185 utvrđenih nepravilnosti otklonjeno je 112, dok preostale nepravilnosti nijesu otklonjene iz razloga što se određene radnje ne mogu vratiti u pređašnje stanje, pa inspektori ne mogu preduzeti mjere za njihovo otklanjanje, ali su izricali novčane kazne izdavanjem prekršajnih naloga (gdje je to bilo moguće po zakonu). Te nepravilnosti su se odnosile na: sprovođenje jednostavnih nabavki (21) od čega se 12 nepravilnosti odnosi na podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona, dok se ostalih devet nepravilnosti odnosi na sprovođenje jednostavne nabavke u skladu sa pravilnikom nadležnog Ministarstva, pet kod primjene antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke, po četiri kod donošenja, izmjena, dopune i objavljivanja plana javnih nabavki i poštovanje propisanog roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude i zaključivanje ugovora o javnoj nabavci, po tri kod izvještaja o sprovedenim javnim nabavkama, načina i blagovremenosti objavljivanja, oglašavanja i dostavljanja tenderske dokumentacije, zatim po dvije nepravilnosti kod kontrole bankarskih garancija ili drugih sredstava finansijskog obezbjeđenja u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru, zaključivanja ugovora o javnim nabavkama i kontrole nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki i po jedna nepravilnost kod vođenja evidencije i čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama, kod obaveze naručioca da utvrdi obavezne uslove za učešće u postupku javne nabavke i obavezne osnove za isključenje privrednog subjekta iz postupka javne nabavke, obaveze naručioca da zahtijeva dostavljanje garancije ponude i sredstava finansijskog obezbjeđenja ugovora o javnoj nabavci, obaveze da tenderskom dokumentacijom odredi vrstu, period važenja i uslove za aktiviranje istog, sprovođenja pregovačkog postupka sa prethodnim objavljivanjem

poziva za nadmetanje pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, kao i kod nesprovođenja odgovarajućeg postupka javne nabavke u skladu sa zakonom.

Nepravilnosti (12) koje se odnose na ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda nijesu otklonjene iz razloga što nije istekao rok kojim je naloženo otklanjanje istih.

Izvršenje rješenja: Od četiri donešena rješenja, u izvještajnom periodu, izvršeno je jedno (dobrovoljno), dok za tri rješenja nije dospio rok za izvršenje u izvještajnom periodu (uslovi za obavljanje poslova službenika za javne nabavke).

Takođe, u izvještajnoj godini je dobrovoljno izvršeno i jedno rješenje iz prethodnog perioda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje inspektori su izdali 47 prekršajnih naloga, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 83.050,00 €, od čega je naplaćeno 37 što je 78,7% od broja izdatih. Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli i 11 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv pravnog i odgovornog lica u pravnom licu.

Od strane sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je šest zahtjeva, uključujući i jedan iz prethodnog perioda (pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i jedan za sudsko odlučivanje). Izrečeno je pet novčanih kazni u ukupnom iznosu od 11.090,00 € (sa troškovima postupka), dok je u jednom slučaju zahtjev odbačen.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeta je jedna žalba od strane subjekta nadzora, po kojoj je postupak u toku.

Inspekcija za javne nabavke je obveznik primjene *Metodologije analize rizika u vršenju inspeksijskog nadzora shodno odredbama Zakona o inspeksijskom nadzoru, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjima korupcije*, kojom su obuhvaćena četiri segmenta nadzora: sačinjavanje tenderske dokumentacije (više nije u nadležnosti ove inspekcije); zabrana dijeljenja predmeta javne nabavke koji predstavlja jedinstvenu cjelinu; zaključivanje ugovora o javnoj nabavci; realizacija ugovora o javnoj nabavci.

U izvještajnom periodu, u navedenim segmentima nadzora Inspekcija za javne nabavke je utvrdila 24 nepravilnosti, i to u pogledu:

- podjele predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona (utvrđene u inspeksijskom nadzoru jednostavnih nabavki) – 12 nepravilnosti, koje nijesu mogle biti otklonjene zbog nemogućnosti povraćaja u pređašnje stanje, ali je izrečeno 19 novčanih kazni prekršajnim nalogima subjektima nadzora, i to osam pravnim licima i 11 odgovornom licu u pravnom licu (od čega dva u državnom organu i jedna u organu jedinice lokalne samouprave), i podnešen je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;
- zaključivanje ugovora o javnoj nabavci – devet nepravilnosti, od kojih je sedam

otklonjeno mjerom ukazivanja i podnijete su dvije prekršajne prijave.

- realizacije ugovora o javnoj nabavci – tri nepravilnosti, koje su otklonjene mjerom ukazivanja.

Postupanje po inicijativama: Po primljenim inicijativama (83), Inspekcija za javne nabavke je izvršila 60 inspekcijskih pregleda, od kojih su u 21 slučaju utvrđene nepravilnosti i preduzete propisane mjere. U 15 slučajeva inspekcija nije postupala zbog nenadležnosti, a u sedam slučajeva je podnešeno više inicijativa za isti predmet. Po jednoj inicijativi, koja je primljena na kraju godine, postupak je u toku.

Uporedni podaci u izvještajnoj godini, u odnosu na prethodnu, ukazuju na povećanje broja inspekcijskih pregleda (za 65%), predmeta inspekcijskog nadzora (za 49%) i utvrđenih nepravilnosti (za 92%).

Razlozi za to su, uglavnom, objektivne prirode. Prije svega, treba istaći da je (zbog pojave pandemije COVID 19), prethodne godine obim aktivnosti u sektoru javnih nabavki bio ograničen, što je za posljedicu imalo smanjeno angažovanje inspektora u okviru svojih nadležnosti, pa su inspektori ovlašćenjem bili usmjereni na druge upravne oblasti.

Na osnovu odnosa broja utvrđenih nepravilnosti i izvršenih inspekcijskih pregleda u pojedinim segmentima (npr. ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda, vođenje evidencija i čuvanje dokumentacije, primjenu antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke, sačinjavanju i dostavljanju izvještaja o sprovedenim javnim nabavkama i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama), može se zaključiti da određeni broj obveznika primjene zakona i dalje ne brine dovoljno o poštovanju propisa, tako da će ovi podaci biti osnov za planiranje nadzora u narednom periodu.

Ostale aktivnosti

Kao što je već navedeno, jedan broj inspektora je u izvještajnom periodu, pored nadzora u okviru nadležnosti, vršio (po ovlašćenju) kontrolu poštovanja mjera u objektima u kojima se priređuju igre na sreću, propisanih Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. Za počinjene prekršaje u toj oblasti podnešena su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima za prekršaje.

Inspekcija je učestvovala u pripremi izvještaja (PP 5: Javne nabavke) za priloge koji se pripremaju u okviru obaveza u procesu evropske integracije.

U izvještajnoj godini, inspektori za javne nabavke su, pored specifičnih obuka u okviru upravne oblasti u kojoj vrše nadzor, prošli i obuke u dijelu procesnih zakona, tj. postupaka: inspekcijski nadzor, upravni i prekršajni postupak (*više o obukama kod Službe za ljudske i matreijalne resurse*).

Inspektori za javne nabavke su u izvještajnom periodu učestvovali na konferencijama i panel diskusijama od kojih su najznačajniji: Ekspertska misija Savjeta Evrope koja je za

cilj imala prikupljanje informacija o glavnim preprekama za institucionalnu koordinaciju u procesuiranju korupcije i pranja novca, u organizaciji Kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici, zatim Okrugli sto "Javne nabavke u zdravstvenom sistemu CG" u organizaciji Sindikata doktora medicine Crne Gore, zatim „Reforme u oblasti javnih nabavki u Crnoj Gori“ u organizaciji OECD/SIGMA, Ministarstvom javne uprave, digitalnog društva i medija, Generalnim Sekretarijatom Vlade i Ministarstvom finansija i socijalnog staranja i Institutom Alternativa, a koji je važan dio godišnjeg SIGMA-a monitoringa procesa reforme javne uprave Crne Gore, koji SIGMA sprovodi na zahtjev Evropske unije, zatim "Borba protiv korupcije i sukoba interesa u javnim nabavkama u Crnoj Gori" kao i "Nabavke u sektoru bezbjednosti i odbrane" u organizaciji Instituta alternativa u okviru projekta „Za svrsishodno trošenje javnog novca!“, koji ima za cilj da doprinese uspostavljanju transparentnog, konkurentnog i efikasnog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori, koji se sprovodi uz finansijsku podršku Ambasade Kraljevine Holandije, Okrugli sto: Javna rasprava o Nacrtu Strategije unapređenja politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva za period 2021-2025. godine, u organizaciji Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Sekretarijata Savjeta za konkurentnost, zatim „XIV Nacionalna antikorupcijska konferencija“, u organizaciji NVO „Mreža za afirmaciju nevladinog sektora“, „Teorija, praksa i novosti u javnim nabavkama", u organizaciji Poslovno-edukativnog centra KVENTUM. Pored navedenih, inspektori su uzeli učešće na obukama u organizaciji Uprave za kadrove (Zakon o inspekcijском nadzoru, Zakon o upravnom postupku, Zakon o prekršajima) i Direktorata za politiku javnih nabavki (javne nabavke, elektronski sistem javnih nabavki) kao i Obuka o javnim nabavkama za inspektore za javne nabavke, u organizaciji ovog Direktorata, u okviru programa Unapređenje i jačanje institucionalnog sistema i pravnog okvira u oblasti javnih nabavki i državne pomoći u Crnoj Gori.

Problemi koji prate rad inspekcije su, kako normativne, tako i materijalno-tehničke prirode.

Kada je u pitanju normativni okvir, treba istaći nedostatak metodologije kojom bi se definisala bliža pravila i procedure inspekcijскоg nadzora u dijelu zaključivanja i realizacije ugovora o javnim nabavkama, kao i nedostatak upravnih mjera u pojedinim segmentima inspekcijскоg nadzora, koje bi inspektor mogao preduzeti u slučaju kada se utvrde određene nepravilnosti u odnosu na propisane obaveze.

Takođe, kod obveznika primjene zakona postoje određene nejasnoće u primjeni člana 152 stav 1 tačka 2 (a u vezi sa članom 211 stav 1 tačka 20), član 210 stav 1 tačka 7 (a u vezi sa članom 38 stav 2, tačka 3, član 23 (a u vezi sa članom 27 stav 1 zakona), člana 26 stav 1 tač. 1, 2 i 3. Očekivanje da će novi Zakon o javnim nabavkama sa propisanim podzakonskim aktima biti optimalan pravni okvir, u određenim segmentima nije ispunio očekivanja inspektora. (U cilju otklanjanja nejasnoća u naprijed pomenutim odredbama Zakona, upućena je inicijativa Ministarstvu finansija, nadležnom Direktoratu za politiku javnih nabavki, kao i prijedlog za izmjenu i dopunu Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki, koje je izvršilo izmjenu i dopunu istog Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki u maju ove godine, ali su i dalje ostale određene nedorečenosti).

Kada je riječ o materijalno - tehničkim uslovima, treba istaći da je u izvještajnom periodu stavljen u funkciju Jedinstveni informacioni sistem Uprave, što će unaprijediti rad ove inspekcije (sistem evidencije u vršenju inspeksijskog nadzora, korišćenje analize rizika u planiranju rada i dr.).Imajući u vidu činjenicu da je inspeksijski nadzor u ovoj upravnoj oblasti veoma kompleksan i zahtjevan, neophodno je i dalje unapređivati znanje inspektora. U tom smislu bilo bi nužno da se omogući edukacija i putem studijskih posjeta zemljama sa unaprijeđenim sistemom javnih nabavki, s obzirom da u okruženju i šire ne postoji inspekcija za nadzor u ovoj upravnoj oblasti, pa ni uporedna praksa i iskustvo nadzora te vrste. Kako se na listi obveznika primjene zakona nalazi njih 660, a isti se nalaze širom Crne Gore, potrebno je dodatno obezbijediti službena vozila.

B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI, SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

U okviru ovog sektora svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Zdravstveno - sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Inspekcija socijalne i dječje zaštite, Ekološka inspekcija i Inspekcija za vode.

1. Zdravstveno - sanitarna inspekcija

Odsjek za Zdravstveno - sanitarnu inspekciju čine Sanitarna i Zdravstvena inspekcija.

U ovom Odsjeku broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore je 47 (glavna inspektorka, osam zdravstvenih i 38 sanitarnih inspektora), od kojih je popunjeno 39, uključujući glavnu inspektorku. Sanitarnih inspektora je 34 (tri muškarca i 31 žena). A zdravstvenih tri (jedan muškarac i dvije žene) i jedan samostalni savjetnik. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom raznih profila zanimanja, a pojedini i sa specijalizacijama iz raznih oblasti (dr. medicine, dr. stomatologije, dipl. farmaceuti, inž. tehnolozi, dipl. biolozi, dipl. hemičari, dipl. agronomi, dipl. veterinar i dipl. sanitarni inženjeri).

Aktivnosti zdravstveno-sanitarne inspekcije u cilju sprečavanja unošenja i širenja zarazne bolesti (Covid-19) na teritoriju Crne Gore izazvane novim sojem koronavirusa

U 2021. godini sanitarni inspektori, zdravstveni inspektori i inspektori iz drugih inspekcija (po ovlašćenju) su bili prvenstveno angažovani na sprovođenju mjera u cilju sprečavanja unošenja, širenja i suzbijanja zarazne bolesti izazvane koronavirusom. Vršen je zdravstveni nadzor putnika u međunarodnom saobraćaju na graničnim prelazima, kao i nad oboljelim licima i licima u zemlji koja su bila (ili je postojala sumnja da su bila) u kontaktu sa oboljelim.

U izvještajnom periodu, inspektori su donijeli 171.778 rješenja i to:

Vrsta rješenja	Broj izdatih rješenja
o stavljanju lica u samoizolaciju na graničnim prelazima	5.096
o smještaju u samoizolaciju oboljelih lica	111.375
o smještaju u samoizolaciju zbog kontakta sa oboljelim	55.307

U cilju kontrole poštovanja rješenja o samoizolaciji, inspektori su, sa službenicima centara bezbjednosti, kontrolisali 25.650 rješenja o samoizolaciji, od kojih je utvrđeno da 24 lica

nijesu poštovala određenu mjeru samoizolacije. U dva slučaja je utvrđena nepravilnost koja se odnosila na falsifikovanje kovid potvrde. Sanitarni inspektori su podnijeli šest krivičnih prijava protiv fizičkih lica, dok su službenici policije u ostalim slučajevima preduzeli dalje mjere iz svoje nadležnosti.

Takođe, inspektori su vršili i nadzor pravnih lica i preduzetnika koji pružaju frizerske i kozmetičke usluge, usluge u fitness centrima, teretanama, zdravstvenim ustanovama, apotekama, vaspitnoobrazovnim ustanovama (osnovnim i srednjim školama) vrtićima, studentskim i đačkim domovima (nošenje zaštitne opreme, upotrebe dezinfekcionih sredstava, poštovanja socijalne distance) kao i posjedovanje nacionalnih digitalnih potvrda u ovim objektima, u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Naredbama za preduzimanje privremenih mjera za sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprečavanje prenošenja novog koronavirusa Ministarstva zdravlja i Odukama o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti koronavirusa od većeg epidemiološkog značaja Vlade Crne Gore. Podaci o broju inspekcijskih pregleda i preduzetim mjerama su prikazani u dolje navedenom izvještaju).

Sanitarni inspektori su u izvještajnom periodu vršili i inspekcijske preglede (po ovlaštenju) iz nadležnosti Turističke inspekcije, a sve u cilju zaštite od koronavirusa. (Podaci o broju inspekcijskih pregleda i preduzetim mjerama su prikazani u dijelu *Turistička inspekcija*).

Sanitarna inspekcija

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o sanitarnoj inspekciji, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o duvanu, Zakon o vodama, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o kozmetičkim proizvodima, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o hemikalijama, Zakon o biocidnim proizvodima, Zakon o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu, Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i veći broj podzakonskih akata donešenih u cilju primjene navedenih zakona.

Sanitarni inspektori su vršili nadzor u oblastima: zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, bezbjednost predmeta opšte upotrebe u proizvodnji, prometu i uvozu, promet igračaka, javno snabdijevanje stanovništva vodom za piće, ograničenje upotrebe duvanskih proizvoda, promet hemikalija, biocida, sanitarno-higijenski uslovi u zdravstvenim objektima, kozmetičko-frizerskim salonima, školama, vrtićima, objektima sporta i rekreacije i dr.

Inspekcijski nadzor

Unutrašnje tržište

Sanitarni inspektori su na unutrašnjem tržištu izvršili ukupno 32.960 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 1.213 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	32.960
– redovni	5.571
– po inicijativi	311
– po zahtjevu stranke	532
– kontrolni	26.546
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.213
Broj rješenja	167.456
Broj ukazivanja	833
Broj prekršajnih naloga	822
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	266.360,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	11
Broj podnijetih krivičnih prijava	7

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini ukupno je utvrđeno 1.213 nepravilnosti, od kojih se 1.187 odnosilo na: ispunjenost opštih i posebnih higijenskih zahtjeva, vršenje obaveznog zdravstvenog pregleda, sprovođenje opštih i posebnih higijenskih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, povredu propisa o zdravstveno ispravnoj vodi za ljudsku upotrebu i bazenskoj vodi, kozmetičke proizvode, igračke, neisticanje oznake o zabrani pušenja, upotrebu duvanskih proizvoda, neposjedovanje dokumentacije u momentu inspekcijskih pregleda, neposjedovanje sanitarne saglasnosti, kao i 26 nepravilnosti koje su se odnosile na nepoštovanje određene mjere samoizolacije i falsifikovanje kovid potvrda.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (1.213), inspektori su izrekli 833 mjera ukazivanja i donijeli 167.456 rješenja.

Broj rješenja	167.456
- rješenje o otklanjanju nepravilnosti	22
- rješenje o privremenoj zabrani prometa robe	11
- rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti	4
- rješenje o zabrani rada licima	205
- rješenje o ispunjenosti sanitarno-higijenskih uslova	195

- rjesenje o prenosu posmrtnih ostataka	337
- rjesenje o smještaju u samoizolaciju oboljelih lica i kontakta ili zbog sumnje na kontakt sa oboljelim licem	166.682

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini u unutrašnjem nadzoru donešeno je 167.456 rješenja i sva su izvršena dobrovoljno.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je osam žalbi na rješenja o smještaju u samoizolaciji. Inspektor je u jednom slučaju usvojio žalbu i izmijenio prvostepeno rješenje novim, a drugostepeni organ je rješavao po sedam žalbi koje su riješene tako što su odbijene. Takođe, u izvještajnoj godini riješena je jedna žalba od strane prvostepenog organa koja je podnijeta krajem 2020. godine, tako što je usvojena i rjesenje sanitarnog inspektora izmijenjeno.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali ukupno 822 prekršajna naloga, u ukupnom iznosu 266.360.00 €, od kojih je naplaćeno 717 naloga, što je 87,2% od broja izdatih.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 11 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, od čega su: devet protiv roditelja zbog odbijanja obavezne imunoprofilakse djece kod određenih zaraznih bolesti (po Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti), jedan zbog neizvršenog zdravstvenog pregleda lica koja podliježu obaveznim pregledima i jedan zbog neposjedovanje obavještenja na proizvodima i na Brajevom pismu (po Zakonu o zaštiti potrošača).

Od nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 20 zahtjeva uključujući 19 iz prethodnog perioda (18 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i dva zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 11 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 6.170,00 € (sa troškovima postupka). U tri slučaja donešeno je rješenje o oslobađanju, u jednom slučaju izrečena je opomena, dok je u pet slučajeva postupak obustavljen (od čega u jednom slučaju zbog nastale zastrajelosti vođenja postupka).

Podnijeto je ukupno sedam krivičnih prijava i to: četiri protiv lica koja nijesu poštovala mjeru samoizolacije, dvije zbog falsifikovana kovid potvrda i jedna protiv zbog organizovanja proslave u igraonici suprotno Odluci o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti covid-19 od većeg epidemiološkog značaja.

Nadzor po oblastima

Voda za piće: U izvještajnoj godini praćena je zdravstvena ispravnost vode za ljudsku upotrebu, kao i stanje objekata, uređaja i opreme za vodosnabdijevanje. Od ukupnog broja izvršenih pregleda, 54 se odnosilo na preglede objekata javnog vodosnabdijevanja. Od 112 uzetih uzoraka vode za laboratorijsko ispitivanje, dostavljene analize su pokazale da je 95 uzoraka bilo ispravno, dok je 17 uzoraka bilo hemijski neispravno (15,17%), od kojih 16 zbog povećane mutnoće, a jedan hemijski i mikrobiološki neispravan. Utvrđene

su i dvije nepravilnosti koje su se odnosile na neispravnost vode za piće, te su subjektima nadzora donijeta dva rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Bezbednost proizvoda - nadzor na tržištu: U skladu sa Godišnjim programom nadzora na tržištu za 2021. godinu, sanitarni inspektori su vršili proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor proizvoda na tržištu. Vršen je nadzor bezbednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu i preduzimate su mjere u cilju obezbjeđivanja da proizvodi isporučeni na tržište ispunjavaju zahtjeve koji obezbjeđuju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštite zdravlja i bezbednosti potrošača (posebno djece) i drugih krajnjih korisnika.

Nadzor je vršen kao proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor (po informacijama iz sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima u Evropskoj uniji - RAPEX sistem, kao i informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima i drugim izvorima).

Programom nadzora proizvoda na tržištu bile su obuhvaćene četiri kategorije proizvoda i to: biocidni proizvodi – sredstva za dezinfekciju, kozmetički proizvodi (kreme za lice, kupke i šamponi za djecu i proizvodi za sunčanje), obmanjujući proizvodi i igračke.

Prilikom neposrednih inspekcijskih pregleda kod subjekata nadzora vršena je administrativna provjera prateće dokumentacije, fizički pregledi i laboratorijsko ispitivanje proizvoda.

Izvršen je ukupno 351 inspekcijski pregled objekata, od čega 225 pregleda u proaktivnom nadzoru (po programu - redovni, produženi) i 126 pregleda u reaktivnom nadzoru (po RAPEX obavještenjima 81 pregled i po informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima 45 pregleda).

Kod kozmetičkih proizvoda izvršen je 101 pregled, kontrolisano 130 vrsta proizvoda, vršena je administrativna provjera, vizuelni pregled - izgled pakovanja, sadržaj deklaracije, rokovi upotrebe, izvještaji o ispitivanju ispravnosti proizvoda. Prilikom ovih pregleda nijesu utvrđene nepravilnosti.

Prilikom kontrole 21 objekta nijesu zatečeni obmanjujući proizvodi u prometu.

Kod igračaka (81 pregled) je vršena administrativna provjera, vizuelni pregled proizvoda - izgled proizvoda, isprave o usklađenosti. Prilikom pregleda igračaka, metodom slučajnog uzorka uzeto je 28 uzoraka u cilju ispitivanja prisustva ftalata. Dostavljeni rezultati su pokazali da je nebezbedno bilo 12 vrsta igračaka zbog prisutva ftalata u igračkama iznad propisanog nivoa. Uvoznici i distributeri su obaviješteni o rezultatima ispitivanja i dobrovoljno su trajno povukli nebezbedne igračke koje su se zatekle na tržištu, a objavljeni su i opozivi za potrošače u štampanim medijima ili isticanjem obavještenja na objektima podataka o nebezbednim igračkama, kako bi potrošači, koji su kupili nebezbedne proizvode, iste mogli vratiti u objekte gdje su ih kupili (nije bilo vraćenih (opozvanih) igračaka od potrošača). Na tržištu je ukupno pronađeno 1.725 komada nebezbednih igračaka i izvršeno je dobrovoljno njihovo uništenje na propisan način od strane uvoznika, u prisustvu sanitarnih inspektora.

Po Rapex obavještenjima traženo je 30 opasnih proizvoda (igračke), a po obavještenju iz Regionalne mreže tri proizvoda (jedna igračka i dva predmeta opšte upotrebe). Prilikom pregleda po ovim obavještenjima na tržištu Crne Gore nijesu nađeni opasni proizvodi.

Duvanski proizvodi: U skladu sa nadležnostima i ovlašćenjima iz Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, sanitarni inspektori su u 2021. godini izvršili 166 inspekcijskih pregleda i utvrdili sedam nepravilnosti. Utvrđene nepravilnosti su se odnosile na neisticanje oznake o zabrani pušenja (jedna koja je otklonjena nakon ukazivanja sanitarnog inspektora) i na upotrebu duvanskih proizvoda (šest za čija otklanjanja je izdato sedam prekršajnih naloga u iznosu od 820,00 €).

Spoljnotrgovinski promet

Radi sprečavanja unošenja zaraznih bolesti na teritoriji Crne Gore, na graničnim prelazima i drugim mjestima gdje se vrši carinjenje, Sanitarna inspekcija je vršila nadzor nad putnicima, njihovim stvarima, saobraćajnim sredstvima u međunarodnom saobraćaju, kao i nad uvozom predmeta opšte upotrebe, kozmetičkih proizvoda, biocida i hemikalijama.

Zbog aktuelne epidemiološke situacije sanitarni, zdravstveni inspektori i inspektori iz drugih inspekcija su (po ovlašćenju) i u 2021. godini, obavljali poslove sanitarnih inspektora u dijelu sprovođenja mjera za sprečavanje unošenja zarazne bolesti u zemlju, širenje zarazne bolesti u zemlji, njeno prenošenje u druge zemlje, suzbijanje ove zarazne bolesti i dr.

U izvještajnom periodu kontrolisano je 677 stranih brodova. Izdate su dvije potvrde o oslobođenju od deratizacije i 677 potvrda (dozvola) za slobodan saobraćaj brodova.

Takođe su zdravstvenim nadzorom obuhvaćeni putnici koji su doputovali sa 6.259 aviona (redovni i čarter letovi) i 3.231 leta generalne avijacije i privatnih letova.

Na graničnim prelazima, u postupku zdravstvenog nadzora nad putnicima, izdato je 5.096 rješenja o smjestaju u samoizolaciju u cilju sprečavanja unošenja u zemlju, širenja i pojave zaraznih bolesti, koji dolaze iz zemalja u kojima ima zarazne bolesti koronavirusa..

Podnijeto je ukupno 6.599 zahtjeva u spoljnotrgovinskom prometu (predmeti opšte upotrebe, kozmetički proizvodi, hemikalije, biocidi). Ukupno je riješeno 6.596 zahtjeva uključujući i jedan iz 2020. godine, dok je četiri zahtjeva ostalo neriješeno iz 2021. godine. Donijeto je ukupno 6.595 rješenja o dozvoli uvoza i jedno rješenje o zabrani uvoza.

Po osnovu 839 podnijetih zahtjeva, koji su se odnosili na hemikalije i biocide, izvršen je pregled 3.251.602 kg, za koje je odobren uvoz i promet. Uzeta su dva uzorka biocidnih proizvoda (sredstava za dezinfekciju). Dostavljeni rezultati laboratorijskih ispitivanja su pokazali da su ispitivani uzorci zadovoljavali propisane zahtjeve.

Po osnovu 5.757 zahtjeva koji su se odnosili na predmete opšte upotrebe/kozmetičke proizvode, pregledano je 30.235.008 kg. Tom prilikom je uzeto 106 uzoraka za laboratorijska ispitivanja radi ispitivanja zdravstvene ispravnosti. Dostavljeni rezultati ispitivanja su pokazali da je jedan ispitivani uzorak bio neispravan, a odnosio se na uzorak - superkana 12% CBD kapljice, jer je laboratorijskim ispitivanjem utvrđena koncentracija tetrahidrokanabinola u koncentraciji većoj od 0,2%, što je suprotno propisima o kozmetičkim proizvodima te je pošiljci – krema i superkana 12% CBD kapljice u količini od 0,5 kg zabranjen uvoz i ista je vraćena isporučiocu iz Slovenije.

Prilikom pregleda brodova i predmeta opšte upotrebe, po osnovu naplate administrativne takse, naplaćeno je ukupno 207.420,00 €, dok je po osnovu naknade za zdravstveni pregled pošiljki naplaćeno ukupno 32.608,75€.

U sprovođenju nadzora u spoljnotrgovinskom prometu, Sanitarna inspekcija je naplatila ukupno 240.028,75 €.

Po zahtjevu stranaka, Sanitarna inspekcija je donijela rješenja o ispunjenosti sanitarno-higijenskih uslova (195) u zdravstvenim ustanovama, kozmetičkim i frizerskim salonima, vaspitno-obrazovnim objektima, socijalnim ustanovama, objektima za sport i rekreaciju i naplatila taksu u iznosu od 12.690,90 €.

Postupanje po inicijativama: U 2021.godini, Sanitarna inspekcija je izvršila 311 inspekcijskih pregleda po inicijativama koje su se odnosile na: proizvode bez obavještenja za potrošače, nepoštovanje epidemioloških mjera, upotrebu proizvoda isteklog roka, rad lica bez izvršenog obaveznog zdravstvenog pregleda (sanitarnih knjižica) za lica koja podliježu zdravstvenom pregledu najčešće u ugostiteljskim objektima, stavljanje u promet robe bez istaknutih podataka u obavještenju o robi na određenim proizvodima i u određenim objektima i na Brajevom pismu, rad bez sanitarne saglasnosti (usluge masaže, kozmetičke i frizerke usluge koje se reklamiraju). Zbog netačnih adresa kod subjekata nadzora koji većinu usluga obavljaju u objektima za stanovanje u privatnoj svojini u kojima nema istaknutih bilo kakvih oznaka da se u njima obavlja djelatnost, inspektori na datim adresama nijesu mogli pronaći pomenute.

Zdravstvena inspekcija

U izvještajnoj godini pet zdravstvenih inspektora su sprovodili inspekcijski nadzor, dok su dva sanitarna inspektora vršila inspekcijski nadzor po ovlašćenju. U novembru 2021. godine dva zdravstvena inspektora su sporazumno raskinula radni odnos zbog prelaska na druga radna mjesta.

Zbog aktuelne epidemiološke situacije zdravstveni inspektori su, po ovlašćenju, obavljali poslove sanitarnih inspektora, a sve u cilju sprečavanja unošenja zarazne bolesti u zemlju, širenje zarazne bolesti u zemlji, njeno prenošenje u druge zemlje, suzbijanje ove zarazne bolesti i dr.

Nadležnosti

Zdravstvena inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa u oblasti zdravstvene zaštite, kao i nadzor nad sprovođenjem propisanih mjera zdravstvene zaštite.

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o zdravstvenoj inspekciji, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o lijekovima, Zakon o medicinskim sredstvima, Zakon o apotekarskoj djelatnosti, Zakon o pravima pacijenata, Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakon o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim sredstvima, Zakon o uslovima i postupku za prekid trudnoće, Zakon o obezbjeđivanju krvi, Zakon o zaštiti genetičkih podataka, Zakon o uzimanju i korišćenju bioloških uzoraka, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o sprečavanju zloupotrebe droga, Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, kao i veći broj podzakonskih akata donešenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini zdravstveni inspektori su izvršili ukupno 599 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 207 nepravilnosti.

Inspekcijski nadzor je vršen u javnim zdravstvenim ustanovama (137), privatnim zdravstvenim ustanovama (427) i ostalo (35).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	599
- redovni	364
- po inicijativi	131
- kontrolni	104
Broj utvrđenih nepravilnosti	207
Broj ukazivanja	83
Broj rješenja	43
Broj prekršajnih naloga	164
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	63.630,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	5

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 207 nepravilnosti koje su se odnosile na: neposjedovanje dokumentacije za zdravstveni kadar u momentu inspekcijskog pregleda u zdravstvenim ustanovama, neobezbjeđivanje kontinuiteta zdravstvene zaštite, neposjedovanje rješenja Ministarstva zdravlja o ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje zdravstvene djelatnosti ili dijela zdravstvene djelatnosti,

izdavanje lijeka bez recepta čije izdavanje je propisano za izdavanje na recept, rad apoteka za vrijeme odsustva farmaceuta, nepropisno vođenje medicinske dokumentacije, neposjedovanje dokumentacije u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa propisima, neposjedovanje dokumentacije u momentu inspekcijskog pregleda i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (207), inspektori su izrekli 83 mjere ukazivanje i donijeli ukupno 43 rješenja, i to: jedno o otklanjanju nepravilnosti, šest o zabrani obavljanja određenih poslova zdravstvene djelatnosti u privatnim zdravstvenim ustanovama, jedno o zabrani određenih poslova u zdravstvenoj ustanovi, tri o zabrani obavljanja zdravstvene djelatnosti zdravstvenom radniku bez licence, četiri kojim se nalaže zdravstvenoj ustanovi da sprovede internu kontrolu kvaliteta, dva o privremenom stavljanju van prometa i povlačenju iz prometa medicinskih sredstava, 24 rješenja o usklađivanju rada apoteke sa radom farmaceuta i i dva rješenja o odbijanju žalbi .

U izvještajnom periodu, prilikom nadzora nad sprovođenjem Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, izvršena su 143 inspekcijska pregleda, kako u zdravstvenim ustanovama, pored kontrole iz oblasti zdravstvene djelatnosti, tako i u drugim subjektima kontrole. U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđene su dvije nepravilnosti koje su se odnosile na neisticanje oznake o zabrani pušenja i iste nakon ukazivanja otklonjene.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini donešena su ukupno 43 rješenja i sva su izvršena dobrovoljno.

U izvještajnom periodu podnijete su dvije žalbe na rješenja zdravstvenog inspektora koje su odbijene od strane prvostepenog organa kao neblagovremene.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali ukupno 164 prekršajna naloga u iznosu od 63.630,00 €, od kojih su naplaćena 154 naloga, što je 93,9% od broja izdatih. Za četiri prekršajna naloga poslate su naredbe Centralnoj banci za naplatu, dok su za pet naloga podnijeti zahtjevi za sudsko odlučivanje nadležnim sudovima za prekršaje.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su u izvještajnom periodu podnijeli pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, i to: tri zahtjeva u skladu sa Zakonom o obaveznom zdravstvenom osiguranju od čega je jedan protiv fizickog lica jer je utvrdio privremenu spriječenost za rad suprotno zakonu i dva zahtjeva protiv pravnih i odgovornih lica jer je privremenu spriječenost za rad utvrdio izabrani doktor suprotno Zakonu o obaveznom zdravstvenom osiguranju, kao i dva zahtjeva protiv dva pravna i odgovorna lica jer su počeli sa obavljanjem zdravstvene djelatnosti a da nijesu pribavili rješenje Ministarstva zdravlja suprotno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

Od nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu, riješeno je 20 zahtjeva uključujući osam iz prethodnog perioda (17 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i tri zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 10 novčanih kazni u ukupnom iznosu od

3.055,00 € (sa troškovima postupka). U dva slučaja donešeno je rješenje o oslobađanju, u jednom slučaju zahtjev je odbačen, u jednom slučaju prekršajni nalog je stavljen van snage, dok je u šest slučajeva postupak obustavljen (od čega u pet slučajeva zbog nastale zastrajelosti vođenja postupka).

Postupanje po inicijativama: Zdravstvena inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 131 inspekcijski pregled po primljenim inicijativama. Inicijative su se odnosile na: izdavanje lijekova bez recepta, rad apoteka bez odgovarajućeg kadra, rad laboratorija bez rješenja Ministarstva zdravlja, prigovor na rad ljekara, promet lijekova bez prevedenog uputstva za upotrebu na crnogorskom jeziku, provjeru odobrene privremene spriječenosti za rad, obavljanje prometa medicinskih sredstava suprotno propisima i dr.

Ostale aktivnosti

U skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava, zdravstveni inspektori i su izvršili 384 inspekcijska pregleda u privatnim i javnim zdravstvenim ustanovama u dijelu poštovanja primjene Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika. U izvršenim inspekcijskim pregledima nijesu utvrđene nepravilnosti.

2. Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja

U Inspekciji šumarstva, lovstva i zaštite bilja sistematizovana su radna mjesta za 13 inspektora, od čega je popunjeno 11, uključujući i glavnog inspektora (10 muškaraca i jedna žena) i svi su dipl. Inženjeri/ke šumarstva.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o šumama, Zakon o divljači i lovstvu, Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća i Zakon o nacionalnim parkovima, kao i veliki broj podzakonskih akata koja uređuju ovu oblast.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor u izvještajnoj godini vršen je kod državnog organa (Uprava za šume), kod pravnih lica koja koriste šumu (koncesionari), kod pravnih lica koja se bave primarnom preradom drveta (pilane), kod preduzetnika koji se bave izvođenjem radova u šumi i transportom šumskih sortimenata, kod vlasnika šuma, u nacionalnim parkovima, kod korisnika lovišta, kao i kod drugih subjekata koji se bave šumarstvom i lovstvom.

U izveštajnoj godini izvršeno je ukupno 1.879 inspekcijskih pregleda (u oblasti šumarstva 1.431 i u oblasti lovstva 448), u kojima su utvrđene 479 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1.879
- redovni	1.507
- po inicijativi	224
- kontrolni	148
Broj utvrđenih nepravilnosti	479
Broj ukazivanja	290
Broj rješenja	46
Broj prekršajnih naloga	82
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	26.300,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	21
Broj krivičnih prijava	29

U oblasti šumarstva pregledi (1.431) su vršeni kod:

- Uprave za šume (620), a u vezi sa izradom i donošenjem planskih dokumenata, doznakama stabala, uzgojem i zaštitom šuma, korišćenjem šuma, prijemom i prometom drvnih sortimenata, realizacijom planiranih mjera, evidencijom i dr.;
- Korisnika šuma/koncesionara i izvođača radova (403), a u vezi sa sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom šuma, prijemom, otpremom, prometom i skladištenjem drvnih sortimenata, izradom i sanacijom šumskih puteva/vlaka, evidencijom o količinama izrađenih i prodatih drvnih sortimenata i licencom;
- Vlasnika šuma (153), a u vezi sa sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom i uzgojem šuma;
- Nacionalnih parkova (48) a u vezi sa planskim dokumentima, doznakama stabala, sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom i uzgojem šuma;
- Primarne prerade drveta - pilane (171), a u vezi sa skladištenjem, kao i žigosanjem i posjedovanjem uvjerenja o porijeklu drvnih sortimenata;
- Zajedničkih pregleda sa drugim inspekcijama i institucijama (36) - Ekološka, Tržišna, Inspekcija rada i Ministarstvo unutrašnjih poslova – Policija, predmet kontrole: zajedničke akcije kod postrojenja za primarnu preradu drveta, na zaštiti šuma i promet drvnih sortimenata.

U oblasti lovstva pregledi (448) su vršeni kod korisnika lovišta, u vezi sa izradom i donošenjem planskih dokumenata, zaštite i uzgoja divljači, organizovanjem lova, izdavanjem dozvola za lov i ostale dokumentacije, evidencijom i dr.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini ukupno je utvrđeno 479 nepravilnosti koje su se odnosile na povredu propisa iz oblasti šumarstva (406) i iz oblasti lovstva (73).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (479), inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora nalagali otklanjanje nepravilnosti u

određenom roku. Donijeto je 290 ukazivanja i 46 rješenja, od čega je 38 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, četiri o zabrani sječe stabala i četiri o zabrani lova.

Inspekcija je izdala i 12 naloga o privremeno oduzetim sredstvima i predmetima koji potiču iz bespravnih radnji iz oblasti šumarstva i tom prilikom je oduzeto drvnih sortimenata u količini od 36,66 m³ neto drvene mase, od čega 33,66 m³ četinara i 3,00 m³ lišćara.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 46 donešenih rješenja, u izvještajnom periodu, izvršena su 34 (dobrovoljno), dok za 12 rješenja u izvještajnoj godini nije istekao rok za izvršenje. Deset donešenih rješenja iz prethodnog perioda su dobrovoljno izvršena u 2021. godini.

U izvještajnom periodu podnijeta je jedna žalba, koja je u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdata su ukupno 82 prekršajna naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 26.300,00 €, od kojih su naplaćena 74 prekršajna naloga, što je 90,2% od broja izdatih.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 21 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka (11 iz oblasti šumarstva i 10 iz oblasti lovstva).

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 27 zahtjeva (26 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i jedan zahtjev za sudsko odlučivanje), uključujući i 14 iz prethodnog perioda. Izrečene su 22 kazne u ukupnom iznosu od 7.715,00 € (sa troškovima postupka). U dva slučaja okrivljeni je oslobođen, u dva slučaja obustavljen je prekršajni postupak (zbog nastale zastarjelosti vođenja postupka), dok je u jednom slučaju zahtjev odbačen.

Na rješenje suda za prekršaje, u izvještajnom periodu, Uprava je podnijela tri žalbe koje su odbijene od strane Višeg suda za prekršaje. Takođe, Viši sud za prekršaje je riješio i jednu žalbu podnijetu od strane okrivljenih u 2019. godini, na način što je prvostepeno rješenje inspektora preinačeno.

Takođe, inspektori su nadležnim tužilaštvima podnijeli i 29 krivičnih prijava, a odnosile su se na bespravnu sječu stabala u državnoj šumi (25) i bespravni lov (4).

Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja je obuhvaćena *Metodologijom analize rizika u vršenju inspeksijskog nadzora, shodno odredbama Zakona o inspeksijskom nadzoru, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjima korupcije*, i to segmenti nadzora koji se odnose na: doznaku i sječu stabala, u skladu sa planskim dokumentima u državnim šumama; evidenciju doznake stabala u odgovarajućim knjigama za državne i privatne šume.

Ova inspekcija je izvršila 146 inspeksijskih pregleda po pomenutoj Metodologiji.

Takođe, ova inspekcija je, pored redovnih aktivnosti, djelovala u zajedničkim aktivnostima sa drugim državnim organima, shodno formiranju Nacionalnog koordinacionog tijela za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, primljene su 224 inicijative (u oblasti šumarstva 171 i u oblasti lovstva 53). Inicijative su se odnosile na kršenje propisa iz oblasti šumarstva od strane Uprave za šume, koncesionara/korisnika šuma, privatnih vlasnika šuma, preduzetnika i pojedinaca, kao i na kršenje propisa iz oblasti lovstva.

3. Inspekcija socijalne i dječje zaštite

U Inspekciji socijalne i dječje zaštite broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore je šest, od čega su popunjena četiri radna mjesta, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dva muškarca i dvije žene; jedan - dipl.pravnik, dva - dipl. psiholog i dipl. sociolog i jedan - dipl.politikolog).

Nadležnosti

Inspekcija socijalne i dječje zaštite sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakona o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom, Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore, kao i nad podzakonskim aktima donešenim na osnovu pomenutih zakona.

Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti u dijelu: provjere zakonitosti ostvarivanja i korišćenja prava na osnovna materijalna davanja i usluge iz socijalne i dječje zaštite; provjere ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite; neposrednog uvida u ostvarivanje prava i usluga, uključujući i sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora; poštovanja hitnosti postupaka i blagovremenost postupanja po podnijetim zahtjevima korisnika za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite, kao i sprovođenja postupaka za naknadu štete prema korisnicima koji su koristili prava na osnovna materijalna davanja na nezakonit način.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija socijalne i dječje zaštite je izvršila ukupno 237 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 132 nepravilnosti.

Posmatrano *po vrstama djelatnosti*, od ukupnog broja inspekcijskih pregleda (237), najveći broj nadzora je izvršen u centrima za socijalni rad (175), u javnim ustanovama za djecu i mlade (12), u javnim ustanovama za odrasla i starija lica (osam), u javnim ustanovama za dnevni boravak djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno odraslih lica sa invaliditetom (13), kod opštine kao davaoca materijalnih davanja (16) i

kod drugih pružalaca usluga (13), čiji se pregledi odnose na druge oblike organizovanja u pružanju usluga socijalne i dječje zaštite.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	237
- redovni	64
- po inicijativi	89
- kontrolni	84
Broj utvrđenih nepravilnosti	132
Broj ukazivanja	70
Broj rješenja	15
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	4
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	2.300,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 132 nepravilnosti koje su se odnosile na : osnovna materijalna davanja iz socijalne zaštite (44), uslugu iz socijalne i dječje zaštite (39), uvid u opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog subjekta nadzora (19), osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite (10), uvid u sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora (sedam), provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite (pet), inicirane postupke za utvrđivanje odgovornosti (pet), povlastice na putovanje lica sa invaliditetom (dvije) i na izvještaje i podatke o radu javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga (jedna).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (132), inspektori su u izvještajnom periodu izrekli 70 mjera ukazivanja i donijeli 15 rješenja.

U izvještajnom periodu donijeta su četiri rješenja koja se odnosi na izricanje novčane kazne zbog neizvršenja rješenja (u iznosu od 2.300,00 €).

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja (19) donešenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 15. Dobrovoljno je izvršeno 13, dok su dva rješenja izvršena administrativno. Preostala četiri rješenja su u postupku izvršenja, kao i tri rješenja koja su donešena u prethodnom periodu.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su četiri žalbe, od čega su tri riješene.

Od strane prvostepenog organa, u jednom slučaju žalba je odbijena, dok su ostale dvije riješene od strane drugostepenog organa na način što je u jednom slučaju odbio žalbu, a u drugom slučaju rješenje je poništeno u cjelini.

Preostala jedna žalba je u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: U izvještajnom periodu, inspektori su podnijeli četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje. Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i jedan iz prethodnog perioda., Izrečene su dvije novčane kazne u iznosu od 1.060,00 €, a u jednom slučaju postupak je obustavljen zbog zastrare vođenja prekršajnog postupka.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, primljene su 63 inicijative (u veći broj slučajeva odnosile su se na više subjekata nadzora), po kojima je izvršeno ukupno 89 inspekcijskih pregleda.

Inicijative su se odnosile na: ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatak za njegu i pomoć, ličnu invalidninu, pravo na troškove sahrane, jednokratnu novčanu pomoć, naknadu roditelju ili staratelju - njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine, ostvarivanje prava na dodatak za djecu, naknadu za novorođeno dijete, troškove ishrane u predškolskim ustanovama, refundacije naknade zarade i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena), pritužbe u odnosu na pružanje i korišćenja prava na usluge socijalne i dječje zaštite (pravo na podršku za život u zajednici, savjetodavno terapijske i socijalno edukativne usluge, smještaj i druge usluge); jedna inicijativa na provjeru ispunjenosti za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite, uvid u opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga i dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječje zaštite.

Ostale aktivnosti

Tokom izvještajne godine formiran je Koordinacioni odbor za koordinaciju, sprovođenje, praćenje i procjenu politika i mjera za sprečavanje i borbu protiv svih vidova nasilja obuhvaćenih Konvencijom Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, čiji su članovi, između ostalog, predstavnici Inspekcije za socijalnu i dječju zaštitu. Takođe, isti su bili uključeni za potrebe izrade Analize vezane za unaprjeđenje standarda za usluge smještaja odraslih i starih lica u ustanovu, kao i prihvatilištu –skloništu.

4. Ekološka inspekcija

U Ekološkoj inspekciji sistematizovano je 15 radnih mjesta, od kojih je popunjeno sedam uključujući i mjesto glavne inspektorke (dva muškarca i pet žena; dipl. inženjeri, fizičar, hemijski tehnolozi, biolog).

Nadležnosti

Ekološka inspekcija sprovodi nadzor nad: Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o zaštiti vazduha, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini, Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o hemikalijama, Zakonom o nacionalnim parkovima, Zakonom o industrijskim emisijama, Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakonom o biocidnim proizvodima, Zakonom o zaštiti od negtaivnog uticaja klimatskih promjena, Zakonom o stranim invanzivnim vrstama, Zakonom o genetski modifikovanim organizmima, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata donešenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 1.978 inspeksijskih pregleda u kojima je utvrdila 968 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	1.978
- redovni	1.135
- po inicijativi	263
- kontrolni	580
Broj utvrđenih nepravilnosti	968
Broj ukazivanja	101
Broj rješenja	706
Broj prekršajnih naloga	2
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	530,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	42
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	45
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	60.750,00 €
Broj krivičnih prijava	3

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 968 nepravilnosti, a najčešće su se odnosile na: obavljanje djelatnosti bez dozvole i saglasnosti nadležnih organa; kvalitet tehnoloških voda ne odgovara uslovima za ispuštanje u javnu kanalizaciju i prirodni recipijent propisan zakonom (kada obaveza kontrole kvaliteta otpadnih voda proizilazi iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu); obavljanje djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa; držanje zaštićenih vrsta u zatočeništvu bez dozvola ili u neadekvatnim uslovima, kvalitet ispuštenih gasova iz ložišta i drugih tehnoloških ispusta ne odgovara uslovima propisanim zakonom; nepreduzimanje mjera iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu; upravljanje otpadom na način kojim se stvara negativan uticaj na životnu sredinu; planove i programe; povećan nivo buke u životnoj sredini; nedostavljanje podataka iz katastra zagađivača nadležnom organu; nevršenje zdravstvenih pregleda profesionalno izloženih lica koja rade u zoni zračenja; nevršenje dozimetrijskih ispitivanja, kontrole radne sredine i mjerenja u cilju sprovođenja programa osiguranja i kontrole kvaliteta za izvore jonizujućeg zračenja; neposjedovanje rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja, neadekvatno skladištenje hemikalija, promet hemikalija bez dozvole nadležnog organa, nedostavljanje obavještenja o seveso postrojenjima, mjerenje nivoa nejonizujućeg zračenja i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (968), inspektori su izrekli 101 mjeru ukazivanja i donijeli 706 rješenja, od kojih su 696 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i deset o zabrani obavljanja djelatnosti.

U izvještajnom periodu, donijeto je 45 zaključaka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 60.750,00 €).

Podnijete su tri krivične prijave zbog: devastacije-probijanje puta u zoni NP Durmitor, bespravne sječe molike koja pripada posebno zaštićenim biljnim vrstama i požara u Kombinatlu aluminijuma izazvanog rezanjem cjevovoda rezervoara za mazut.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donešenih rješenja u izvještajnom periodu - 751, izvršeno je 585. Dobrovoljno su izvršena 582, dok su tri rješenja izvršena administrativno. Od 166 neizvršenih rješenja, za 126 rješenja u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok su preostalih 40 u postupku izvršenja.

Od 137 rješenja donešenih u prethodnom periodu, u izvještajnoj godini izvršeno je 113 (111 dobrovoljno i dva prinudno), dok je kod 24 rješenja, ova inspekcija pristupila administrativnom izvršenju novčanom kaznom. Za izvršenje naloženih mjera iz predmetnih rješenja, potrebna su velika finansijska ulaganja za: instaliranje najbolje dostupne opreme, sistema za prečišćavanje vode i vazduha, kao i za trajno zbrinjavanje otpada.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je 25 žalbi, od kojih je 20 riješeno. Od strane prvostepenog organa u jednom slučaju žalba je odbijena, dok je drugostepeni organ rješavao po 19 žalbi, od čega je u pet slučajeva žalba odbijena, a u 14 slučajeva žalba usvojena. Kod drugostepenog organa je u pet slučajeva postupak po žalbi u toku.

Takođe, u 2021. godini riješeno je pet žalbi koje su podnešene u 2020.godini i iste su usvojene od strane prvostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali dva prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 530,00 €, i oba su naplaćena.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 42 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 40 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i 26 zahtjeva iz prethodnog perioda. Izrečeno je 26 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 28.680,00 € (sa troškovima postupka). U jednom slučaju izrečena je opomena, u osam slučajeva okrivljeni je oslobođen, dok je pet zahtjeva obustavljeno od čega tri zbog zastarjelosti.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu podnijeto je 25 žalbi, od čega su četiri bile od strane Uprave i 21 od strane subjekata nadzora. Viši sud za prekršaje je postupao i donio pet rješenja (dvije žalbe su usvojene, a tri odbijene).

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu primljene su 263 inicijative po kojima je Ekološka inspekcija vršila inspekcijske nadzore civilnog sektora i NVO organizacija, a koje su se najčešće odnosile na: oblast uklanjanja otpada, realizaciju mjera iz elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, buku, izvođenje radova u zaštićenim područjima.

Ostale aktivnosti

Predstavnici ove inspekcije učestvovali su u izradi i dostavljanju informacija u vezi ispunjavanja međunarodne obaveze prema Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju u okviru sprovođenja Ugovora o neproliferaciji nuklearnog oružja (NPT), kao i u vezi priloga za podoblast Nuklearna energija, nuklearna sigurnost i zaštita od jonizujućeg zračenja za sastanak Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalni razvoj (izvještaj se podnosi Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma).

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je preko donatorske podrške Međunarodne agencije za atomsku energiju, a za potrebe rada Ekološke inspekcije za zaštitu od zračenja tražilo opremu. Oprema se sastoji od gama i neutronskog identifikatora RID 2 ULK NGH (jedan komad). Uređaj je isporučen Crnoj Gori i treba da se uruči ekološkoj inspekciji.

Takođe, predstavnici Ekološke inspekcije su učestvovali u izradi publikacije Međunarodne agencije za atomsku energiju, „Interfejs za nuklearnu sigurnost i nuklearnu bezbjednost: pristupi i nacionalna iskustva, Serija tehničkih izvještaja br. 1000 ". Cilj publikacije je pružiti bolje razumijevanje važnih elemenata interfejsa između nuklearne sigurnosti i nuklearne bezbjednosti za objekte i aktivnosti i istaknuti izazove, mogućnosti i dobre prakse za efikasno upravljanje prilikom planiranja i sprovođenja različitih programa i aktivnosti.

U toku 2021. godine usljed pandemije korona virusa i uvedenih mjera i ograničenja, došlo je do uticaja istih na realizaciju planiranih aktivnosti.

5. Inspekcija za vode

U Inspekciji za vode sistematizovano je pet radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena četiri, uključujući i glavnog inspektora (svi su muškarci; jedan dipl. mašinski inž., dva dipl. građevinska inž. i jedan dipl. inž. zaštite životne sredine).

Nadležnosti

Inspekcija za vode sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o vodama, Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, Zakona o finansiranju upravljanja vodama, Zakona o ratifikaciji ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, kao i nad primjenom podzakonskih akata donešenih na osnovu ovih zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini, Inspekcija za vode je izvršila 683 inspeksijska pregleda, u kojima je utvrđeno 179 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	683
- Redovni	321
- po inicijativi	215
- kontrolni	147
Broj utvrđenih nepravilnosti	179
Broj ukazivanja	30
Broj rješenja	68
Broj prekršajnih naloga	33
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	13.640,00 €
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	54
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	83.700,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	29
Broj krivičnih prijava	30

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 179 nepravilnosti koje su se najčešće odnosile na: kontrolu kvaliteta ispuštene otpadne vode, eksploataciju riječnih nanosa bez propisane saglasnosti, kontrolu ispunjenosti uslova iz vodnih akata, deponovanje materijala na vodnom zemljištu, kontrolu kvaliteta vode za kupanje i ispuštanje otpadne vode neposredno u prijemnik, pri čemu nije obezbijeđeno prečišćavanje otpadnih voda do nivoa koji odgovara propisima o efluentima (emisiji).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (179), inspektori su izrekli 30 mjera ukazivanja i donijeli 68 rješenja, od čega su 55 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, četiri za produženje roka za dobrovoljno izvršenje rješenja, osam o zabrani izvođenja radova na vodnom dobru uključujući i eksploataciju prirodnog materijala i jedno o zabrani ispuštanja neprečišćenih komunalnih otpadnih voda.

U izvještajnom periodu donešena su 54 zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 83.700,00 €).

Od 28 uzetih uzoraka vode za laboratorijsko ispitivanje, dostavljene analize su pokazale da je 12 uzoraka bilo neispravno i to: pet uzoraka otpadnih voda, tri uzorka za vodu iz rijeka i jezera i četiri uzorka vode za kupanje..

Izvršenje rješenja: Od ukupno 122 donešenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 77. Dobrovoljno su izvršena 54, dok su 23 rješenja izvršena administrativno. Od 45 neizvršenih rješenja, za 15 rješenja u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok su preostalih 30 u postupku izvršenja.

U izvještajnoj godini izvršeno je i 21 rješenje, prenijeto iz prethodne godine, dok je za 27 postupak izvršenja u toku.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su četiri žalbe, koje su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Takođe, u izvještajnoj godini je riješena i jedna žalba iz prethodnog perioda, tako što je odbijena od strane drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 33 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 13.640,00 €, i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 29 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 20 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i sedam zahtjeva iz prethodnog perioda. Izrečeno je 18 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 21.695,00 €. (sa troškovima postupka). U dva slučaja donešeno je rješenje o oslobađanju.

Viši sud za prekršaje je, u izvještajnoj godini, u jednom slučaju odbio žalbu, podnijetu prethodne godine.

U izvještajnoj godini podnijeto je 30 krivičnih prijava i to: zbog nelegalne eksploatacije riječnog materijala, odnosno krađe prirodnog dobra (14), zbog ispuštanja otpadnih voda

u recipijent (jedna), zbog izvođenja radova na vodnom dobru bez pribavljenih vodnih saglasnosti (tri), dok su u 12 slučajeva predmeti dostavljeni Upravi policije kako bi u saradnji sa Osnovnim državnim tužilaštvom ocijenili da li ima elemenata krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti, a u vezi eksploatacije riječnih nanosa iz vodotoka rijeke Morače i zaštite vodoizvorišta Bolje sestre.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, primljeno je 215 inicijativa, a najčešće su se odnosile na: eksploataciju šljunka i pijeska iz vodotoka rijeka; ispuštanje neprečišćenih otpadnih voda u prirodni recipijent; izvođenje radova suprotno izdatim vodnim aktima (saglasnostima i dozvolama).

Ostale aktivnosti

U izvještajnom periodu inspektori ovog Odsjeka su prisustvovali svim organizovanim obukama za primjenu informacionog sistema JIIS i bili uključeni u kreiranje ček i kontrolnih lista za potrebe informacionog sistema.

C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DRŽAVNIH RESURSA

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Inspekcija za geodeziju, Inspekcija za stanovanje, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Elektroenergetska inspekcija i Termoenergetska inspekcija.

1. Inspekcija za geodeziju

U Inspekciji za geodeziju sistematizovana su radna mjesta za četiri inspektora, uključujući i glavnog inspektora, od kojih je popunjeno radno mjesto inspektorica III (dipl. inž. geodezije).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za geodeziju je izvršila ukupno 62 inspeksijska pregleda, u kojima su utvrđene 23 nepravilnosti.

Predmet inspeksijskog nadzora su: kontrola privatnih geodetskih organizacija (uglavnom u centralnoj regiji) koje izvode geodetske radove u različitim oblastima državnog premjera i katastra nepokretnosti, odnosno izrađuju tehničku dokumentaciju kako bi se utvrdilo da li iste ispunjavaju propisane uslove za izvođenje tih radova; da li se geodetski radovi izvode prema tehničkoj dokumentaciji i da li je ta dokumentacija izrađena u skladu sa propisima; kontrola geodetskih organizacija da li vodi dnevnik radova i knjigu inspekcije na propisan način.

U izvještajnom periodu inspeksijski nadzor vršen je kod njih 37 geodetskih organizacija (34 u Podgorica , jedan u Budvi, jedan u Baru i jedan u Herceg Novom.)

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	62
- Redovni	36
- po inicijativi	10
- kontrolni	16
Broj utvrđenih nepravilnosti	23

Broj ukazivanja	13
Broj rješenja	3
Broj podnijetih prijedloga za oduzimanje licence (sertifikata)	2
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	3

Utvrđene nepravilnosti: Najčešće utvrđene nepravilnosti su se odnosile na: nepostupanje geodetskih organizacija u skladu sa propisanim dužnostima koje iste imaju prema Upravi za katastar i državnu imovinu (prijava promjene: sjedišta poslovanja geodetske organizacije, strukture zaposlenih lica geodetske struke, kao i svih nastalih promjena u Centranom registru privrednih subjekta koje se odnose na poslovanja geodetskih organizacija), neispunjavanje uslova koji su potrebni za obavljanje određene vrste geodetskih radova i izradu tehničke dokumentacije (po izdatim licencama organa uprave), kao i metrološko obezbijedenje izvođenja geodetskih radova, neizvršeni pregledi mjernim instrumentima od strane ovlaštene laboratorije ili da nijesu izvršeni u propisanom periodu od dvije godine i na adekvatan način.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 13 mjera ukazivanja i donijeta tri rješenja od kojih: jedno o zabrani izvođenja radova u oblasti izrade katastra nepokretnosti zbog neispunjavanja uslova, jedno o zabrani daljeg izvođenja radova u oblasti održavanja katastra nepokretnosti i vodova i jedno o zabrani daljeg izvođenja radova u oblasti održavanja katastra nepokretnosti i vodova.

Takođe, podnijeta su i dva prijedloga za oduzimanje licence za izvođenje određene vrste geodetskih radova.

Izvršenje rješenja: Od ukupno tri donijeta rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je jedno. Preostala dva rješenja su neizvršena (donešena krajem godine).

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini, podnijeta su tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje, za koje je postupak u toku.

Postupanje po inicijativama i zahtjevima: U izvještajnom periodu, primljeno je 10 inicijativa od kojih su tri bile neosnovane, tj. Inspekcija za geodeziju nije bila nadležna za postupanje po podnijetim inicijativama. Inicijative su se odnosile na prijave nepravilnosti u radu licenciranih privatnih geodetskih organizacije nastale prilikom izvođenja geodetskih radova, održavanju katastra nepokretnosti i izrade tehničke dokumentacije u vidu elaborata originalnih terenskih podataka.

Ostale aktivnosti

Pored redovnih poslova iz svoje nadležnosti, a zbog povećanog obima posla u vršenju inspeksijskog nadzora nad primjenom Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, uključujući i važeće Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i prenošenje novog korona virusa, inspektorica je (po

ovlaštenju od marta 2021.godine) bila i tehnička podrška Zdravstveno-sanitarnuoj inspekciji i obradila 552 Rješenja o stavljanju u samoizolaciju.

2. Inspekcija za stanovanje

U ovoj inspekciji sistematizovano je pet radnih mjesta, uključujući i mjesto glavne inspektorake, od kojih su četiri popunjena (tri muškarca i jedna žena).

Nadležnosti

Inspekcija za stanovanje vrši nadzor nad primjenom Zakona o održavanju stambenih zgrada (kojim je inspeksijski nadzor podijeljen između Inspekcije za stanovanje i Komunalne inspekcije), Zakona o svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o socijalnom stanovanju.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za stanovanje je izvršila ukupno 553 inspeksijska pregleda u kojima je utvrđeno 116 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	553
- redovni	158
- po inicijativi	325
- kontrolni	70
Broj utvrđenih nepravilnosti	116
Broj ukazivanja	52
Broj rješenja	76
Broj izdatih prekršajnih naloga	17
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	1.160,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	19

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (116) najveći broj odnosio se na kontrolu: postupanja upravnika u odnosu na obezbjeđenje obavljanja hitnih radova; pokretanja postupka prinudne naplate – izvršenja protiv izvršnih dužnika; postupanja investitora stambenih zgrada u skladu sa zakonom; podnošenja godišnjih i drugih izvještaja; sazivanja i vođenja skupštine; na kontrolu upravnika, privremenog upravnika ili lica koje predstavlja u odnosu na podnošenje zahtjeva nadležnom organu lokalne uprave za dobijanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade; imenovanja privremenog upravnika, na zahtjev jednog ili više vlasnika ili po službenoj

dužnosti, ako etažni vlasnici nijesu obrazovali organe upravljanja u skladu sa zakonom od strane organa lokalne uprave; otvaranja zajedničkog računa stambene zgrade na koji se uplaćuju sredstva za održavanje stambene zgrade i urbanističke parcele, vođenje registara – nadležni organi lokalne uprave, upis organa upravljanja, donošenje rješenja o naplati troškova održavanja itd.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 52 mjere ukazivanja i donešeno je 76 rješenja, od kojih se 59 odnosi na otklanjanje nepravilnosti, tri o zabrani upotrebe lifta, dva o zabrani upotrebe dimnjaka, dva rješenja o dostavljanju dokumentacije na uvid, dva rješenja o produženju roka i osam rješenja o odbijanju inicijative.

Prilikom vršenja inspekcijskih pregleda (250) nijesu utvrđene nepravilnosti kod kontrolisanih subjekata. Drugim organima su proslijeđena 64 predmeta.

Neposredan efekat nadzora ove inspekcije ogleda se u jednoobraznom vođenju evidencija u svim crnogorskim opštinama, blagovremenom dostavljanju podataka iz evidencija, povećanju broja konstituisanih skupština etažnih vlasnika i ponovo izabranih organa upravljanja u stambenim zgradama u kojima su istekli mandati i koji su finansijskim sredstvima sa zajedničkih računa raspolagali suprotno zakonu. Pored navedenog, inspekcijski nadzor je uticao na ostvarivanje pojedinačnih prava podnosilaca zahtjeva kao etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, kod osnovnih sudova, kod nadležnih organa lokalne samouprave i organa uprave, što je u krajnjem uticalo i na efikasniji rad Sekretarijata za stambeno komunalne poslove i poštovanje hitnosti postupaka u stambenoj oblasti, a što predstavlja ostvarivanje javnog interesa.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donešenih rješenja (76), u izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno 68 rješenja, za osam rješenja nije dospio za izvršenje. Takođe, u izvještajnom periodu dobrovoljno su izvršena tri rješenja iz 2020. godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su četiri žalbe koje su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Takođe, u 2021. godini riješena je jedna žalba koja je podnešena u 2020. godini tako što je odbijena od strane drugostepenog organa.

U izvještajnoj godini, Upravni sud je odbio tužbu podnešenu u prethodnom periodu.

Prekršajna odgovornost: U izvještajnoj godini izdato je 17 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 1.160,00 €, od čega je 16 naplaćeno.

Od ukupnog broja predmeta koji se vode pred prekršajnim sudovima, po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka (19), postupci su u toku.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini, primljeno je ukupno 325 inicijativa za vršenje inspekcijskog nadzora od kojih je osam inicijativa bilo neosnovano. Na sve inicijative je odgovoreno u zakonskom roku. Inicijative su se odnosile na kvarove u zgradama i neadekvatno održavanje zajedničkih djelova zgrada, kao što su krovovi, fasade, vodovodne i kanalizacione instalacije, dimnjačke vertikale, oštećenja zajedničkih djelova stambenih zgrada usljed vremenskih nepogoda i požara na zajedničkim instalacijama, izvođenje hitnih radova na stambenim zgradama, na provjeru da li je etažni vlasnik po završetku dozvoljenih radova prostorije, uređaje i instalacije doveo u stanje kakvo je bilo prije izvođenja radova; nedostavljanje zahtjeva za određivanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade organu nadležnom za poslove statistike; pritužbe na rad upravnika stambenih zgrada, primjedbe na rad komunalnih inspekcija u primjeni zakona; zloupotrebe od strane upravnika stambenih zgrada u odnosu na raspolaganje sredstvima na zajedničkim računima i dostavljanje izvještaja etažnim vlasnicima; formiranje organa upravljanja stambenim zgradama, troškove održavanja zajedničkih djelova stambenih zgrada, liftove, uzurpacije zajedničkih djelova zgrada, postavljanja privremenog upravnika i dr.

Ostale aktivnosti

Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti obuke: organa upravljanja stambenim zgradama za primjenu propisa, organa lokalne uprave u odnosu na vođenje registara stambenih zgrada i njihovih posebnih djelova, registara upravnika i etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, donošenje rješenja o naplati troškova akontacije za održavanje stambene zgrade, razvoj i unapređenje kulture stanovanja, rad privatnih agencija iz oblasti upravljanja stambenim zgradama, usklađivanje vođenja evidencija i propisane dokumentacije od strane organa lokalne uprave i postupanje organa uprave - Uprave za nekretnine u odnosu na primjenu propisa iz oblasti stanovanja, učešće u radnoj grupi, dostavljanje primjedbi i prijedloga za izmjenu Zakona o održavanju stambenih zgrada. Takođe, inspekcija je bila član radne grupe za donošenje Pravilnika o tehničkim zahtjevima za redovan servis i kontrolu bezbjednosti liftova u upotrebi.

Kao rezultat rada inspekcije u 2021. godini na teritoriji države je organizovano i počelo sa radom 122 skupštine etažnih vlasnika, po opštinama: Podgorica-55, Cetinje - jedna, Nikšić-jedna, Berane-jedna, Žabljak-jedna, Pljevlja – jedna, Bar – 26, Budva -osam, Kotor- tri, Tivat -pet, Herceg Novi- 18.

Mali broj izvršilaca i aktuelna epidemiološka situacija u zemlji dodatno su otežali vršenje planiranih radnih aktivnosti.

3. Geološka inspekcija

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se tri radna mjesta odnose na Geološku inspekciju, a ista nijesu popunjena. Poslove Geološke inspekcije je, u toku 2021. godine, obavljao glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike.

Nadležnosti

Geološka inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o geološkim istraživanjima, kao i nad primjenom podzakonskih akata donešenih na osnovu ovog zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Geološka inspekcija je izvršila ukupno 160 inspeksijskih pregleda, i to: 31 kod koncesionara koji imaju zaključene ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, 18 kod JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica koja vrši poslove geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru i 111 kod investitora i izvođača detaljnih geoloških istraživanja tla koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	160
- Redovni	7
- po inicijativi	134
- kontrolni	19
Broj utvrđenih nepravilnosti	19
Broj rješenja	3
Broj ukazivanja	3

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspeksijskim pregledima utvrđeno je 19 nepravilnosti koje su se odnosile na :

- Nezavršenu probno-eksploatacionu etažu, detaljno geološko kartiranje iste, proračun izvađenog materijala iz probno-eksploatacione etaže, kao i da nijesu završeni projektovani laboratorijski i kabinetski radovi (po projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta "Haj-Nehaj", opština Bar i na lokalitetu "Bioča", "Poda" i "Kurilo", opština Bijelo Polje, kao i lokaliteti "Midova kosa", opština Nikšić i "Velja Gorana" opština Bar);
- Nezavršene projektovane laboratorijske i kabinetske radove (po projektu detaljnih geoloških istraživanja bijelog boksita i tehničko-građevinskog ležišta "Međeđe",

opština Nikšić i po Projektu detaljnih geoloških istraživanja bentonita ležišta "Bijelo polje", opština Bar);

- Nezavršene projektovane kabinetske radove (po Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta "Velji Zabio", "Goran" i "Volujica", opština Bar);
- Neinoviranje Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta „Tospude” - Cuce, Prijestonica Cetinje (na osnovu geološke dokumentacije koja se odnosi na ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Tospude” – Cuce i "Brankov krš" Prijestonica Cetinje);
- Neinoviranje Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Krivošije Donje” - Kotor (I faza) (*na osnovu* geološke dokumentacije koja se odnosi na ležište tehničko-građevinskog kamena „Krivošije Donje”, opština Kotor, inspektor je utvrdio da koncesionar „W&R Dinamic Company Limited“ d.o.o. - Kotor);
- Nezavršene projektovane terenske radove (po Projektu i Aneksu projekta doistraživanja u granicama istražno-eksploatacionog prostora rudnog polja Brskovo za 2021. godinu, opština Mojkovac i po Projektu detaljnih geoloških istraživanja ležišta cinka i olova „Ribnik“, opština Pljevlja);
- Nezavršenu izradu finalne verzije Osnovne hidrogeološke karte lista "Gacko", 1:100 000, sa pratećim legendama i izrada Tumača za Osnovnu hidrogeološku kartu lista "Gacko", 1:100 000 (po Projektu Osnovna hidrogeološka karta lista „Gacko”, 1:100 000, a koji je sastavni dio Programa geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2020. godinu);
- Nezavršene projektovane istražne radove (terenski, laboratorijski i kabinetski radovi) (po Projektu detaljnih geotehničkih istraživanja terena za potrebe izrade Glavnog projekta izmještanja rijeke Čehotine približnim pravcem njenog prirodnog toka preko unutrašnjeg odlagališta eksploatacionog polja Rudnika uglja a.d. – Pljevlja i po Projektu geološko-geotehničkih istraživanja terena za potrebe izrade tehničke dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju objekata za remont jahti u brodogradilištu Bijela, opština Herceg Novi);
- Terenski radovi izvođeni u skladu sa projektima istraživanja, a da su u toku laboratorijska ispitivanja na uzetim uzorcima tla i stijena i obrada podataka (po projektima detaljnih geoloških istraživanja tla, koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena).

Preduzete upravne mjere: Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti inspektor je donio tri rješenja koja su se odnosila na izradu elaborata o rezervama mineralnih sirovina.

Izvršenje rješenja: od ukupno tri donijeta rješenja u izvještajnoj godini sva tri su izvršena dobroovljno.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini primljene su 134 inicijative koje su se odnosile na prijave: izvođača radova o početku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja

tla za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena; o početku izvođenja terenskih radova po pojedinim projektima, koji se odnose na geološka istraživanja od interesa za državu, a koji se realizuju po programima geoloških istraživanja u Crnoj Gori; te po prijavama izvođača radova o početku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja mineralnih sirovina, koja se izvode za potrebe koncesionara. Obaveza izvođača radova je da početak i završetak istražnih radova prijavi Geološkoj inspekciji.

Ostale aktivnosti

Glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike je član Radne grupe koju je formiralo Ministarstvo kapitalnih investicija, a za potrebe izrade Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima.

4. Rudarska inspekcija

U Rudarskoj inspekciji sistematizovana su tri radna mjesta, od kojih je popunjeno radno mjesto rudarski inspektor I (dipl.inž.rudarstva).

Nadležnosti

Zakoni nad kojima ova inspekcija vrši nadzor su: Zakon o rudarstvu, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o upravljanju otpadom, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu Rudarska inspekcija je izvršila ukupno 199 inspeksijskih nadzora u kojima je utvrđeno 13 nepravilnosti.

Predmet inspeksijskog nadzora bili su: kontrola održavanja rudarskih objekata i postrojenja, obilježavanje eksploatacionih polja, kontrola rudarskih planova, sprovođenje mjera zaštite na radu (kako kod koncesionara, tako i na prioritetnoj dionici auto-puta Bar-Boljare), kontrola ljekarskih uvjerenja, kontrola vršenja mjerenja parametara radne sredine, zabrana radova usljed prekida ventilacije, vršenje uviđaja u slučaju povreda na radu, kontrola rudarskih planova, kontrola izvođenja rudarskih radova da li se ista vrši u skladu sa tehničkom dokumentacijom koncesionara, kao i kontrola upotrebe eksploziva i eksplozivnih materija u rudnicima.

Inspeksijskim pregledima su obuhvaćeni koncesionari koji su zaključili ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojedinih metaličnih i nemetaličnih mineralnih sirovina. Obilazak ležišta na kojima se nije vršila eksploatacija mineralnih sirovina i provjera ležišta mineralnih sirovina kojima su nekada raspolagala privredna

društva sa kojima su raskinuti ugovori o koncesiji, ili su isti istekli, vršena su po Akcionom planu Vlade Crne Gore za suzbijanje sive ekonomije, isključivo u smislu pravljenja informacija prema drugim organima, a naročito prema Ministarstvu kapitalnih investicija.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	199
- redovni	113
- po inicijativi	67
- kontrolni	19
Broj utvrđenih nepravilnosti	13
Broj ukazivanja	13
Broj rješenja	4
Broj izdatih prekršajnih naloga	2
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	530,00 €

Utvrđene nepravilnosti: Nepravilnosti koje su najčešće utvrđene odnose se na: potencijalnu opasnost od obrušavanja materijala u kopu, neposjedovanje pojedine projektne dokumentacije i odobrenja, manjih oscilacija u dinamici otkopavanja, povrede na radu, neobilježavanje eksploatacionog polja, odstupanje geometrijskih parametara etaža pojedinih površinskih kopova, u odnosu na projektovano stanje, neispravnost pojedinih rudarskih postrojenja.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 13 mjera ukazivanja i donešena su četiri rješenja od kojih su tri rješenja kojima se odbija vršenje inspekcijskog nadzora zbog nenadležnosti Rudarske inspekcije za rješavanje istih i jedno rješenje koje se odnosi na odbijanje zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora zbog neurednog podneska. Sva rješenja su pravosnažna.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u oblasti elektroenergetike, izrečene su tri mjere ukazivanja, a u pet slučajeva, kada su utvrđena gruba kršenja propisa iz oblasti energetike, nastalih izgradnjom nelegalno podignutih građevinskih objekata ispod, iznad ili pored elektroenergetskih objekata, predmeti su prosljeđivani na dalju nadležnost Urbanističko-gradjevinskoj inspekciji, što je u skladu sa Zakonom o energetici.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, izdata su dva prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 530,00 € i isti su naplaćeni.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, primljeno je 67 inicijativa i iste su se odnosile na: kontrolu izvodjenja radova kod koncesionara, tehničke dokumentacije i odobrenja za izvodjenje radova, kontrolu ispunjavanja uslova neophodnih za otpočinjanje radova u podzemnim prostorijama, povrede na radu kod koncesionara, povrede na radu u tunelima, lošu ventilaciju u podzemnim prostorijama, ispitivanje funkcionalnosti jamskog

izlaznog taložnika, pojavu manjih klizišta i nestabilnosti terena, nelegalnu eksploataciju mineralnih sirovina, korišćenje rudarskog otpada, ispitivanje uslova radne sredine.

Ostale aktivnosti

Kako je rudarski inspektor, počev od septembra mjeseca 2021.godine (po ovlaštenju) obavljao poslove i elektroenergetskog inspektora, prilikom vršenja inspekciskih pregleda u toj oblasti utvrdio je osam nepravilnosti. Utvrđene nepravilnosti su se odnosile na neposjedovanje određene tehničke dokumentacije i na izgradnju objekata ispod, iznad ili pored elektroenergetskih objekata i postrojenja uz nepoštovanje sigurnosnih rastojanja, što je u suprotnosti sa Zakonom o energetici i propisa koji uređuju ovu oblast.

Tokom izvještajnog perioda u oblasti rada Elektroenergetske inspekcije donešena su ukupno četiri rješenja i to: jedno rješenje koje se odnosi na davanje saglasnosti za funkcionalno ispitivanje i puštanje u probni rad male hidroelektrane "Glava Zete", jedno rješenje kojim je data saglasnost, privrednom subjektu "Montenegro Luxury Hotels & Resorts" d.o.o. Kotor, za isključenje iz pogona dalekovoda 10kV „Brezna-Babljak“, jedno rješenje o saglasnosti za isključenje dalekovoda 110kV „Trebješica-Andrijevića“ i jedno rješenje, koje se odnosi na puštanje u probni rad TS "Autoput 2"-Mateševo.

Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti na razmjeni informacija sa Upravom policije u vezi nelegalne proizvodnje kamenih agregata, kao i sa Ministarstvom unutrašnjih poslova - Direktoratom za zaštitu i spašavanje o izdatim količinama eksploziva i sredstava za iniciranje istog.

5. Inspekcija za ugljovodonike

U Inspekciji za ugljovodonike sistematizovano je radno mjesto i isto je popunjeno (jedna žena). Inspekcija za ugljovodonike je počela sa radom u martu 2021. godine, uporedo sa početkom radova od strane koncesionara Eni-Montenegro BV d.s.d. Podgorica, na istražnoj bušotini 4118-5-1 u bloku 4118-5 u crnogorskom podmorju.

Nadležnosti

Inspekcija za ugljovodonike vrši nadzor nad primjenom Zakona o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovog zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za ugljovodonike je izvršila ukupno 75 inspekcijskih nadzora, u kojima je utvrđeno 10 nepravilnosti.

Vlada Crne Gore je sklopila dva Ugovora o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika. Prvi Ugovor o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika je sklopljen u septembru 2016. godine, sa italijanskoruskom kompanijom Eni – Novatek ,koja je u Crnoj Gori osnovala firmu Eni-Montenegro BV d.s.d. Podgorica, a drugi Ugovor o koncesiji na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika Vlada Crne Gore je potpisala sa privrednim društvom Energean Montenegro Ltd.d.s.d. Podgorica.

Eni-Montenegro BV d .s. d. Podgorica je u martu 2021. godine počeo sa radom bušenja istražne bušotine 4118-5-1. U bloku 4118-5 ovi radovi su se izvodili prema odobrenom Planu i Programu, Zakonu o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika, kao i prema Ugovoru o koncesiji.

Koncesionar Energean Montenegro Ltd. d.s.d. Podgorica je krajem 2021.godine započeo pripremne radnje u smislu traženja poslovnog partnera neophodnog za početak realizacije radova na izradi istražne-gasne bušotine u crnogorskom podmorju.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	75
- Redovni	59
- po inicijativi	1
- kontrolni	15
Broj utvrđenih nepravilnosti	10
Broj ukazivanja	10

Utvrđene nepravilnosti: Nepravilnosti su se najčešće odnosile na promjene načina izvođenja pojedinih operacija u odnosu na odobreni Plan i program, na koje je koncesionar dobio saglasnost Uprave za ugljovodonike.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 10 mjera ukazivanja.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom period primljena je jedna inicijativa koja se odnosila na sanaciju istražne bušotine 4118-5-1. Pregledom snimaka ROV-a i izvještaja u poslovnim prostorijama koncesionara, utvrđeno je da je koncesionar uspješno obavio manju sanaciju bušotine koja je započeta nakon gubitka isplake i slane vode na 505m .

Ostale aktivnosti

Inspektorka za ugljovodonike je učestvovala u radu Komisije za praćenje aktivnosti vezanih za operacije sa ugljovodonicima u cilju zaštite životne sredine, koju je formiralo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i u radu Radne grupe za koordinaciju nadzora nad aktivnostima istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju Crne Gore, koju je formiralo Ministarstvo kapitalnih investicija.

6. Elektroenergetska inspekcija

U Elektroenergetskoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za tri inspektora, od kojih je, na kraju izvještajne godine, ostalo jedno popunjeno (dipl. inž. elektrotehnike). Kako je glavnom inspektor 31. marta, po sili zakona, prestao radni odnos, a elektroenergetska inspektorka je na bolovanju, dva inspektora iz drugih inspekcija su po ovlaštenju obavljali i poslove iz nadležnosti ove inspekcije.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o energetici, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, kao i nad brojnim podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Po Zakonu o energetici ova inspekcija vrši nadzor u oblastima: projektovanja, proizvodnje, izgradnje, eksploatacije i održavanja objekata za proizvodnju, prenosa, distribucije električne energije i drugih elektroenergetskih postrojenja i instalacija.

Elektroenergetska inspekcija ima pravo i dužnost da nadzire primjenu zakona, normativa, standarda i tehničkih propisa:

- U postupku pribavljanja energetske dozvole i odobrenja za izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih objekata, odnosno izvođenja radova na montaži i ugradnji instalacija, uređaja i opreme;
- U toku izrade tehničke dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih objekata;
- Pri proizvodnji elektroenergetskih uređaja i opreme i izgradnji, odnosno proizvodnji elektroenergetskih objekata, odnosno izvođenju radova na montaži i ugradnji instalacija, uređaja i opreme;
- Pri obavljanju djelatnosti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije i snabdijevanja u okviru nadležnosti inspekcije;
- Pri održavanju i eksploataciji elektroenergetskih objekata, uređaja, mjernih sklopova, postrojenja i instalacija;
- Po osnovu stručne i radne osposobljenosti lica koja rukovode i rukuju elektroenergetskim objektima i opremom, kao i lica koja rade na održavanju i izgradnji elektroenergetskih objekata, uređaja, postrojenja i instalacija;
- Po osnovu pouzdanosti i sigurnosti pogona elektroenergetskih objekata;
- Po osnovu kvaliteta napona električne energije iz člana 48 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

Elektroenergetska inspekcija vrši i druge poslove utvrđene zakonom ili propisom donijetim na osnovu zakona.

Kada je u pitanju pravni okvir za ovu oblast nadzora, treba istaći da su tehnički propisi o izgradnji, zaštiti, eksploataciji, odnosno održavanju elektroenergetskih objekata u cjelosti naslijeđeni iz bivše savezne države. Elektroenergetska inspekcija je, mnogo puta u prethodnom periodu, ukazivala na problem normativne neuređenosti ove oblasti. Naime, da bi se implementirali standardi i učinili obaveznim za postupanje u ovoj oblasti, moraju se donijeti tehnički propisi, kojim će odgovarajući standardi biti sastavni dio obavezujuće norme. Napominjem da su standardi u Crnoj Gori donešeni u značajnoj mjeri, u oblasti energetike, ali bez tehničkih propisa nije obavezno postupanje po njima.

Inspekcijski nadzor

U toku izvještajnog perioda, vršena je kontrola rada energetskih subjekata u pogledu održavanja elektroenergetskih objekata, eksploatacije i realizacije investicione izgradnje, odnosno rekonstrukcije objekata u elektroenergetskom sektoru. Objekti nadzora su iz oblasti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije i to: vodovi svih naponskih nivoa 400 kV, 220 kV, 110 kV, 35 kV, 20 kV, 10 kV i 0,4 kV, transformatorske stanice, mHE, vjetroelektrane, solarne elektrane i rasklopna postrojenja svih nivoa transformacije, elektroenergetski objekti potrošača priključenih na svim naponskim nivoima elektroenergetskog sistema Crne Gore.

U izvještajnom periodu inspekcija je kontrolisala i pratila aktivnosti na realizaciji veoma značajnih, tehnički i tehnološki složenih projekata i to: praćenje probnog rada, u dijelu nadležnosti, Interkonekcija HVDC ± 500 kV Italija-Crna Gora, konvertorsko postrojenje Lastva, TS 400/110/35 kV Lastva; izvršenje rješenja o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti DV 2x400 kV Lastva-Čevo i izgradnju DV 400 kV Lastva-Pljevlja, rekonstrukcija i adaptacija 11 trafostanica 110/35 kV, Crnogorskog elektroprenosnog sistema, praćenje adaptacije na objektima Crnogorskog elektrodistributivnog sistema-u svim opštinama (adaptacija 35 kV dalekovoda, 10 kV i NN mreže, kao i trafostanica 10/0,4 kV; praćenje izgradnje priključnih objekata za mHE na distributivnu mrežu, kao i novih distributivnih objekata -10 kV vodovi i NN mreža; praćenje otklanjanja nepravilnosti na izmještanim dionicama DV 220 kV i 400 kV koji se ukrštaju sa trasom auto-puta Smokovac – Mateševo; izgradnja objekata mHE, pri čemu su u redovni pogon puštena četiri objekata mHE.

U toku 2021. godine inspekcija je postupala po svim prijavama o ugrožavanju pogona elektroenergetskih objekata nepropisnom izgradnjom drugih objekata u njihovoj zoni, u okviru svojih nadležnosti.

U izvještajnom periodu je izvršeno 521 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 203 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora:

Broj inspekcijskih pregleda	521
- redovni	291
- po inicijativi	43
- po zahtjevu	157
- kontrolni	30
Broj utvrđenih nepravilnosti	203
Broj ukazivanja	93
Broj rješenja	51
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđene su 203 nepravilnosti koje su se odnosile na: neodržavanje i eksploataciju distributivne i prenosne mreže, tehničku nespravnost objekata, te pogon pojedinih objekata prenosnog i distributivnog sistema, građenje drugih objekata u zoni elektroenergetskih objekata, primjena propisanih procedura pri građenju elektroenergetskih objekata, postupanje osoblja koje upravlja pogonima u TS, probleme u dijelu zaštite od opasnog dejstva struje. Nepravilnosti koje su utvrđene prema inicijativama u dijelu zaštite potrošača su u najvećem broju slučajeva nekvalitetna isporuka električne energije (napon niži od propisanog, trajanje prekida isporuke više od prihvatljivog, kašnjenje u nastavku isporuke kad nastane prekid planirano ili zbog kvara itd), nepropisno priključenje na distributivnu mrežu, pitanja imovinskih odnosa prilikom izgradnje elektroenergetskih objekata.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (203), inspektori su u izvještajnoj godini izrekli 93 mjere ukazivanja i donijeli 51 rješenje, od čega je: 39 o usaglašenosti objekata sa propisima (električne i gromobranske instalacije i oprema) za potrebe pribavljanja licenci za obavljanje energetske djelatnosti; četiri o davanju saglasnosti za privremeni pogon mini hidroelektrana; šest o zabrani izvođenja radova u zoni elektroenergetskog objekta; dva o davanju saglasnosti za privremeni pogon.

Izvršenje rješenja : Od ukupno 51 donešenih rješenja u izvještajnom periodu izvršena su dobrovoljno 44 rješenja.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnom periodu podnijete su dvije žalbe koje su usvojene od strane drugostepenog organa i predmeti vraćeni na ponovno postupanje.

Takođe, u izvještajnom periodu, podnijeta je i jedna tužba po kojoj je postupak u toku.

Napominje se da problem, u vezi 19 rješenja iz 2016. godine kojim su naložene mjere za otklanjanje nepravilnosti koje se odnose na građenje objekata u zoni 35 kV dalekovoda nije riješen. Nijesu donešena drugostepena rješenja po žalbama iako su rokovi odavno protekli. Rješenja su djelimično izvršena, ali ne po rješenjima inspekcije.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektor je podnio jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka područnom sudu za prekršaje.

Postupanje po inicijativama i zahtjevima: U izvještajnom periodu, primljene su 43 inicijative (od kojih je za devet bila nenadležna) i 157 zahtjeva. Najveći dio zahtjeva, se odnosi na inspekcijske preglede objekata u toku građenja i tehničkog pregleda, saglasnosti ili donošenje rješenja o probnom radu, kao i utvrđivanje činjeničnog stanja u vezi sa nepropisnom gradnjom objekata u zoni elektroenergetskih objekata i ocjenu ispunjenosti uslova za pribavljanje licenci.

Nadzor po oblastima

Nelegalna gradnja u zoni dalekovoda:

U toku izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti iz prethodnog perioda u cilju rješavanja problema ugroženosti pogona elektroenergetskih objekata zbog nelegalne gradnje stambenih i drugih objekata u zoni dalekovoda. Izgrađeni objekti ugrožavaju pogon elektroenergetskih objekata sa aspekta sigurnosnih visina i udaljenosti, ali su ugroženi i ljudi i imovina. Naime, na ovim dalekovodima su nepravilnosti i neusaglašenosti sa propisima posljedica izgradnje objekata u zoni dalekovoda bez pribavljanja dozvole za građenje u zoni dalekovoda koju izdaje energetski subjekat, a istovremeno za takve objekte, uglavnom, nije pribavljena ni građevinska dozvola. Napajanje potrošača električnom energijom je ugroženo, a isključenjem dalekovoda čiji pogon je ugrožen, kompletni gradovi ili djelovi gradova u Crnoj Gori bi ostali bez napajanja električnom energijom. U toku 2021. godine inspekcija je postupala po svim prijavama o ugrožavanju pogona elektroenergetskih objekata nepropisnom izgradnjom drugih objekata u njihovoj zoni. Očekivanja su bila da će, sa primjenom novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, kroz postupak legalizacije, doći do ubrzanog rješavanja nelegalne gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i priključenja nelegalnih objekata na mrežu, ali taj postupak se ne odvija propisanim dinamikom, tako da je pitanje sprečavanja gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i ugroženosti koridora izuzetno aktuelno, kao i neriješen status „nelegalnih potrošača“.

EPCG – FC Proizvodnja:

Proizvodni objekti su u pogonu dugi niz godina i za njih je propisima i godišnjim bilansom utvrđen period kad se vrše remont i zimski njege. Inspekcija je utvrdila da su rokovi u izvještajnoj godini dosljedno ispoštovani i nije bilo prigovora na kvalitet sprovedenih remonata. Redovni remont svih proizvodnih objekata EPCG je izvršen u skladu sa propisanim procedurama, saglasno planu i Elektroenergetskom bilansu za 2021. godinu, a obavljaju na način da se obim radova utvrđuje prema potrebama pogona, pogonskim događajima u prethodnom periodu i propisanim periodičnim kontrolama, ispitivanjima i zamjeni amortizovane opreme.

CEDIS - Crnogorski elektrodistributivni sistem:

Postupanje Elektroenergetske inspekcije kod CEDIS-a se odnosi na pregled objekata, projektne i pogonske dokumentacije, kojom se dokazuje propisano postupanje pri izgradnji, rekonstrukcijama, remontima, održavanju i eksploataciji objekta, kao i pribavljenih dokumenata o periodičnim mjerenjima, ispitivanjima i kontroli tehničke ispravnosti uređaja opreme i instalacija.

Održavanje objekata, uređaja i postrojenja se odvija saglasno godišnjim planovima koji se zasnivaju na raspoloživim sredstvima, a ne na starosti objekata, njihovim pregledima i drugim relevantnim parametrima. Ističe se da je u toku 2021. godine nastavljena značajna investiciona aktivnost na remontima, zamjeni dotrajale, amortizovane opreme adaptaciji velikog broja trafostanica, dalekovoda i NN mreže, nabavka i ugradnja reklozera, sekcionera i prateće opreme ZA dv 10 kV, što će u bitnom poboljšati kvalitet isporuke električne energije. Pored značajnog napretka još nijesu dostignuti kriterijumi kvaliteta isporuke električne energije, tako da trajanje prekida u isporuci nijesu na zadovoljavajućem nivou. Način organizovanja operativnog održavanja u CEDIS-u (kompletna centralizacija i upravljanje svim postupcima iz jednog centra) dodatno produžava vrijeme trajanja prekida i vrijeme potrebno da se izvrši manipulacija, odnosno opravka kvarova. To je posebno značajno u otežanim vremenskim uslovima. U postupku razgraničenja objekata sa CGES-om nije riješeno pitanje operativnog vođenja pogona 35 kV mreže koja je vlasništvo CEDIS-a, a priključena je na postrojenja CGES-a. Takođe, trafostanice 110/10 kV i 35/10 kV uglavnom nemaju posadu. Sve ovo utiče na smanjeni kvalitet usluge isporuke električne energije i duže trajanje prekida u isporuci električne energije. Kada je u pitanju inspeksijski nadzor kod CEDIS-a i EPCG-a snabdijevanje, ističemo značajne probleme koji se javljaju u dijelu zaštite potrošača. Naime, normativno nije usaglašen institut zaštite potrošača u Zakonu o energetici i Zakonu o zaštiti potrošača. Nadležnost inspekcija je neprecizno utvrđena, a najveći dio inicijativa potrošača, po podzakonskim aktima koje su donijeli energetske subjekti ili Regulatorna agencija za energetiku, tretiraju se kao ugovorni odnos, čije sporove rješavaju sudovi. Potrošačima se usluga otkazuje jednostrano, a sudska zaštita se ostvaruje kroz postupke koji traju značajno vrijeme. U ovom dijelu i dalje nema efikasnog postupanja i kvalitetne zaštite potrošača.

Crnogorski elektroprenosni sistem /CGES:

Kod CGES-a je u toku velika investiciona aktivnost vezano za realizaciju projekta: TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovoda 400 kV Lastva- Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo – Pljevalja. U toku 2021. je nastavljena aktivnost na izgradnja DV 1x400 kV Lastva-Čevo (problemi sa imovinskim odnosima na par stubova traje već 3 godine), a za DV 400 kV Čevo-Pljevlja su radovi u završnoj fazi na dionici Čevo –Brezna- Njegovuđa, pri čemu se na istim stubovima gradi i 110 kV DV Brezna –Njegovuđa. U završnoj fazi je izgradnja 110 kV voda Njegovuđa-Žabljak. Dionica Njegovuđa-Pljevlja je realizovana u značajnom dijelu gdje su nesporni imovinski odnosi, međutim potpuno je neizvjesno rješenje

problema izgradnje ovog dalekovoda kroz selo Đurđevića Tara u kanjonu rijeke Tare, zbog izričitog stava stanovnika naselja da se ne gradi dalekovod u trasi postojećeg 110 kV voda Pljevlja –Žabljak. Otpočeta je realizacija adaptacije i zamjene rasklopne opreme u 13 TS 110/35 kV (završeno za 3 trafostanice). U toku je rekonstrukcija u dvije TS 110/35 kV. Dionica DV 2x400 kV Lastva-Čevo je pušten u privremeni pogon 2019. godine, uz obavezu da se otklone nepravilnosti vezane za uzemljenje stubova kako bi se pribavila upotrebna dozvola za ovu dionicu (tehnički pregled je u toku), rok za izvršenje je produžavan jer je dugo trajao postupak otkazivanja ugovora sa Ibrdrolom, kao izvođačem. Obaveze otklanjanja utvrđenih nepravilnosti su ostale na Investitoru, tako da je u decembru 2020. godine produžen rok za privremeni pogon do kraja 2021.godine. Investitor je obavezan u tom roku završiti sve radove na ovoj dionici DV i pribaviti Upotrebnu dozvolu. Napominjem, da je Investitor u svome obraćanju za produženje roka istakao da je razlog kašnjenja u izvršenju naloga iz Rješenja o privremenom pogonu pandemija korona virusa.

Potrebno je istaći da realizacija projekata izgradnje velikih infrastrukturnih objekata (posebno DV) prati veoma veliki problem rješavanja imovinsko – pravnih odnosa, odnosno rješavanje problema eksproprijacije. Mnogo je otvorenih pitanja oko vlasništva i sticanja prava da se zemljište, kao privatna imovina, zauzme bez naknade, a sa obavezom da vlasnik ne smije da mu promijeni namjenu, u koridoru elektroenergetskog objekta. Pored toga što nema jasnih i kvalitetnih rješenja kako to rješavati, izgradnja objekata kasni pa se Investitori suočavaju sa problemima ispunjenja ugovorenih obaveza i u konačnom postaje upitna realizacija projekata (najizraženije na DV 1x400 kV Lastva-Čevo i DV 400 kV +110 kV Njegovuđa-Pljevlja).

U izvještajnoj godini elektroenergetska inspekcija je izdala saglasnost za privremeni pogon 110 kV voda Podgorica dva – KAP, vod dva, radi obezbjeđenja sigurnosti u slučaju havarijskog stanja voda tri, u periodu administrativnog postupka izdavanja Upotrebne dozvole.

Inspekcija je, u okviru nadzora kontrole kvaliteta isporuke električne energije krajnjim kupcima, sugerisala, što je, načelno, prihvaćeno od CGES-a, odlaganje primjene odluke o vođenju sistema Prenosne mreže preko SCADA-sistema. Iako se radi o značajnom tehnološkom unapređenju, zbog nekvalitetno riješenog razgraničenja vlasništva objekata CGES-a i CEDIS-a, dovodi se u pitanje kvalitet vođenja 35 kV mreže koja je priključena na postrojenja Elektroprenosa. Takođe i sam sistem SCADA nije dovoljno ispitan tako, da ne bi ugrozili kvalitet isporuke električne energije potrošačima, odložena je primjena ove odluke i to će se postupno realizovati uz paralelno vođenje pogona sa posadama u trafostanicama. Međutim, ovaj problem je bez kvalitetnog rješenja i CGES smanjuje broj izvršilaca u TS, a 35 kV mrežom i dalje treba da upravlja posada TS. Ovaj problem značajno utiče na kvalitet isporuke i trajanje prekida u isporuci električne energije. Problem broja izvršilaca operativnog osoblja kako u trafostanicama, tako i u grupama za održavanje je prisutan u značajnoj mjeri i predstavlja problem kako za zaposlene koji su prinuđeni da rade više poslova od onog što je prema Aktu o sistematizaciji, tako i na

ukupnu pouzdanost i sigurnost pogona, odnosno kvalitet isporuke električne energije. Elektroenergetska inspekcija je redovno vršila kontrolu primjene zakona i propisa za sve ove i druge objekte.

Terna iz Italije:

je investitor projekta: Interkonekcija HVDC ± 500 kV Italija-Crna Gora, podmorski kabal i konvertorsko postrojenje u Lastvi, koji zajedno sa TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovodom 400 kV Lastva- Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo - Pljevlja, predstavljaju jednu od najvećih i najznačajnijih interkonektivnih veza na prostoru, ne samo Crne Gore, nego i cijelog Balkana. Projekat je realizovan u dijelu polaganje jednog podmorskog kabla na dionici crnogorskog podmorja u morskom dijelu, (po projektu dva energetska i jedan optički kabal), što je polovina projektovanog kapaciteta. Ostaje dilema kakvi su efekti ove investicije za Crnu Goru u novim uslovima (projektovani kapacitet 1000 MW, a izgrađeni 500 MW). Konvertorsko postrojenje je izgrađeno u cjelosti (POL1 i POL2), ali za monopolarni režim rada umjesto projektovanog bipolarnog. Za podmorsko/podzemni kabal i Konvertorsko postrojenja je, nakon postupka tehničkih pregleda i izjašnjenja Komisija za tehnički pregled, projekatata i Nadzora, data saglasnost za Probni rad krajem 2019. godine, u trajanju od 9 mjeseci, kako bi se izvršilo ispitivanje i usklađivanje izgrađenih objekata sa projektnom dokumentacijom, zakonom i propisima. Elektroenergetska inspekcija je tokom 2020.godine pratila aktivnosti na otklanjanju nepravilnosti i ispitivanja u probnom radu. Za ove objekte je nadležna inspekcija (Urbanističko –građevinska) donosilac rješenja o probnom radu, tako da je ta inspekcija, po zahtjevu investitora produžila rok trajanja probnog pogona do Aprila 2021.godine. Inspekcija redovno kontroliše sve ove radove, u okviru svojih nadležnosti.

Obnovljivi izvori energije:

U toku izvještajne godine inspekcija je dala saglasnosti za stavljanje u probni pogon ili donijela rješenje o probnom radu, nakon čega su pribavljene upotrebne dozvole za pogon četiri (4) mHE. U toku je izgradnja još tri objekta mHE i pripreme za izgradnju Solarne elektrana velike snage, kao i izgradnja još dva vjetroparka.

Auto-put:

Elektroenergetska inspekcija je, po zahtjevu Investitora i Izvođača radova na izgradnji Auto-puta Smokovac-Uvač-Mateševo, u toku 2021. godine, odbila da donese rješenje o saglasnosti za trajni pogon izmještenih dalekovoda 400 kV Podgorica-Ribarevine i 220 kV Podgorica-Mojkovac, jer nijesu otklonjene primjedbe Državne komisije za tehnički pregled, za koje je inspektor u svojim rješenjima za privremeni pogon naredio da se otklone i dalekovodi usklade sa projektnom dokumentacijom i propisima. DKTP (promijenjen izvjestilac za elektro dio) je u julu 2020.godine donijela Izvještaj u kojem je konstatovala da smatra da su ispunjeni uslovi za trajni pogon izmještenih dionica DV, iako nema Izvještaja o otklanjanju primjedbi iz ranijeg Izvještaja i Rješenja inspektora.

U toku 2020.godine je otpočela realizacija projekta trajnog napajanja Autoputa koja još

uvijek traje, koja obuhvata izgradnju priključnih 110 kV dalekovoda, dvije trafostanice 110/20 kV (Mrke i Mateševo) 20 kV razvod i TS 20/0,4 kV. Inspekcija kontrolira sve ove radove, u okviru svojih nadležnosti.

Veliki potrošači:

Pogoni elektroenergetskog razvoda kod "velikih potrošača", kao što je Tosčelik-Željezara Nikšić, su tehnološki stari, amortizovani, sa nedovoljnim ulaganjem u održavanje. Poslovanje se odvija u složenim uslovima i smanjenom potrošnjom električne energije, u odnosu na prethodni period. KAP se krajem 2021. godine našao pred gašenjem zbog spora oko cijena struje između te privatne kompanije i Elektroprivrede, u toku je spor kod Privrednog suda.

Željeznička infrastruktura je značajan potrošač, posebno sa aspekta pouzdanosti pogona. Upravljanje tim pogonom od strane Nacionalnog dispečerskog centra je pitanje na kome je Inspekcija potencirala i projekat je uspješno završen i doveden u sklad sa propisima i Pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije.

U zadnjih par godina došlo je do izgradnje velikog broja objekata od strane tri velika turistička subjekta - Portomontenegro Tivat, Portonovi Kumbor i Luštica BAY Tivat, koji su za potrebe obezbjeđenja električne energije izgradili sopstvene elektroenergetske objekte. Izdata je saglasnost za stavljanje u probni rad objekta Generatorsko rasklopno postrojenje sa uklapanjem u 10kV mrežu kompleksa „Portonovi“ u Kumboru Herceg Novi. Portomontenegro je pribavio licencu za rad svojih elektroenergetskih objekata kao Zatvorenog distributivnog sistema, a Luštica BAY je u postupku pribavljanja licence. Portonovi nije otpočeo rješavanje statusa svojih objekata po propisanoj proceduri.

7. Termoenergetska inspekcija

U Termoenergetskoj inspekciji sistematizovana su četiri radna mjesta za inspektora, od kojih je jedno popunjeno radno mjesto termoenergetski inspektor I (dipl. inž. mašinstva).

Nadležnosti

Ova inspekcija vrši nadzor nad: Zakonom o energetici, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o standardizaciji, Zakonom o akreditaciji, Zakonom o zapaljivim tečnostima i gasovima, Zakonom o zaštiti i spašavanju, Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i nad 33 pravilnika.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijskim nadzorom iz nadležnosti ove inspekcije obuhvaćena su sva termoenergetska, termotehnička, gasna i procesna postrojenja i instalacije. Nadzor se obavlja kod objekata za proizvodnju električne energije (termoelektrana, vjetroelektrana i hidroelektrana), termoenergetskih i drugih postrojenja kod industrijskih subjekata, termotehničkih i drugih postrojenja kod javnih objekata (bolnice, škole, hoteli i dr), gasnih instalacija u širokoj potrošnji (domaćinstava, manjih ugostiteljskih objekata i dr).

U izvještajnoj godini Termoenergetska inspekcija je izvršila ukupno 185 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđena 51 nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	185
- redovni	53
- po inicijativi	14
- po zahtjevu	79
- kontrolni	39
Broj utvrđenih nepravilnosti	51
Broj ukazivanja	15
Broj rješenja	54
Broj izdatih prekršajnih naloga	4
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	6.600,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	2
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	1
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	500,00 €

Utvrđene nepravilnosti: Značajan broj inspekcijskih pregleda izvršen je na objektima benzinskih stanica i skladišnih rezervoara radi utvrđivanja postupanja nosilaca licence za obavljanje energetske djelatnosti u skladu sa zakonom, kojim je utvrđena obaveza dostavljanja inspekcijskog izvještaja u postupku dobijanja licence energetskog subjekta.

Po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije vršeni su inspekcijski pregledi radi: davanja saglasnosti : za probni rad mHE, stanica za grijanje i hlađenje, gasnih instalacija i sl., na tehničku dokumentaciju i izvedene radove na gasnim instalacijama, a u cilju prvog punjenja instalacija TNG-om i TPG-om, u vezi mišljenja kako bi se utvrdila ispunjenost uslova i zahtjeva utvrđenih tehničkim propisima, za funkcionalnost opreme za točenje TNG, za dobijanje ili produženje licenci od REGAGEN, u vezi ocjene stanja kotlovskih postrojenja i sl.

Pored samog inspekcijskog nadzora propisanog Zakonom o energetici, ova inspekcija je vršila i tržišni nadzor, tj. provjeru bezbjednosti pojedinih grupa proizvoda na tržištu, u

skladu sa tehničkim propisima koji uređuju ovu oblast. U tržišnom nadzoru kojim je ova inspekcija u izvještajnom periodu obuhvatila gasnu opremu i posude pod pritiskom (stabilne i prenosne), nijesu pronađeni nebezbedni proizvodi, kao ni proizvodi koji su stavljeni na tržište u suprotnosti sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti.

Tokom izvještajnog perioda, inspektor je (po ovlašćenju), izvršio i 14 inspekcijskih pregleda iz nadležnosti Elektroenergetske inspekcije uz angažovanje stručnjaka specijaliste za oblast elektrotehničkih instalacija. Iz nadležnosti Elektroenergetske inspekcije inspektor je davao mišljenja kako bi se utvrdila ispunjenost uslova i zahtjeva utvrđenih tehničkim propisima, za funkcionalnost elektrotehničkih instalacija, radi produženja licenci od REGAGEN, kao i saglasnost za funkcionalna ispitivanja i produženja roka za probni rad 400 kV dalekovoda.

Nepravilnosti koje su najčešće utvrđene odnose se na nepoštovanje tehničkih propisa u pogledu održavanja, pregleda i ispitivanja energetskih postrojenja, kao i korišćenja energetskih postrojenja bez prethodno ispunjenih uslova propisanih zakonima (licence, upotrebne dozvole i sl).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 15 mjera ukazivanja i donešeno 54 rješenja, od čega su 27 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, četiri o zabrani korišćenja objekta, dva o zabranu obavljanja djelatnosti, jedno o odbijanju zahtjeva, četiri o davanju saglasnosti na produženje roka, kao i 16 rješenja o davanju saglasnosti za probni rad i funkcionalna ispitivanja.

U izvještajnom periodu donijeto je jedno rješenje koja se odnosi na izricanje novčane kazne zbog neizvršenja rješenja (u iznosu od 500,00 €), i isto je naplaćeno.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (55) izvršena su 53 (52 su dobrovoljno izvršena i jedno je izvršeno administrativnim putem), dok je za jedno rješenje obustavljeno izvršenje. Za jedno rješenje nije dospio rok za izvršenje u 2021. godini.

Takođe, u 2021. godini su dobrovoljno izvršena i dva rješenja iz prethodnog perioda kojima je rok izvršenja dospijevao u 2021. godini.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini, izdata su četiri prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 6.600,00 € i isti su naplaćeni. Podnijeta su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima za prekršaje, od kojih je jedan završen tako što je okrivljenom izrečena novčana kazna, dok je za drugi postupak u toku.

Takođe, riješen je i jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka iz 2020. godine, na način što je okrivljenom izrečena novčana kazna.

Postupanje po inicijativama: Pored već istaknutih inspekcijskih pregleda po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije i drugih subjekata, Termoenergetska inspekcija je u izvještajnom periodu postupala i po anonimnim

inicijativama, kao i inicijativama Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

Takvih pregleda je bilo ukupno 93 (79 po zahtjevima i 14 po inicijativama). Po svim zahtjevima/inicijativama ova inspekcija je postupila u skladu sa zakonom, a u dva predmeta postupak je u toku.

Ostale aktivnosti:

I u ovoj izvještajnoj godini poseban uticaj na rad Odsjeka za termoenergetsku inspekciju, kao i na ukupno društvo, imala je pandemija izazvana virusom covid 19.

U izvještajnom periodu termoenergetski inspektor je bio uključen i u rad komisije Ministarstva kapitalnih investicija za polaganje ispita stručne osposobljenosti za održavanje i rukovanje energetskim postrojenjima, uređajima i opremom (za 326 kandidata), kao i u radu na izmjenama Pravilnika o programu i načinu polaganja stručnog ispita radne osposobljenosti za održavanje i rukovanje energetskim postrojenjima, uređajima i opremom.

Takođe, neophodno je jačati kadrovske kapacitete inspektora, kako povećanjem broja inspektora, tako i sprovođenjem obuka. Neophodno je jačati saradnju kako sa ministarstvima nadležnim za energetiku, izgradnju objekata i unutrašnje poslove, tako i sa Regulatornom agencijom za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

Ono što otežava, a često i onemogućava postupanja inspektora u vođenju postupaka su problemi koji prate uručivanja pismena subjektima nadzora od strane Pošte Crne Gore.

D. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara, kulturne baštine i arhivsku djelatnost i Inspekcija za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i usluge informacionog društva.

1. Prosvjetna inspekcija

U Prosvjetnoj inspekciji sistematizovano je 12 radnih mjesta uključujući i glavnog inspektora, od kojih je 11 popunjeno (pet muškaraca i šest žena; dva prof. fizičke kulture, jedan prof. filozofije i sociologije, jedan prof. srpsko-hrvatskog jezika i književnosti, tri prof. istorije i geografije, jedan dipl. pravnik, jedan master u administriranju biznisa, jedan specijalista u oblasti carina i jedan dipl. menadžer specijalista).

Nadležnosti

Prosvjetna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Zakona o predškolskom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o gimnaziji, Zakona o stručnom obrazovanju, Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o obrazovanju odraslih, Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata i drugih propisa koji su donešeni za primjenu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini, inspeksijski nadzor u ustanovama iz oblasti predškolskog obrazovanja i vaspitanja vršen je u javnim i privatnim predškolskim ustanovama u odnosu na: ostvarivanje predškolskog vaspitanja i obrazovanja; broj vaspitnih grupa i djece u njima; broj vaspitnih jedinica van sjedišta ustanove i djece u njima; trajanje obrazovnog programa; vaspitno stručni kadar i uslove za izvođače vaspitno-obrazovnog rada; norme časova; vođenje pedagoške evidencije; rad stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi.

Takođe, inspeksijski nadzor u pogledu pridržavanja zakona, drugih propisa i opštih akata u ustanovama iz oblasti osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, obrazovanja odraslih i visokog obrazovanja vršen je u odnosu na: organizaciju obrazovno - vaspitnog rada u ustanovi; rad stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; upis, prava i obaveze djece, učenika i polaznika obrazovanja; upis, prava i obaveze, prestanak statusa studenata i isključenje studenata; način ocjenjivanja i napredovanja učenika; naplatu

naknada, školarina i drugih naknada koje plaćaju djeca, učenici, polaznici obrazovanja i studenti; način obavljanja pripravničkog staža i postupak polaganja stručnog ispita; vođenje propisane evidencije i dokumentacije i izdavanje javnih isprava u ustanovi, te andragoškog osposobljavanje izvođača obrazovnog programa kod organizatora obrazovanja odraslih.

Prosvjetna inspekcija je izvršila ukupno 1.087 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 244 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1.087
- Redovni	147
- po inicijativi	847
- kontrolni	93
Broj utvrđenih nepravilnosti	244
Broj ukazivanja	236
Broj rješenja	21
Broj prekršajnih naloga	25
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	9.470,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	12
Broj zaključaka o obustavljanju postupka	156
Broj krivičnih prijava	1

Utvrđene nepravilnosti: Najveći broj utvrđenih nepravilnosti iz oblasti predškolskog i osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg, stručnog i visokog obrazovanja, vaspitanja i obrazovanja lica sa posebnim potrebama, organizatora obrazovanja odraslih i učeničkog i studentskog standarda, odnosio se na: nestručnu zastupljenost nastave; zapošljavanje nastavnika (do 30 dana, bez raspisivanja konkursa, bez položenog stručnog ispita i licence za rad, sporazumom o dopuni norme časova i sporazumom o preuzimanju nastavnika); raspisivanje konkursa (bez dokaza Ministarstva prosvjete da su obezbijeđena finansijska sredstva), podjelu predmeta na nastavnike i razredna starješinstva; ocjenjivanje učenika i izdavanje javnih isprava; prava djece, učenika i studenata; prava nastavnog i drugog osoblja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; izdavanje javnih isprava polaznicima obrazovanja odraslih; neispunjavanje osnovnoškolske obaveze; vjerodostojnost javnih isprava koje izdaju ustanove obrazovanja i vaspitanja; obavljanje pripravničkog staža i stručnog osposobljavanja nastavnika; polaganje stručnog ispita nastavnika; rad organa upravljanja i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; rad neregistrovanih pravnih i fizičkih lica koja se bave radom sa djecom i učenicima, vođenje propisane evidencije i dokumentacije u ustanovama, andragoško osposobljavanje izvođača obrazovnog programa kod organizatora obrazovanja odraslih.

Preduzete upravne mjere: Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 236 mjera ukazivanja i donešeno 21 rješenje, od kojih su 17 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i četiri rješenja kojima je izrečena mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donešenih rješenja (21), u izvještajnom periodu dobrovoljno je izvršeno 15, dok za šest neizvršenih rješenja u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje

U izvještajnom periodu podnijeto je ukupno osam žalbi na rješenja, od kojih je drugostepeni organ rješavao po pet žalbi, od kojih su dvije odbijene, a tri rješenja poništena u cjelini. Preostale tri žalbe su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 25 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 9.470,00 €, od čega je 18 naloga naplaćeno, za dva prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok je pet prekršajnih naloga u postupku naplate.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima za prekršaj.

Od nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 13 zahtjeva uključujući i sedam iz prethodnog perioda (12 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i jedan za sudsko odlučivanje). Izrečene su tri novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.730,00 € (sa troškovima postupka). U dva slučaja donešeno je rješenje o oslobađanju, u jednom slučaju postupak je obustavljen, u jednom slučaju izrečena je opomena, a u četiri slučajeva odbacuje se zahtjev.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeta je jedna žalba koja je riješena od strane Višeg suda za prekršaje (odbijena).

Podnijeta je jedna krivična prijava zbog nepravilnosti u radu Komisije za upis studenata na Univerzitetu Crne Gore.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini primljeno je 847 inicijativa, a koje su se najčešće odnosile na: zapošljavanje nastavnika bez javnog konkursa; prijavu na izbor kandidata po konkursu; pritužbu na neregularno zasnivanje radnog odnosa po osnovu stručnosti; dopunu do norme časova; sporazumno preuzimanje nastavnika; raspoređivanje časova; provjeru vjerodostojnosti diploma, odnosno javnih isprava; stručni ispit; komisijsku provjeru znanja učenika; prigovor na ocjenu; nepohađanje nastave od strane učenika; povredu prava učenika i studenta.

Ostale aktivnosti

Pored inspekcijuskog nadzora u navedenim oblastima, Prosvjetna inspekcija je (po ovlašćenju) bila podrška Sanitarnoj inspekciji, tako što je radila poslove iz te nadležnosti.

U tom periodu, od strane prosvjetnih inspektora, pored mjera prikazanih u tabeli, donešeno je 202 rješenja o samoizolaciji. Za počinjene prekršaje izdato je pet prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 3.550,00 €, od kojih su tri naplaćena, dok su dva (koja su predata na sudsko odlučivanje) riješena na način što su okrivljeni kažnjeni u ukupnom novčanom iznosu od 600,00 € (pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu).

2. Inspekcija za sport

U Inspekciji za sport sistematizovano je šest radnih mjesta, od čega je pet popunjeno, uključujući i glavnog inspektora (četiri muškarca i jedna žena; jedan profesor sporta i fizičkog vaspitanja, jedan specijalista menadžmenta i dva diplomirana pravnika).

Nadležnosti

Inspekcija za sport sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o sportu, kao i nad primjenom podzakonskih akata donešnih na osnovu navedenog zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom godini Inspekcija za sport je izvršila ukupno 243 inspeksijska pregleda, u kojima je utvrđeno 59 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	243
- Redovni	79
- po inicijativi	110
- kontrolni	54
Broj utvrđenih nepravilnosti	59
Broj ukazivanja	58
Broj rješenja	5
Broj izdatih prekršajnih naloga	6
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	2.500,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 59 nepravilnosti, a odnosile su se na: rad sportskih organizacija/organa upravljanja sportskih organizacija, saglasnost na Statut, uslove za obavljanje sportske djelatnosti, naplatu članarina, učešće sportskih organizacija na takmičenjima bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza,

neposjedovanja internet stranice od strane nacionalnih saveza, odnosno nepravilnog vođenja evidencija, nepostupanje po sportskim pravilima nacionalnog saveza, nepravilnosti u sazivanju i održavanju sjednica izbornih skupština, obavljanja poslova trenera bez trenerske licence, kao i na postupak donošenja i primjenu opštih i pojedinačnih akata.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti(59) u izvještajnom periodu izrečeno je 58 mjera ukazivanja i donešeno je pet rješenja, od kojih su se četiri odnosila na naredbu održavanja nove sjednice Skupštine zbog povreda odredbi Zakona o sportu, dok je jednim rješenjem privremeno zabranjeno održavanje izborne skupštine zbog nepravilnosti koje su prethodile istoj.

U izvještajnom periodu, izdato je i 197 uvjerenja kojima je potvrđeno da protiv sportskih organizacija nije pokrenut postupak privremene zabrane obavljanja sportske djelatnosti i aktivnosti, a koje potvrde su izdate na osnovu službene evidencije Odsjeka za inspekciju za sport.

Izvršenje rješenja: Od ukupno pet donešenih rješenja, u izvještajnom periodu dva rješenja su dobrovoljno izvršena, dok su preostala tri u postupku izvršenja.

U izvještajnom periodu podnijeto je ukupno pet žalbi na rješenja, od kojih su četiri riješene od strane drugostepenog organa na način što su dvije odbijene, a dva rješenja su poništena u cjelini. Preostale jedna žalba je u postupku rješavanja kod inspektora.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdato je šest prekršajnih naloga ukupnom novčanom iznosu od 2.500,00 €, od čega je pet naplaćeno.

Podniet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu za prekršaje, za koji je postupak u toku.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu primljeno je 110 inicijativa. Najveći broj inicijativa iz oblasti sporta odnosio se na: rad sportskih organizacija/organa upravljanja sportskih organizacija, saglasnost na Statut, uslove za obavljanje sportske djelatnosti, naplatu članarina, učešće sportskih organizacija na takmičenjima bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza, neposjedovanja internet stranice od strane nacionalnih saveza, odnosno nepravilnog vođenja evidencija, nepostupanje po sportskim pravilima nacionalnog saveza, nepravilnosti u sazivanju i održavanju sjednica izbornih skupština, obavljanja poslova trenera bez trenerske licence, kao i na postupak donošenja i primjene opštih i pojedinačnih akata.

Takođe, Upravi za sport i mlade podnijeta su dva zahtjeva za brisanje sportskih klubova iz Centralnog registra sporta, iz razloga što isti ne ispunjavaju ciljeve radi kojih su osnovani duže od šest mjeseci i što isti ne obavljaju sportsku djelatnost duže od jedne godine neprekidno.

Ostale aktivnosti

Pored inspeksijskog nadzora u navedenim oblastima, Inspekcija za sport je, i u ovoj izvještajnoj godini (po ovlaštenju) bila podrška Sanitarnoj i Turističkoj inspekciji, tako što je radila poslove iz tih nadležnosti na graničnom prelazu Aerodrom Podgorica, ugostiteljskim objektima, kao i u objektima u kojima se pružaju turističke usluge. U tom periodu, od strane inspektora za spor, pored mjera prikazanih u tabeli, donešeno je 86 rješenja o smještaju u samoizolaciji za lica koja nijesu posjedovala jedan od uslova iz nacionalne digitalne COVID potvrde i kontrolisano 425 lica u samoizolaciji, u kojima je utvrđeno da tri lica nijesu zatečena na mjestu koje je prijavljeno za mjesto boravka tokom trajanja mjera samoizolacije, a protiv kojih su službenici Uprave policije podnijeli krivične prijave. Za počinjene prekršaje, izdata su tri prekršajna nalog u ukupnom novčanom iznosu od 950,00 € i podnijeto pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Kontrolisano je 106 subjekata (privrednih društava, preduzetnika i NVO koje pružaju usluge u fitness centrima i teretanama) u dijelu poštovanja epidemioloških mjera shodno Zakonu o dopunama Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Odluci o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti covid-19.

U izvještajnom periodu, vršena je kontrola poštovanja epidemijskih mjera na dvije košarkaške i četiri fudbalske utakmice, od čega je na pet utakmica utvrđena nepravilnost da prisutni nijesu održavali propisanu distancu. Za počinjene prekršaje podnijeto je pet zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka protiv pravnih lica nadležnim sudovima za prekršaje.

Treba napomenuti da je Inspekcija za sport u izvještajnoj godini dala značajan doprinos u postupku sprovođenja nadzora u oblasti sporta, te u svojim ukupnim aktivnostima postigla značajne rezultate u svom radu, sa ciljem da se rad svih subjekata u sportu organizuje i realizuje u skladu sa pozitivnim propisima države.

Takođe, u budućem radu potrebno je nastaviti kontinuiranu saradnju sa Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta, novoformiranom Upravom za sport i mlade, a takođe i svim relevantnim subjektima u sportu, kako bi oblast sporta u sistemu svoga djelovanja i rada dobila ulogu i značaj koji zaslužuje.

3. Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturnu baštinu

U Inspekciji za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine sistematizovana su radna mjesta za tri inspektora, od kojih su dva popunjena (jedan muškarac i jedna žena; diplomirani kulturolog i magistar ekonomskih nauka, specijalista novinarstva).

Nadležnosti

Inspekcija za kulturna dobra i kulturnu baštinu sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o muzejskoj djelatnosti, Zakon o bibliotečkoj djelatnosti, Zakon o kulturi, Zakon o spomen - obilježjima, Zakon o zaštiti kulturnih dobara ,Zakon o zaštiti prirodno i kulturno-istorijskog područja Kotor, Zakon o kinematografiji, Zakon o ratifikaciji Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata, koji su donešeni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Inspekcija za kulturna dobra i kulturnu baštinu je izvršila ukupno 354 inspekcijska pregleda, u kojima je utvrđeno 30 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	354
- redovni	302
- po inicijativi	32
- kontrolni	20
Broj utvrđenih nepravilnosti	30
Broj ukazivanja	14
Broj rješenja	16
Broj izdatih prekršajnih naloga	5
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	2.300,00 €
Broj krivičnih prijava	11

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđeno je 30 nepravilnosti, i to: 20 u oblasti kulturne baštine u dijelu primjene Zakona o muzejskoj djelatnosti, Zakona o spomen-obilježjima, Zakona o bibliotečkoj djelatnosti, Zakona o kinematografiji, te podzakonskih akata za primjenu navedenih zakona, kao i 10 nepravilnosti koje su se odnosile na oblast kulturnih dobara-kulturno istorijskih cjelina (neposjedovanje konzervatorskog projekta za rad na kulturnom dobru, neposjedovanje saglasnosti na konzervatorski projekat, neposjedovanje licence firme koja radi na kulturnom dobru).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 14 mjera ukazivanja i donijeto 16 rješenja, od kojih su 12 rješenja o otklanjanju nepravilnosti , a četiri o zabrani izvođenja radova.

Podnijeto je i 11 krivičnih prijava od kojih su se četiri odnosile na oštećenje spomen - obilježja, a ostalih sedam na izmještanje spomen-obilježja, nestanak muzejskih eksponata (krađa) i falsifikovanje izvještaja.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (16) u izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno 12 rješenja, dok su tri neizvršena rješenja (za jedno u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok su preostala dva u postupku izvršenja).

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektor je izdao pet prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.300,00 €.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu primljene su 32 inicijative koje su se najčešće odnosile na: izvođenje radova ili na već izvedene radove na kulturnom dobru bez saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Ostale aktivnosti

Pored inspeksijskog nadzora u navedenim oblastima, Inspekcija za kulturna dobra i kulturnu baštinu je (po ovlašćenju) bila podrška Sanitarnoj inspekciji, I izvršila 10 inspeksijskih pregleda u dijelu primjene Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

4. Inspekcija za arhivsku djelatnost

U Inspekciji za arhivsku djelatnost sistematizovana su radna mjesta za tri inspektora, od kojih su popunjena tri (jedan muškarac i dvije žene; jedno - profesorica orijentalistike, jedno - profesorica filozofije i jedno - magistar političkih nauka).

Nadležnosti

Inspekcija za arhivsku djelatnost sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o arhivskoj djelatnosti, kao i nad podzakonskim aktima koji su donešeni za primjenu navedenog zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija za arhivsku djelatnost je izvršila ukupno 221 inspeksijski pregled, u kojima je utvrđeno 505 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	221
– Redovni	102
– po inicijativi	8
– kontrolni	111
Broj utvrđenih nepravilnosti	505
Broj ukazivanja	97
Broj rješenja	79

Broj izdatih prekršajnih naloga	4
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	1.130,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	14
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	9.700,00 €

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 505 nepravilnosti, koje su se najčešće odnosile na: izradu normativnih akata, način čuvanja, kao i postupanje sa javnom arhivskom i registratorskom građom, neodgovarajući kadar za kancelarijsko i arhivsko poslovanje, neodgovarajući prostor za smještaj i čuvanje arhivske i registratorske građe, vođenje djelovodnih knjiga, ostale nepravilnosti u kancelarijskom poslovanju, kao i na primjenu nove Uredbe o kancelarijskom i arhivskom poslovanju organa državne uprave itd.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 97 mjera ukazivanja i donijeto 79 rješenja, od koji su 72 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i sedam o produženju roka izvršenja.

U izvještajnom periodu su donešena 14 zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 9.700,00 €).

Izvršenje rješenja: Od ukupno 93 donijeta rješenja u izvještajnom periodu, izvršena su 64. Dobrovoljno je izvršeno 58, šest rješenja je izvršeno administrativno. Ostalo je neizvršeno 29 rješenja, jer u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje.

Prekršajna odgovornost: - Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdata su četiri prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 1.130,00 €, i svi su naplaćeni.

Podnijeta su četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima za prekršaje, po kojima je prekršajni postupak u toku.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu primljeno je osam inicijativa, koje su se odnosile na: nepravilnosti u kancelarijskom poslovanju, nepravilnom zavođenju, neadekvatan smještaj arhivske i registratorske građe, kao i na neunošenje odgovarajućih arhivskih oznaka.

Ostale aktivnosti

Aktivnosti Inspekcije za arhivsku djelatnost su, pored prevashodno preventivne uloge, imale i ulogu pokretača odgovornosti za neizvršavanje naloženih mjera, što je rezultiralo većom odgovornošću subjekata nadzora, kao i boljim odnosom prema arhivskoj i registratorskoj građi koju oni stvaraju. Kroz povećan broj inspekcijskih pregleda, kao i dodatno zapošljavanje inspektora, veliki dio arhivske i registratorske građe je sređen i sačuvan od uništenja, te je spriječeno njeno dalje propadanje. Inspekcija za arhivsku djelatnost je uticala na podizanje svijesti kod subjekata nadzora o značaju građe koju

stvaraju, kako sa aspekta značaja koju ova građa ima za ostvarivanje prava radnika po pitanju ostvarivanja prava iz radnog odnosa, tako i u pogledu njene vrijednosti za naučna i istorijska istraživanja. I u ovoj izvještajnoj godini nastavljena je saradnja sa Arhivskim odsjecima koji su davali informacije o stanju arhivske i registratorske građe, njihovoj sređenosti, i to kod preduzeća koja su u stečaju ili u nekom drugom vidu reorganizacije, a čija arhivska i registratorska građa nije sređena niti adekvatno zaštićena.

5. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

U Inspekciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost sistematizovana su tri radna mjesta za inspektore, od kojih su popunjena dva, glavni inspektor – dipl. inž. elektrotehnike i inspektor III za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost u Rožajama (dva muškarca).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi inspekcijski nadzor su: Zakon o elektronskim komunikacijama, Zakon o poštanskim uslugama, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti i Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nad podzakonskim aktima, koji su donešeni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je izvršila ukupno 49 inspekcijskih pregleda u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	49
- Redovni	4
- po inicijativi	45
Broj utvrđenih nepravilnosti	/
Broj rješenja	33

Preduzete mjere: U cilju otklanjanja eventualnih nepravilnosti u izvještajnoj godini iz oblasti nadležnosti inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost nije bilo preduzetih mjera.

U oblasti *elektronskih komunikacija*, ova inspekcija nije sprovodila zajedničke aktivnosti sa predstavnicima Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost na preventivnom djelovanju i kontroli subjekata koji u svom radu koriste radio - frekvencije,

jer nije bilo registrovanih slučajeva od strane njihovih stručnih službi. Napominjem da i dalje postoji decenijsko narušavanje radio spektra oko lokacije UIKS-a u Spuzu zbog specifičnog rada uređaja u samoj instituciji, a nadležnost ove inspekcije u toj situaciji ne postoji jer se odnosi na vlasništvo i upotrebu uređaja koji su u vlasništvu bezbjedonosnih i oružanih snaga bezbjednosti Crne Gore.

U izvještajnoj godini iz oblasti nadležnosti za oštećenje telekomunikacione infrastrukture primljeno je ukupno sedam prijava od strane vlasnika operator elektronskih komunikacija (Crnogorski Telekom), nakon čega je izvršena popravka iste od strane vlasnika i izvođača radova, odnosno investitora. Ponovljena je situacija oko nenadležnosti ove inspekcije i nemogućnosti postupanja po jednoj prijavi od strane istog operatora koje se odnose na postavljanje telekomunikacione instalacije od strane operatora uz suprotstavljanje vlasnika prostora, uz direktno učešće predstavnika EKIP-a, ali bez uspjeha. Uredbom o sadržini plana mjera za obezbjeđenje javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama i Odlukom o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija, propisana je obaveza operatora da, do novembra tekuće godine, dostave planove mjera za vanredne situacije za narednu godinu, tako da je ova inspekcija primila tri plana od operatora fiksne i mobilne telefonije i utvrdila da su isti dostavili planove mjera za vanredne situacije za 2022. godinu u propisanom roku.

U oblasti *bezbjednosti proizvoda* nastavljene su aktivnosti ove inspekcije u nadzoru na tržištu radio opreme u cilju zaštite potrošača od nebezbjednih proizvoda. U skladu sa Opštim programom nadzora na tržištu (godišnji), ova inspekcija je izvršila četiri redovna inspeksijska pregleda kod tri vrste radio opreme (mobilni telefoni, igračke na daljinsko upravljanje, pametni uređaji – pametni sat, TV aparati), dok nije bilo nadzora po prijavljenoj nesaobraznosti proizvoda iz oblasti radio opreme zbog opasnosti po zdravlje i bezbjednost potrošača. Inspeksijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere prateće dokumentacije (izjava o usaglašenosti, uputstvo za upotrebu, obavještenje i upozorenje o rizicima, označavanje propisanim oznakama i dr) i vizuelnom kontrolom proizvoda uz procjenu rizika. U navedenim nadzorima nijesu utvrđeni nedostaci.

U dijelu *zaštite ekonomskih interesa potrošača*, ova inspekcija je postupala po žalbama, kojih je bilo 79 u izvještajnoj godini.

U oblasti *poštanskih aktivnosti*, od pet dobijenih prijava, četiri nijesu bile u nadležnosti ove inspekcije po materijalnom zakonu, pa su proslijeđene Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Napominjem da se EKIP obratio ovoj inspekciji sa dva dopisa u kojima je naveo da se neka privredna lica/preduzetnici bave kurirskim servisima, a da nijesu registrovani kod istog. S obzirom na nepostojanje tačnih informacija i korisnih informacija, a posebno u dobu intenzivne epidemiološke situacije, kao i nedovoljno definisane razlike između ovog servisa i servisa dostave odnosno transporta robe, inspekcija je izvršila upoznavanje navedenih „pravniha lica“ preko dostavljenih

podataka o tim licima sa zakonskim obavezama iz zakona o poštanskim odnosno kurirskim uslugama. Na taj način određeni broj navedenih subjekata iz dopisa se obratio EKIP-u da bi vršio takve usluge i registrovao se shodno proceduri i rješenjima koje realizuje isti regulator. Inspekcija je pokušala da obezbijedi sastanak sa nadležnim osobama sa starne regulatora, resornog ministarstva, nadležnog odbora Privredne komore, ali bezuspješno, a sve u cilju nagomilanih nejasnoća i teškoća u zakonskom okviru ove djelatnosti koja se odvija na tržištu koje se desilo u situaciji ograničenog kretanja i novih povoljnosti trgovine na daljinu („on-line“ trgovina).

Izvršenje rješenja: Od ukupno donešenih rješenja (33), u izvještajnom periodu, 31 je dobrovoljno izvršeno, dok je za dva rješenja obustavljen postupak. Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je pet žalbi i iste su riješene od strane drugostepenog organa na način što su četiri žalbe djelimično usvojene, a jedna žalba je odbijena.

U izvještajnoj godini, podnijete su i dvije tužbe Upravnom sudu po kojima je postupak u toku.

Postupanje po inicijativama: Ukupno je primljena 91 inicijativa, od čega se 79 odnosilo na žalbe potrošača (koje su se odnosile na saobraznost proizvoda ili garanciju za kupljeni proizvod koji pripadaju radio opremi), sedam iz oblasti elektronskih komunikacija, a pet iz oblasti poštanskih usluga. Od 79 inicijativa koje su se odnosile na žalbe potrošača, ova inspekcija je u 25 slučajeva pružila pomoć u ostvarivanju prava potrošača, a u 43 slučajeva žalbe su odbijene kao neosnovane. Proslijeđeno je osam žalbi na postupanje nadležnim organima (Agenciji za za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ili Tržišnoj inspekciji), a u dva slučaja podnosilac je odustao od žalbe, dok je jedna prijava bila duplikat.

Napominjem kao posebno važnu činjenicu da je ova inspekcija po prvi put iskoristila mehanizam vještačenja u dva predmeta kod kojih je prvi put usvojena žalba potrošača po saglasnosti trgovca, dok je u drugom predmetu odbijena u konačnom ishodu prijava potrošača, a troškove vještačenja su podnosili trgovci.

Ostale aktivnosti

Zbog epidemiološke situacije izazvane korona virusom, inspektor III g. Eldin Škrijelj je bio periodično angažovan tokom cijele godine u zajedničkim aktivnostima sa kolegama iz Turističke i Zdravstveno-sanitarne inspekcije. Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je izdao tri prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 1.050,00 € i donio 246 rješenja o samoizolaciji.

Shodno realnim potrebama i usvajanjem EU legislative koje je Crna Gora obavezna da ispuni na putu pridruživanja u EU, potrebno je vršiti neprekidni monitoring na izmjenama i dopunama zakonskih i podzakonskih akata, tako što će resorna ministarstva unaprijediti saradnju sa Upravom i vršiti redovna i vanredna usaglašavanja. Razlog ovoj tvrdnji je neusaglašenost i realna različitost primjene istih koja mogu uticati na kvalitetan i efikasan

rad inspekcijskih službi Uprave, a uočene su neusaglašenosti između različitih zakonskih akata situacije rješenja koje izuzimaju ili nerealno ili čak suprotno rješavaju situacije u praksi. Primjeri su Zakon o elektronskim komunikacijama i Zakon o izgradnji objekata, kao i Zakon o putevima, ili nekompletnost Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o spašavanju i vanrednim situacijama, a za koje su pripremljeni akti izmjene i dopune, ali nisu još uvijek usvojene na nadležnim državnim tijelima (Vlada ili Skupština).

6. Inspekcija za informacione tehnologije

U Inspekciji za usluge informacionog društva sistematizovano je jedno mjesto, koje je i popunjeno (jedan muškarac - dipl. inž. mašinstva).

Nadležnosti

Zakoni nad kojima ova inspekcija vrši nadzor su: Zakon o elektronskoj trgovini, Zakon o elektronskoj upravi, Zakon o informacionoj bezbjednosti, Zakon o elektronskom dokumentu, Zakon o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, kao i nadpodzakonskim aktima koji su donešeni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini, inspekcijski nadzor vršen je kod državnih organa i određenog broja privrednih subjekata koji se bave elektronskom trgovinom, kao i kod mobilnih operatera, banaka (kontrola DATA – centra sprovedena u pogledu ispunjavanja kriterijuma zaštite podataka, zaštite informacionog sistema i fizičke zaštite).

U izvještajnom periodu Inspekcija za usluge informacionog društva je izvršila ukupno 96 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđena jedna nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	96
- redovni	96
Broj utvrđenih nepravilnosti	1
Broj ukazivanja	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnom periodu, utvrđena je jedna nepravilnost u oblasti korišćenja eDMS-a i portala eUprava.me.

Preduzete upravne mjere: Za otklanjanje utvrđene nepravilnosti koja se odnosi na primjenu Zakona o elektronskoj upravi (nekorišćenje ili djelimično korišćenje eDMS (elektronsko upravljanje dokumentima), inspektor je u jednom slučaju izrekao mjeru ukazivanja.

Ostale aktivnosti

Pored inspeksijskog nadzora u navedenim oblastima, inspektor za usluge informacionog društva je (po ovlaštenju) bio podrška Inspekciji za igre na sreću, te kontrolisao poštovanje mjera propisanih Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti u objektima u kojima se priređuju igre na sreću. U tom periodu, izvršen je 41 inspeksijski pregled, u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Predlažem da je neophodno izvršiti izmjenu Zakona o elektronskoj trgovini, kojim je propisana obaveza za davaoce usluga informacionog društva, prema kojoj moraju biti upisani u Centralni registar privrednih subjekata. Prikupljanje podataka o kompanijama koje se bave uslugama informacionog društva otežava činjenica da, prilikom registracije preduzeća, usluge informacionog društva, odnosno elektronska trgovina nijesu posebno klasifikovane.

III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR

Kontrola poštovanja epidemioloških mjera

Kako je epidemija izazvana koronavirusom prisutna i u 2021. godini, Uprava je nastavila svoje aktivnosti u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Naredbom za preduzimanje privremenih mjera za spriječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i spriječavanje prenošenja novog koronavirusa i Odlukom o preduzimanju privremenih mjera usljed pojave epidemije zarazne bolesti COVID-19 od većeg epidemiološkog značaja kojima je propisana prekršajna i krivična odgovornost za nepoštovanje mjera.

Pored inspekcija nadležnih za nadzor u ovoj oblasti (Zdravstveno-sanitarna, Tržišna, Turistička, Inspekcija rada, Inspekcija za igre na sreću), u određenim periodima, nadzor su (po ovlaštenju) vršile i ostale inspekcije Uprave. Aktivnosti nadzora su bile koordinirane i kontinuirane, organizovane timski, po smjenama i teritorijalnom razmjenom (rotacijom) inspektora, rukovodeći se principima racionalnosti i ekonomičnosti. Kontrola epidemioloških mjera se vršila u saradnji sa Upravom policije, komunalnom inspekcijom i komunalnom policijom.

Dakle, i u izvještajnoj godini, Uprava je organizaciju inspeksijskog nadzora prilagodila propisanim epidemiološkim mjerama u cilju suzbijanja daljeg širenja koronavirusa. Kao što je već istaknuto, načinom organizacije u tim uslovima vodilo se računa da se održi

potreban nivo nadzora i u ostalim sektorima koji su, takođe, od posebnog značaja za cjelokupno društvo.

Može se zaključiti da je Uprava i pored svih poteškoća i izazova u radu, koristeći sve raspoložive kapacitete, na najbolji mogući način dala svoj maksimum u sinergijskom djelovanju inspekcija u svom sastavu i drugih organa koji su saradivali u nadzoru i u vezi sa nadzorom. Konstantnim prisustvom inspektora na terenu, povećan je stepen samokontrole privrednih subjekata i korisnika njihovih usluga. Pored velikog zalaganja na suzbijanju širenja koronavirusa, analizom rezultata u primarnim nadležnostima inspekcija, zaključuje se da je Uprava u mogućoj mjeri realizovala i redovne, planirane aktivnosti, što pokazuje da je ostvarena svrha nadzora u cjelini. U velikom broju slučajeva inspektori su provjeravali poštovanje epidemioloških mjera i neevidentirajući brojke o usmenim opomenama, a sve sa ciljem da se dopre do što većeg broja privrednih subjekata i korisnika, od čijeg ponašanja i zavisi stepen širenja zaraznih bolesti.

Svjesni značaja komunikacije sa građanima i privrednim subjektima, Uprava je sve vrijeme bila transparentna, kako za davanje mišljenja i instrukcija na pitanja privrednih subjekata, tako i za reagovanje po prijavama građana, u okviru propisanih nadležnosti. Dakle, uz već prepoznatljivi Call centar Uprave, obezbijedene su i druge platforme komunikacije sa građanima.

Turistička sezona

S obzirom na značaj turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, i uz to karakteristike koje prate privredni sektor i tržište u sezoni, Uprava za taj period posebno planira pojačani nadzor na području Primorja i drugih turističkih destinacija Crne Gore. Pored već navedenih osnova, planiranje nadzora u sezoni (ljetnjoj i zimskoj), temelji se, između ostalog, i na iskustvima iz prethodnih sezona, pri čemu treba istaći da za godinu prije izvještajne (kao prvu godinu sa pandemijom) nije ni planiran pojačani inspekcijski nadzor u sezoni, s obzirom da su poslovne aktivnosti turističke privrede bile svedene na minimum.

Međutim, u planiranju pojačanog nadzora u sezoni 2021, u okolnostima pandemije, i stoga izvjesnijoj osnovi za planiranje i pripremu sezone u odnosu na prethodnu, pošlo se od procjene da će turistička sezona u 2021. godini biti "aktivna" (sa procjenom Vlade na 65% u odnosu na sezonu 2019).

Period ljetnje turističke sezone je poseban izazov za ovu Upravu i svake godine se radi, kako na unapređenju pripreme pojačanog nadzora u sezoni, tako i na unapređivanju njegove realizacije. Kako je u ovoj sezoni, u odnosu na prethodnu, značajno intenziviran dio privrednog sektora, koji je inače posebno aktivan tokom sezone, Uprava je usmjeravala inspekcijski nadzor računajući sa rizikom povećanja sive ekonomije u uslovima pandemije. Tako su inspekcije, uz kontrolu poštovanja epidemioloških mjera, usmjerile pažnju na tržište robe i usluga i tržište rada, kako bi se nadzorom uticalo na podizanje nivoa poštovanja propisanih obaveza i tako smanjilo poslovanje u sivoj zoni.

Inspekcije Uprave (Turistička, Zdravstveno-sanitarna, Tržišna, i Inspekcija rada) su u pojačanom nadzoru u sezoni (12. jul - 30. avgust), na Primorju, izvršile ukupno **9.304** kontrole i utvrdile **3.098** nepravilnosti. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti preduzete su **2.323** upravne mjere (ukazivanja i rješenja). Za utvrđene prekršaje izdata su **3.233** prekršajna naloga, kojima je izrečeno ukupno **1.106.560,00 €** novčanih kazni, a podneseno je i **65** zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Analiza podataka iz nadzora u sezoni 2021. ukazuje da je ukupan broj utvrđenih nepravilnosti u odnosu na broj izvršenih inspekcijskih pregleda (bez kontrolnih) 39%, što je značajno ispod procenta u odnosu na pojačani nadzor u sezoni u redovnim okolnostima. Međutim, ne radi se o lošijem planiranju inspekcijskog nadzora, već su u pitanju posebne okolnosti koje su pratile ovu sezonu (pandemija koronavirusa), zbog čega su, kao što je već istaknuto, inspekcije bile posvećene kontroli poštovanja epidemioloških mjera.

U *zimskom* periodu izvještajne godine realizovan je pojačani nadzor u skladu sa posebnim planom. Pored specifičnih turističkih djelatnosti u zimskom periodu i ugostiteljskih usluga koje se intenziviraju tokom zime u zimskim turističkim centrima, pod pojačanim nadzorom na tim lokacijama bio je i promet robe, kako sa aspekta suzbijanja sive ekonomije, tako i sa aspekta zaštite života i zdravlja ljudi, te zaštite ekonomskih interesa potrošača. Istovremeno, predmet kontrole bilo je zapošljavanje i poštovanje propisanih prava zaposlenih u svim djelatnostima koje se intenziviraju u zimskom periodu u cilju suzbijanja sivog tržišta rada, U tom smislu, pored Turističke inspekcije, koja je bila u kontinuitetu prisutna na lokacijama u planinskim turističkim centrima, u pojačanom nadzoru su po potrebi učestvovali i Zdravstveno-sanitarna, Tržišna i Inspekcija rada.

Uprava je pripremala posebne izvještaje o pojačanom nadzoru u ljetnoj i zimskoj turističkoj sezoni. a podaci iz tog nadzora su sadržani u godišnjem izvještaju.

Rezultat sveukupnog doprinosa pojačanog nadzora u turističkoj sezoni (ljetno, zima) je uređenije stanje na tržištu i unaprijeđena turistička ponuda Crne Gore, pa tako i njena pozicija na mapi turističkih destinacija Evrope i svijeta.

E. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

U okviru Sektora za međunarodnu saradnju sistematizovano je ukupno osam radnih mjesta, a popunjeno je šest.

U ovom sektoru sprovode se aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje i unapređenje regionalne i međunarodne saradnje sa relevantnim organizacijama i institucijama, praćenje uporednih iskustava u cilju implementacije međunarodnih standarda, instrumenata i preporuka, realizacija saradnje sa međunarodnim donatorima i učestvovanje u izradi projekata i zajedničkih programa.

U izvještajnoj godini, u okviru projekta IPA III programiranja podrške za period 2023-2027 za oblast jačanja konkurentnosti i inovacija, Uprava je podnijela zahtjev za nabavku IT i druge opreme. *Više u Projekti podrške - Ostale aktivnosti*

Predstavnici Sektora učestvovali su u radu podgrupe Administrativni kapaciteti i usklađivanje pravne tekovine, koja se nalazi u okviru međuresorske radne grupe za programiranje Instrumenta pretprijetne podrške EU za period 2021-2027 (IPA III) za oblast Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom, strateško komuniciranje i dobrosusjedski odnosi. S tim u vezi, u organizaciji Kancelarije za evropske integracije u saradnji s UNDP-em organizovana je dvodnevna radionica na temu „Strateško uvezivanje i unapređivanje nacrtu Strateškog odgovora za prozor 2 – Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, dobrosusjedski odnosi i strateško komuniciranje“, na kojoj je učešće uzeo predstavnik Uprave. Cilj radionice je bio uvezivanje radnih grupa za pripremu IPA projekata tokom perioda 2021-2027 (IPA III) i pregovaračkih grupa za povezana poglavlja, u pravcu efikasnijeg planiranja podrške EU i pripreme Strateškog odgovora Crne Gore za IPA III period. Tokom radionice članovi radnih grupa za pregovore za poglavlja 5, 10, 16, 17, 23, 29, 32 i 33 i radne grupe za programiranje IPA III za ovu oblast politike su kroz konstruktivni dijalog razmijenili mišljenja, razmotrili sugestije i radili na unapređivanju nacrtu Strateškog odgovora. U tom cilju, definisani su prioriteti Uprave za programsku 2023. godinu, a koji se odnose na jačanje tehničkih kapaciteta inspekcija kroz nabavku IT opreme i ostale opreme neophodne za unapređenje sprovođenja inspeksijskog nadzora.

U toku izvještajne godine upriličena je studijska posjeta predstavnika Uprave za inspeksijske poslove Inspeksijskom savjetu Republike Sjeverne Makedonije kojom prilikom su razmijenjena međusobna iskustva i primjeri dobre prakse u pogledu zakonodavnog okvira, postupka inspeksijskog nadzora, nadležnosti, hijerarhijske strukture inspekcija, kao i o informacionog sistema koji je u upotrebi. U narednom periodu najavljeno je intenziviranje aktivnosti na polju razmjene iskustava, kao i potpisivanje Memoranduma o međusobnoj saradnji.

Delegacija Uprave je, takođe, boravila u radnoj posjeti Ministarstvu javne uprave i lokalne samouprave Republike Srbije, kojom prilikom su razmijenjeni primjeri dobre prakse,

novine u Zakonu o inspekcijском nadzoru Srbije , kapaciteti inspekcija, saradnja sa sudovima, koordinacija i saradnja sa privredom i proces digitalizacije. Na sastanku se, pored situacije sa covid 19 i prenijetim poslovima kontrole epidemioloških mjera na inspekcijske organe, posebna pažnja posvetila suzbijanju sive ekonomije, rada na „crno“ i nelojalne konkurencije, jer ovaj problem pogađa obje države.

Još jedna radna posjeta predstavnika Uprave bila je upriličena u Prištini u Republici Kosovo, čiji je cilj bio radni sastanak sa rukovodstvom Ministarstva ekonomije, Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine, Ministarstva finansija i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Kosovo. Tokom sastanka date su tehničke smjernice i opis programa i aplikacija koje prate rad inspekcija Uprave u Crnoj Gori, razmjenjena su iskustva s osvrtnom na spremnost za davanje bilo kakve vrste pomoći, logistike, kao i za poboljšanje elektronskog sistema nadzora u radu inspekcijских službi Kosova.

U sklopu projekta Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) "Unapređenje inspekcijского nadzora u CG", Upravi za inspekcijske poslove preporučena je saradnja sa Republikom Albanijom u kojoj je već implementiran elektronski sistem vršenja inspekcijского nadzora (e-inspector), kao model koji treba slijediti u unapređenju procesa digitalizacije elektronske uprave. Prilikom predmetne studijske posjete potpisan je Memorandum o saradnji ove dvije institucije u cilju uspostavljanja i jačanja odnosa između dvije zemlje, kroz saradnju inspekcija po pitanjima od uzajamnog interesa, kroz razmjenu ideja, informacija, osoblja, vještina i iskustava, što utiče na razvoj postojećih ekonomskih i trgovinskih odnosa od uzajamnog interesa. Ovim memorandumom biće omogućena razmjena informacija koje se tiču pravnog okvira inspekcija, uzajamno priznavanje sertifikata i procedura, standarda koji se odnose na lijekove i medicinsku opremu, upotrebi IT tehnologija za inspekcije, obuci inspektora, procedurama u žalbenim postupcima, kao i logističku pomoć.

U toku izvještajne godine organizovan je sastanak sa predstavnicima Turske agencije za međunarodnu saradnju i koordinaciju (TIKA) na temu unapređenja saradnje kao i planiranja budućih zajedničkih aktivnosti. Nakon sastanka upućen je zahtjev za donaciju sredstava za poboljšanje logističkih kapaciteta inspekcija Uprave.

Na zahtjev inspekcija, ovaj sektor priprema i aplikacije za TAIEX instrument i prati realizaciju ove podrške, u cilju upoznavanja sa evropskim propisima i standardima, najboljom praksom država članica u određenim oblastima, kao i obavezama koje očekuju Upravu, sa procesom približavanja Crne Gore Evropskoj uniji. S obzirom da su aktivnosti po pitanju TAIEX instrumenta koje Sektor priprema na zahtjev inspekcija, bile na čekanju zbog epidemiološke situacije, TAIEX je predložio organizovanje online eksperstke misije/radionice umjesto studijske posjete na temu –„Upoznavanje sa sistemima socijalne i zdravstvene zaštite lica sa mentalnim oboljenjima“, za potrebe Zdravstveno-sanitarne inspekcije i Inspekcije za socijalnu i dječju zaštitu. U narednom periodu očekuje se realizacija iste. U okviru TAIEX instrumenta zatražena je i podrška u vidu obuke za tržišne inspektore na temu „Osposobljavanje tržišnih inspektora u oblasti tehničkog nadzora, za

korištenje mjernih instrumenata: SECUTEST SIII+ i Metrahit WORLD“, kroz upoznavanje sa osnovnim performansama mjernih uređaja i njihovih glavnih funkcija, kao i načinom izvođenja mjerenja različitih parametara kod električnih uređaja koji su predmet inspeksijske kontrole. Stečena iskustva i znanja će inspektorima omogućiti efikasniju kontrolu električnih uređaja koji se nalaze na tržištu Crne Gore, a za koje postoji sumnja da bi mogli predstavljati rizik za potrošača prilikom upotrebe. Ekološka inspekcija je prisustvovala online treningu "Izmjene i dopune Zakona o biocidnim proizvodima", čiji je nosilac Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i online obuci „Prevoz opasnih materija unutrašnjim transportom“, čiji je nosilac Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i infrastrukture Kosova.

Predstavnici ovog sektora učestvovali su na sljedećim webinarima: „Rodna ravnopravnost u javnoj upravi“, održanoj u organizaciji Uprave za kadrove, i konferenciji Kancelarije Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori „Ravnopravnost u srcu uprave“.

Zaposleni u sektoru je drugi član radne grupe za programiranje Instrumenta pretprijetne podrške EU za oblast Konkurentnost i inkluzivni rast za period 2021-2027 (IPA III) zajedno sa predstavnicom Tržišne inspekcije koja je prvi član radne grupe. U predstojećem periodu očekuje se realizacija predmetnih aktivnosti.

Predstavnik ovog sektora bio je stalni član Evaluacione komisije koja je učestvovala u pregovaračkoj proceduri, a u vezi sa ekstenzijom projekta „Usklađivanje i implementacija zakonodavstva unutrašnjeg tržišta EU“- IPA 2014. Pregovarački izvještaj i aneks ugovora AIM II IPA 2014 su i zvanično odobreni od strane Delegacije EU, kao korak ka nastavku realizacije projekta.

I u toku izvještajne godine, nastavljene su aktivnosti na stručnoj redakturi crnogorskih prevoda evropskih pravnih akata i utvrđivanju stručne terminologije za pojedine tematske oblasti koje su u nadležnosti Uprave.

F. SEKTOR ZA ZASTUPANJE I PRUŽANJE STRUČNE I DRUGE POMOĆI U VRŠENJU INSPEKCIJSKOG NADZORA

U ovom Sektoru su dva odsjeka: Odsjek za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora i Odsjek za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora. U Sektoru je sistematizovano 13 radnih mjesta od kojih je popunjeno šest, uključujući i pomoćnika direktora.

Odsjek za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora

U izvještajnom periodu službenici Odsjeka su bili angažovani na zastupanju u 958 prekršajna predmeta, od čega 645 po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka (309 zahtjeva podnesenih u izvještajnoj godini i 336 podnesenih u ranijem periodu) i 313 po zahtjevu za sudsko odlučivanje (161 zahtjeva podnesenih u 2021. godini i 152 podnesenih u ranijem periodu).

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka		
	2021. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	309	336	645
Broj i iznos novčanih kazni	134/ 165.725,00€	123/ 126.255,00€	257/ 291.980,00€
Broj opomena	5	10	15
Broj oslobađajućih odluka	11	44	55
Broj obustava postupka	3	64	67
Broj odbacivanja zahtjeva	8	2	10
Broj postupaka u toku	148	93	241

Od ukupnog broja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (645) riješeno je 404 i to: 257 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 291.980,00€, 15 u kojima je izrečena opomena, 55 u kojem je donešena oslobađajuća odluka, 67 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 31 zbog zastare), 10 predmeta u kojima je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (241) postupci su u toku.

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za sudsko odlučivanje

	Zahtjevi za sudsko odlučivanje		
	2021. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	161	152	313
Broj i iznos novčanih kazni *	58/ 88.515,00€	60/ 78.965,00€	118/ 167.480,00€
Broj opomena	1	5	6
Broj oslobađajućih odluka	17	10	27
Broj obustava postupka	4	27	31
Broj prekršajnih naloga stavljenih van snage	6	3	9
Broj postupaka u toku	75	47	122

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalozima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

Od ukupnog broja zahtjeva za sudsko odlučivanje (313) riješeno je 191, i to: 118 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 167.480,00 €, 6 u kojima je izrečena opomena, 27 u kojima je donešena oslobađajuća odluka, 31 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih devet zbog zastare). Kod ostalih predmeta (122) postupci su u toku.

Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni (uključujući i troškove prekršajnog postupka) iznosi 459.460,00 € i to:

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	Zahtjevi za sudsko odlučivanje *	Ukupno (€):
Pravnom licu	222.190,00€	131.970,00€	354.160,00€
Odgovornom licu u pravnom licu	38.690,00€	24.390,00€	63.080,00€
Preduzetniku	1.800,00 €	3,300€	5.100,00€
Fizičkom licu	16.835,00€	2.450,00€	19.285,00€
Troškovi prekršajnog postupka	12.465,00€	5.370,00€	17.835,00€
Ukupno (€):	291.980,00€	167.480,00€	459.460,00€

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalozima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

U toku izvještajne godine, Uprava je Višem sudu za prekršaje izjavila 47 žalbi, od kojih je po 35 odlučeno (11 žalbi je usvojeno, 23 žalbi je odbijeno, a jedna žalba je odbačena, dok je po 12 žalbi postupak u toku.)

Po žalbama okrivljenih, Viši sud za prekršaje donio je 17 odluka (11 žalbi se odbija, šest uvažava).

Kada je u pitanju kaznena politika pravosudnih organa u postupcima iniciranim od strane inspektora Uprave, treba ukazati na neujednačenu sudsku praksu pri sličnom ili identičnom činjeničnom i pravnom utvrđenju.

Odsjek za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzor

U Odsjeku za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora su sistematizovana četiri radna mjesta od kojih je popunjeno tri.

Poslovi koji se odnose na Odsjek za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora su: učešće u pripremi i obradi akata; učešće u postupku pripreme nacrtu zakona, drugih propisa, strateških i planskih dokumenata u dijelu kojim se uređuje vršenje poslova inspekcijskog nadzora; pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem nadzora, davanje instrukcija, stručnih mišljenja i obavještenja u vezi sa primjenom propisa na osnovu kojih se vrši inspekcijski nadzor; priprema izvještaja iz nadležnosti Odsjeka; vođenje evidencija i priprema podataka za ažuriranje Web site iz djelokruga rada Grupe poslova; vrši i druge poslove po nalogu pretpostavljenih.

U izvještajnom periodu, službenici navedenog Odsjeka su pružali stručnu pomoć oko primjene propisa, izrade upravnih akata, sastavljanja podnesaka u toku prvostepenog upravnog postupka, sastav pravnih ljekova, zatim su davali instrukcije, stručna mišljenja i obavještenja u vezi sa primjenom propisa na osnovu kojih se vrši inspekcijski nadzor, kao i druga pitanja u vezi sa inspekcijskim nadzorom.

Zbog nedovoljnog broja izvršilaca u Odsjeku za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora, službenici ovog odsjeka su i zastupali Upravu pred sudovima za prekršaje, podnosili žalbe na rješenja sudova, takođe, dostavljali obavještenja Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova u vezi sa radnim sporovima, kao i dostavljali izjašnjenja Zaštitniku imovinsko-pravnih intetresa Crne Gore u vezi sa podnijetim tužbama iz radnih sporova. Za potrebe vođenja disciplinskih postupaka zbog teže povrede službene dužnosti, sačinjavali su Odluke o pokretanju disciplinskih postupaka pokrenutih protiv službenika UIP-a, kao i Rješenje o privremenom ograničenju vršenja dužnosti (suspenziji). U izvještajnoj godini od strane menadžera Plana integriteta, kao i članova radne grupe sačinjen je Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za prethodnu godinu, kao i Izvještaj Uprave za inspekcijske poslove o sprovedenim antikorupcijskim mjerama na osnovu Metodologije za procjenu primjene antikorupcijskih mjera Agencije za sprječavanje korupcije.

G. SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE INFORMACIONE SISTEME I IZVJEŠTAVANJE U OKVIRU INSPEKCIJSKOG NADZORA

U Službi za inspeksijske informacione sisteme i izvještavanje u okviru inspeksijskog nadzora sistematizovana su radna mjesta za 13 zaposlenih, uključujući i načelnicu službe, od kojih je popunjeno sedam (sve žene) (jedna diplomirana elektroinženjerka, jedna specijalista matematike i računarskih nauka, jedna magistarka ekonomskih nauka, jedna diplomirana ekonomistkinja, jedna bečelor ekonomije i dvije osobe sa srednjom stručnom spremom).

Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih sistema

Za Kancelariju za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih sistema sistematizovana su četiri radna mjesta, od kojih su dva popunjena.

U oblasti informaciono - komunikacionih tehnologija (ICT) sprovode se aktivnosti koje se odnose na unaprijeđenje i razvoj ICT alata i servisa koje inspektori koriste u svom radu, kao i aktivnosti održavanja i nabavke računarske opreme.

U izvještajnoj godini počela je implementacija vrlo kompleksnog i zahtjevnog Jedinog inspeksijskog informacionog sistema Uprave (JIIS), čiji je jedan od glavnih ciljeva jednoobrazno praćenje rada svih inspekcija. Podsjećanja radi, Uprava je, preko alata finansiranja iz Evropske unije (IPA 2006), dobila materijalna sredstva za izradu ovog sistema.

Ključne funkcionalnosti sistema su:

- Formiranje elektronskih registara subjekata, objekata i lokacija nadzora na nivou svih inspekcija Uprave;
- Podrška elektronskom vođenju dokumenata i predmeta;
- Podrška planiranju inspeksijskih nadzora, kroz različite vrste planova, a zasnovano na upravljanju rizicima;
- Podrška za pripremu i vođenje inspeksijskog nadzora, pri čemu će inspektori imati elektronski pristup istoriji nadzora i podršku evidentiranja činjeničnog stanja putem lista provjera, te izricanje upravnih i prekršajnih mjera, sugerisanjem mogućih od strane samog sistema, kao i elektronske pripreme svih dokumenata donešenih u nadzoru: zapisnika o inspeksijskom nadzoru, rješenja, prekršajnog naloga, zaključaka, odluka, zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i drugih službenih dokumenta;
- Podrška za vođenje kontrolnih nadzora, tj. procesa provjere izvršenja izrečenih mjera i evidentiranje žalbenih procedura i ishoda prekršajnih procedura;
- Podrška statističkom izvještavanju, praćenju učinka, analizi učinka inspeksijskog nadzora, pripremi prijedloga za poboljšanje propisa i podrška

usklađivanju strateških prioriteta.

Plan implementacije je osmišljen tako da bude sproveden u nekoliko faza. Prva faza podrazumijevala je implementaciju EDMS na svim nivoima. Dakle sa korišćenjem EDMS-a je prvo krenula glavna pisarnica, menadžment i ostale službe Uprave, koje ne uljučuju inspekcije. Kasnije, tokom izvještajne godine, priključile su se inspeksijske službe, te se prešlo se u potpunosti na elektronsku razmjenu dokumenata (u okviru Uprave). Modul koji se odnosi na praćenje inspeksijskog nadzora, počele su da koriste određene inspekcije i to: Inspekcija za socijalnu i dječju zaštitu, Metrološka inspekcija, Inspekcija za geodeziju i Inspekcija za stanovanje. Korišćenje sistema od strane svake od inspekcija podrazumijevalo je dodatno prilagođavanje sistema njihovom radu (kontrolne liste, izvještaji, šabloni za pismena, procesi rada itd.). Obuku za modul inspeksijskog nadzora u JIIS-u prošlo je većinu inspektora, međutim zbog nedostatka opreme i drugih resursa nije bilo moguće implementirati sistem u svakoj od inspekcija planiranom dinamikom. Tako da se implementacija sistema u drugim inspekcijama planira za 2022.godinu. Pored implementacije sistema, važan segment ovog IS je i njegovo povezivanje sa postojećim registrima koji su u vlasništvu drugih državnih organa, a čiji podaci su nam važni/potrebni za rad inspekcija tako da se radilo na povezivanju istog sa više informacionih sistema drugih institucija i to: Centralni registar privrednih društava (CRPS), Centralni registar građana (CRS) i Registar novčanih kazni (RoF). Naglašavamo da je dodatno, kao i svi poslovi u 2021. godini, izrada ovog sistema bila ometena krizom koju je izazvala epidemija novog koronavirusa, između ostalog i zato što su zaposleni u ovoj kancelariji pomagali zdravstveno sanitarnim inspektorima u poslu koji se odnosio na Rješenja o smještaju u samoizolaciju.

U okviru projekta „Unapređenje inspeksijskog nadzora u Crnoj Gori“, koji je realizovan u saradnji sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) i izvođačem projekta NALED, bili su sljedeći zadaci: razvoj 50 kontrolnih listi, razvijanje procedura koje doprinose da baza podataka subjekata i objekata nadzora bude sveobuhvatna i tačna, razvoj planiranja inspeksijskog nadzora zasnovanog na analizi rizika. Svaki od navedenih zadataka projekta je u direktnoj korelaciji sa JIIS-om. Dakle, svaka od navedenih stavki je jedan od modula, odnosno dio modula, te je tako pomoć eksperata po navedenim stavkama bila od velike važnosti. (*Više u dijelu Projekti podrške – Ostale aktivnosti*).

U izvještajnoj godini je i portal potrosac.me zamijenjen novim koji prati nove pravne akte koji se odnose na zaštitu potrošača. Prešlo se na potpuno novo tehnološko okruženje koje doprinosi bržem i efikasnijem radu istog, te samim tim u kranjem i boljoj zaštiti potrošača.

Pored navedenih aktivnosti, tokom izvještajne godine kontinuirano se radilo na održavanju i unaprijeđenju postojećih informacionih sistema:

- TRIS, koji u svom radu koristi Tržišna inspekcija
- TURIS, koji koristi Turistička inspekcija
- IRIS, koji koristi Inspekcija rada

- Aplikacija za praćenje rada Zdravstveno - sanitarne inspekcije - uvedeni su odgovarajući izvještaji prilagođeni novim propisima;
- Karantin - aplikacija koju koristi Zdravstveno - sanitarna inspekcija za evidenciju rješenja u vezi sa COVID 19 – implementacija sistema, obuke, unošenje lica, izrada raznih izveštaja;
- Na Sistemu za praćenje žalbi potrošača otklonjeni su neki od uočenih nedostataka;
- Sistem za brzu razmjenu obavještenja o opasnim proizvodima, koji obezbjeđuje upravljanje obavještenjima o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu Crne Gore, kao i upravljanje obavještenjima sa RAPEX sistema, konstantno je praćen u cilju provjere ispravnosti;
- Veb sajt www.potrosac.me, koji povezuje sistem za praćenje žalbi potrošača i Sistem za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima i koji omogućava potrošačima da se informišu o svojim pravima i podnesu žalbe elektronskim putem, redovno se ažurirao;
- Internet stranica Uprave (www.uip.gov.me) kontinuirano se održava i ažurira.

Tokom izvještajne godine unaprijeđeno je povezivanje i korišćenje informacionih sistema drugih državnih organa. Izdvajamo sljedeće:

- podnošenje IOPPD–a vrši se elektronskim putem, preko veb aplikacije Poreske uprave;
- Inspekcija rada u toku pripreme inspeksijskog nadzora koristi dio aplikacije Poreske uprave “Pregled CROO podataka – korisnici”, pomoću koje inspektori mogu da ustanove broj zaposlenih odnosno prijavljenih na osiguranje kod subjekta kod kojeg je planiran nadzor;
- svi podaci iz izrečenih prekršajnih naloga centralizovano se unose u informacioni sistem – Registar novčanih kazni i prekršajnih naloga (koji je u nadležnosti Ministarstva pravde);
- KIS – Centralna kadrovska evidencija (koja je u nadležnosti Uprave za kadrove) u koju se redovno unose svi podaci koji se tiču prava i obaveza iz radnog odnosa zaposlenih u Upravi;
- komunikaciju između informacionog sistema Uprave carina i Tržišne inspekcije na području praćenja bezbjednosti proizvoda, gdje Tržišna inspekcija ima mogućnost da svakodnevno vrši uvid u uvoz proizvoda koji mogu biti opasni, te samim tim brže reaguje u slučaju određenih prekršaja.

Pored aktivnosti u okviru prethodno izdvojenih važnijih projekata, vršene su svakodnevne aktivnosti održavanja računarske, serverske i mrežne infrastrukture, održavanje korisničkih naloga, podrška inspektorima u vezi sa svim ICT pitanjima, podrška pri nabavci ICT opreme, kao i tender za izbor firmi koje će održavati postojeće informacione sisteme.

U izvještajnoj godini je kroz niz donacija nabavljena određena ICT oprema, koja s obzirom na veliki broj inspektora i njihov kontinuirani rad na terenu, gdje se oprema evidentno lakše ošteti nego u kancelariji, nije dovoljna. Iz ovih razloga treba kontinuirano iz budžeta za ovu stavku obezbijevati veće iznose od trenutnih.

I na kraju, ali jako važno, treba istaći da implementacija, održavanje i dalja nadogradnja JIISa zahtijeva dodatna zapošljavanja u okviru ove organizacione jedinice.

Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora

Za Kancelariju za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora sistematizovano je pet radnih mjesta, i sva su popunjena.

Službenici ove Kancelarije pripremaju statističke i analitičke izvještaje o radu za različite vremenske periode u zavisnosti od vrste zahtjeva za izvještavanje.

Izvještaji o rezultatima nadzora su indikator rada inspekcija i stanja u oblastima nadzora, te osnov za planiranje inspeksijskog nadzora, kao i za ujednačavanje pristupa inspeksijskom nadzoru i kaznenoj politici.

Inspektori su u obavezi da ovoj kancelariji podnose izvještaje o inspeksijskom nadzoru, sa:

- određenim parametrima (broj izvršenih inspeksijskih pregleda, broj utvrđenih nepravilnosti, vrsta/broj naloženih upravnih i kaznenih mjera i radnji, odnosno broj i vrsta rješenja, broj ukazivanja, broj izdatih prekršajnih naloga i iznos izrečenih novčanih kazni, broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, broj krivičnih prijava itd),
- karakterističnim zapažanjima i problemima u oblastima nadzora, sa konkretnim predlozima i sugestijama za prevazilaženje istih, kao i za podizanje nivoa svijesti subjekata kontrole o potrebi poštovanja propisa,
- podacima o ishodu postupaka iniciranih pred nadležnim organima itd.

Na osnovu mjesečnih izvještaja inspekcija, kao i ostalih realizovanih aktivnosti koje su u funkciji inspeksijskog nadzora, Uprava priprema godišnji izvještaj o radu koji dostavlja, preko Ministarstva javne uprave digitalnog društva i medija, Vladi Crne Gore, i isti objavljuje na svom veb sajtu. Takođe, po zahtjevu se sačinjavaju i drugi izvještaji za traženi vremenski period o broju izvršenih inspeksijskih pregleda i preduzetim mjerama.

Treba napomenuti da, zbog otežane situacije prouzrokovane koronavirusom i velikog interesovanja javnosti/medija na ovu temu, u radu ove Kancelarije poseban osvrt je bio dat na izradu Izvještaja o izvršenim kontrolama i preduzetim mjerama u dijelu poštovanja odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa. Pojedine inspekcije Uprave, koje su prepoznate kao ključne u ovoj situaciji, dosljedno i u kontinuitetu nadziru sprovođenje važećih epidemioloških mjera i o rezultatima kontrola, uz pomoć ove Kancelarije, redovno

izvještavaju javnost. Formiranjem Operativnog štaba za inspekcijsku kontrolu unaprijedila se primjena i kontola svih donijetih mjera iz naredbi Ministarstva zdravlja, a ova Kancelarija je imala obavezu da na dnevnom/nedjeljnom nivou (i po zahtjevu) sačinjava Izvještaj o broju inspekcijskih pregleda i preduzetim mjerama. U izvještaju su sadržani podaci o broju izvršenih inspekcijskih pregleda na teritoriji Crne Gore, broju utvrđenih nepravilnosti i na šta su se one odnosile, kao i preduzete mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

U Upravi se pripremaju i posebni izvještaji (na godišnjem i polugodišnjem nivou) koji se odnose na realizaciju:

- Plana pojačanog nadzora u ljetnjoj i zimskoj turističkoj sezoni, koji se dostavlja Ministarstvu ekonomskog razvoja;
- Plana integriteta Uprave, koji se dostavlja Agenciji za subijanje sprječavanja korupcije;
- Akcionog plana za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019 -2021, u dijelu aktivnosti Uprave (na osnovu podataka nadležnih inspekcija), koji se dostavlja Ministarstvu ekonomije;
- Opšteg programa nadzora proizvoda na tržištu, koji se dostavlja Koordinacionom tijelu za nadzor proizvoda na tržištu (tijelo Vlade Crne Gore);
- Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2016 - 2020, u dijelu aktivnosti Uprave, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija;
- Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017 - 2021, koji se dostavlja Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava;
- upravnih predmeta - izvještaj se dostavlja Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija;
- Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2021 - 2025. godine, izvještaj se dostavlja Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- mjera iz Plana optimizacije javne uprave Crne Gore 2018 - 2020. godine, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave;
- nadzora u oblasti javnih nabavki, polugodišnji izvještaji se dostavljaju Vladi;
- aktivnosti inspekcijskog nadzora u pojedinim pregovaračkim poglavljima, za potrebe priloga izvještaju Evropskoj Komisiji.

Takođe, pored sačinjavanja mnogobrojnih izvještaja u ovoj kancelariji se zajedno sa menadžmentom radi i analiza istih.

U prvom kvartalu izvještajne godine, službenici Kancelarije izradili su i Plan rada Kancelarije, kao i objedinjavanje Plana rada Uprave za 2022. godinu, koji predstavlja sintezu programa i zadataka svih organizacionih djelova Uprave i kao takav dokument predstavlja sliku uvezanosti svih njenih djelova u jedinstvenu i sinhronizovanu cjelinu.

Pored planiranih aktivnosti, treba napomenuti da su, zaposleni u ovoj Kancelariji, od momenta potpisivanja ugovora za izradu Jedinstvenog inspekcijskog informacionog

sistema (JIIS), u kontinuitetu davali svoj doprinos u implementaciji pomenutog sistema. Prisustvovali su velikom broju sastanaka i intervjuja sa rukovodećim licima organizacionih jedinica Uprave na kojima se diskutovalo o procesima rada koje treba implementirati u JIIS, učestvovali u izradi kontrolnih lista za sve inspekcije, pratili predmete u JIIs za određene inspekcije, kao i držali obuke inspektorima za korišćenje pomenutog informacionog sistema. Takođe, u izvještajnoj godini je izrađen novi Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača (za upravljanje žalbama potrošača i kao registar proizvoda koji predstavljaju rizik kao i za razmjenu informacija među organima za bezbjednost proizvoda (neprehrambeni proizvodi), koji će zaposlenima u ovoj Kancelariji olakšati praćenje i izvještavanje u oblasti inspeksijskog nadzora nad primjenom Zakona o zaštiti potrošača i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača.

Naglašavamo da je i u ovoj Kancelariji u izvještajnoj godini obim poslova bio povećan zbog situacije koju je izazvala epidemija koronavirusa. Naime, zaposleni u njoj su pružili veliku podršku zdravstveno - sanitarnim inspektorima koji zbog velikog obima svog posla nijesu stizali da urade i dio zadatka vezan za Rješenja o smještanju u samoizolaciju.

H. SLUŽBA ZA LJUDSKE I MATERIJALNE RESURSE

U Službi za ljudske i materijalne resurse sistematizovana su četiri radna mjesta, i sva su popunjena.

Sprovedenjem opštih i specifičnih programa edukacija, te prisustvom i aktivnim učešćem inspektora na ovim događajima, utiče se na efikasnosti i efektivnosti inspeksijski nadzor.

Službenici Uprave za inspeksijske poslove prisustvovali su značajnom broju događaja edukativnog karaktera (seminari, radionice, konferencije, pilot programi, okrugli stolovi), neposredno ili online, na različite teme, kao npr.: „Primjena Zakona o upravnom postupku u postupku inspeksijskog nadzora“, „Konferencija „Rodna ravnopravnost u Crnoj Gori: Više od matematike“ (u organizaciji Instituta alternativa), „Javne nabavke“, „Izrada i evaluacija javnih politika“, „Kurs za MS SQL 2017 - programiranje i administracija“, „Trgovina ljudima radi eksploatacije – posebno djece u jugoistočnoj Evropi“, „Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma putem online igara na sreću u Crnoj Gori, kroz adekvatnu regulativu i nadzor“, „Obuka za identifikaciju i prevenciju zloupotrebe dječjeg rada“, „Slobodan pristup informacijama“, „Dijalogom do bezbjednijih uslova rada“, „Kancelarijsko poslovanje“, „Elektronski sistem javnih nabavki“, „Međunarodni dan zaštite i zdravlja na radu“, „Obuka za koordinate za zaštitu i zdravlje na radu na gradilištima u fazi projektovanja i fazi izvođenja radova“, „Rodna ravnopravnost u javnoj upravi“, „Zaštita ličnih podataka“, „Izrada Kadrovskog plana“, „Mirno rješavanje radnih sporova“, „Razmjena iskustava na temu zaštite i zdravlja na radu“, „Prezentacija Istraživanja u okviru projekta „Gradimo zdravo okruženje za građevinare“, „Svi za zabranu diskriminacije LSI“, „ Uloga i značaj Centralne kadrovske evidencije u oblasti upravljanja

ljudskim resursima i izrada kadrovskog plana kroz CKE – nova aplikacija CKE“, „Postupak ocjenjivanja državnih službenika i namještenika“, „Konferencija povodom 20 godina festivala obrazovanja i učenja odraslih“, „Obuka za službenike koji učestvuju u kadrovskom planiranju i zapošljavanju“, „Jačanje vještina rane identifikacije i upućivanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na multiagencijsku saradnju“, „Sistemi menadžmenta protiv mita – Zahtjevi sa uputstvom za korišćenje“, „Analiza potreba za obukom“, „Osnovni principi upravljanja ljudskim resursima“, „Organizaciona kultura, sistematizacija i organizacija radnih mjesta“, „Kompetencije zaposlenih“, „Zapošljavanje, selekcija i odabir kandidata“, „Procjena potreba za obukom, izrada i evaluacija programa“, „Ocjenjivanje i motivacija zaposlenih“, „Uvođenje u posao – mentorstvo“, „Zakonska rješenja u oblasti upravljanja ljudskim resursima“, „Zaštita, zdravlje i dobrobit na radu“, „Zabrana zlostavljanja na radu – mobing“, „Odgovornost zaposlenih i postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti“, „Obrada, zaštita i čuvanje ličnih podataka“, „Vještine upravljanja, podrška zaposlenima i međusobni odnosi“, „Integritet zaposlenih, Apsentizam“, „Upravljanje timskim radom“, „Rješavanje sukoba na radu – medijacija“, „Upravljanje promjenama“, „Upravljanje vremenom i stresom“, „Uloga strateškog planiranja u upravljanju ljudskim resursima“, „Uloga IT sistema u upravljanju ljudskim resursima“, „Izveštavanje i poslovne prezentacije“, pilot Program obuka "Novozaposleni rukovodni kadar u javnoj upravi Crne Gore", online obuka „Izrada Kadrovskog plana za Centralnu kadrovsku evidenciju“, online radionice u okviru projekta „Prava OSI u CG“ itd., te sastanak na temu „Moj personalni dosije“ i „Ocjenjivanje državnih i lokalnih službenika i namještenika“ i dr.

Službenik Uprave je pohađao tromjesečni Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina za upravljanje ljudskim resursima u organizaciji Uprave za kadrove, gdje su 22 različite teme obuka bile obuhvaćene kroz četiri modula.

Na teme primjene procesnih zakona, važnih za inspeksijski nadzor (Zakon o inspeksijskom nadzoru, Zakon o upravnom postupku i Zakon o prekršajima) bilo je više prilika za edukaciju inspektora. Tako je Uprava za kadrove na zahtjev Uprave, organizovala obuke na temu „Primjena Zakona o upravnom postupku u postupku inspeksijskog nadzora“ i „Zakon o prekršajima“, kao i online obuke na tri pomenuta zakona.

Takođe, na zahtjev Uprave, Uprava za kadrove je realizovala i napredni kurs računara (napredne tehnike Word, Excel i Power Point) i to u tri grupe u trajanju od po 12 radnih dana po grupi, za ukupno 29 službenika/ica.

Osim toga, predstavnici Uprave učestvovali su na sljedećim događajima izvan Crne Gore, kao npr.: Interaktivni specijalistički seminar - teorija, praksa i novosti u javnim nabavkama (Srbija) - Inspekcija za javne,; Sub - Regionalna radionica o prostornom planiranju korišćenja zemljišta i industrijskoj bezbjednosti za jugoistočnu Evropu (Srbija) - Ekološka inspekcije, „Žene u geodeziji“ u okviru 14. Simpozijuma ovlašćenih inženjera geodezije

Hrvatske (Hrvatska) - Inspekcija za geodeziju, „Nelegalna trgovina plastičnim otpadom“ u okviru projekta EMPACT (Holandija) - Ekološka inspekcija.

U 2021. godini je izvršena je priprema Kadrovskog plana za istu, koji je na osnovu prethodno dobijenog mišljenja Ministarstva finansija i socijalnog staranja, usvojen na sjednici Vlade Crne Gore.

Shodno zaključcima Vlade Crne Gore i u skladu sa Metodologijom za sprovođenje analiza potreba za stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem (utvrđena od strane Uprave za kadrove), na osnovu formiranog upitnika izvršena je analiza potrebnih obuka Uprave u 2022.godini i pripremljen Izvještaj o tome, koji je upućen Upravi za kadrove.

Pored navedenog, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, ova služba je pripremila ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika za 2020.godinu kao i procedure za ocjenjivanje rada zaposlenih za 2021.godinu.

IV OSTALE AKTIVNOSTI

Projekti podrške

Korišćenje projekata podrške: U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su uzele učešća u sljedećim projektima:

- *Projekat AIM II (Tehnička pomoć za usaglašavanje i primjenu pravne tekovine unutrašnjeg tržišta EU),* čiji je korisnik Uprava i njene inspekcije, koje su nadležne za nadzor u oblasti zaštite potrošača i bezbjednosti proizvoda (Tržišna i dr.), nastavio je sa podrškom tokom izvještajne godine. Podrška je pružana Upravi, koja je jedan od ključnih nosilaca aktivnosti u okviru poglavlja 28: Zaštita potrošača i zdravlja (u dijelu zaštite potrošača), kao i u aktivnostima u Poglavlju 1: Slobodan protok robe (u dijelu tržišnog nadzora), kao i inspekcijama u vidu praktične pripreme za nadzor legislative EU koja je prenesena ili je u fazi prenošenja u nacionalno zakonodavstvo. U okviru ovog Projekta, održane su četiri radionice za tržišne inspektore, sa simulacijom praktičnog rada inspektora i analize rizika za: ličnu zaštitnu opremu (Regulativa 2016/425), građevinske proizvode (Regulativa 305/2011) i električne uređaje (Direktiva 2014/35/EU).Uprava je saradivala sa projektom u pripremi nacрта nove Odluke Vlade o organima nadležnim za sprovođenje zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, kojom se sprovodi Aneks i nove Regulative (EU) 2017/2394 o prekograničnoj saradnji nadležnih tijela za zaštitu potrošača. Priprema ove odluke (i Pravilnik o razmjeni podataka o izvršenju i vođenju evidencije), kroz konsultacije sa svim inspekcijskim i drugim organima i tijelima, nadležnim za sprovođenje više od 50 zakona (koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača) i njihov trening u tom procesu, osim razmjene i usaglašavanja stavova, omogućilo je i jačanje njihovih kapaciteta na području

zaštite potrošača. Za potrebe sprovođenja ove odluke, pružana je podrška na unaprijeđenju IT sistema za zaštitu potrošača - Centralnog informacionog sistema za praćenje žalbi i pitanja potrošača (CISZP, www.potrosac.me), kojim upravlja Uprava za inspeksijske poslove kao njegova Kontakt tačka. Isti je, za potrebe prijema i rješavanje potrošačkih žalbi, uključio sve nadležne organe i tijela. Za te potrebe sprovedene su četiri IT obuke o upravljanju, odnosno korišćenju CISZP-a za Upravu kao Kontakt tačku i ostale nadležne organe, kao i šest obuka sa izabranim slučajevima na izabrane teme potrošačkog *acquisa* (distančna trgovina, saobraznost i garancija, nepoštene ugovorne odredbe, nepoštene poslovne prakse itd.). Kao rezultat svega, Kontakt tačka je po puštanju unaprijedjenog CISZP-a u rad u trećem kvartalu izvještajen godine primala, obrađivala i na dalje postupanje nadležnim inspekcijama u svom sastavu i drugim nadležnim organima i institucijama prosljeđivala žalbe/pitanja/inicijative potrošača. Dakle, u izvještajnoj godini je CISZP proširen i na druge nadležne organe i istovremeno unaprijeđene njegove funkcije. Uprava je bila saradnik projektu i u okviru radnih grupa za izradu novih zakona (za potrebe napretka u pregovorima za PP 1 i 28): Nacrt novog zakona o potrošačkim kreditima (preuzima se Direktiva o stambenim kreditima), sedam podzakonskih akata za punu primjenu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača, kao i Nacrt novog Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu (preuzima se Regulativa o tržišnom nadzoru i usaglašenosti proizvoda);

- U organizaciji *PTB, SEE QI projekat (Regionalni konsalting fond za infrastrukturu kvaliteta u zemljama Jugoistočne Evrope)*, implementiran od strane Instituta za metrologiju Njemačke održana je online radionica na temu: „Lična zaštitna oprema i to reflektujući prsluci koji će biti predmet kontrole u zajedničkim akcijama“, dvije online radionice na temu: „Sumiranje ispitnih rezultata reflektujućih prsluka u zajedničkoj akciji zemalja regiona i preduzete mjere“, i „Transponovanje Uredbe 2019/1020 preko zakona za nadzor tržišta Crne Gore i drugih zemalja regiona“. Takođe, održana je online radionica na temu „Bezbjednost mašina“- električne bušilice. Predstavnik tržišne inspekcije je prisustvovao završnom sastanku PTB projekta;
- U organizaciji CEFTA sekretarijata održana su dva eksploratorna sastanka o infrastrukturi kvaliteta vezano za uspostavljanje međusobnog priznavanja dokumenata za odabrane grupe proizvoda, čiji protok bi se nesmetano odvijao između CEFTA zemalja, kao i uspostavljanje baze podataka o opasnim proizvodima pronađenim na tržištima CEFTA zemalja. Na sastancima je učestvovao predstavnik Tržišne inspekcije.
- „*ESAP projekat - Evropska platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja* koju finansira Evropska unija, a implementira Međunarodna organizacija rada (MOR)

na Zapadnom Balkanu –sa ciljem jačanja regionalne saradnje i institucionalnih kapaciteta nacionalnih uprava, ograničavanja poslodavaca i radnika i inspekcija rada u šest zemalja Zapadnog Balkana, čiji je korisnik Inspekcija rada. Druga faza ovog projekta (ESAP 2), sa ciljem povećanja dometa inspekcija rada u suzbijanju i borbi protiv neprijavljenog rada, započela je u oktobru 2018. godine, trajala je tri godine.. Predstavnicima Inspekcije rada (inspektor rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i inspektor rada koordinator za oblast zaštite i zdravlja na radu) su oktobru bili učesnici na regionalnoj radionici u Tirani (Albanija), a zajedno sa predstavnicima Kancelarije za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijских informacionih sistema, kao i sa inspekcijom rada Sjeverne Makedonije su bili u posjeti timu za ocjenjivanje Inspekcije rada BiH - kanton Sarajevo. U novembru predstavnici Inspekcije rada su bili zajedno sa inspekcijom rada Srbije u posjeti timu za ocjenjivanje Inspekcije rada Republike Srpske(Banja Luka);

- Projekat „TUNE UP“, sa ciljem sagledavanja stanja u kotorsko-risankom zalivu sa namjerom stavljanja pod privremenu zaštitu, čiji je korisnik Ekološka inspekcija,. U toku ovog projekta Uprava je sa Institutom za biologiju mora iz Kotora potpisala Memorandum o razumijevanju/saradnji po pitanju aktivnosti u eventualno uspostavljenom zaštićenom području Kotorsko risanskog zaliva. Projekat " Uspostavljanje i efikasno upravljanje zaštićenim područjima u moru" , čiji je korisnik Ekološka inspekcija. U toku realizacije projekta razjašnjenja su pitanja nadležnosti organa zaduženih za zaštitu u zaštićenom području u moru „Katič“ sa namjerom transpozicije u osnivačke akte zaštićenog područja, kao i razmijenjena iskustva sa nadležnim organima za kontrolu i upravljanje zaštićenim područjima prirode iz Republike Hrvatske;
- Projekat „Unapređenje inspekcijског nadzora u Crnoj Gori“, čiji je korisnik Uprava, realizovan je od 15. avgusta 2020.godine do 15. aprila 2021. godine. Projekat se sprovodio uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj koja je angažovala tim „NALED“-a. U okviru projekta pripremljeno je 30 kontrolnih listi za inspekcije i data podršku Upravi da pripremi još 27 kontrolnih listi. Dakle, osim izrade kontrolnih listi, eksperti su i određeni broj inspektora obučili da prave kontrolne liste. Važno je istaći da su radi mjera koje su uvedene zbog koronavirusa obuke bile on-line, što je bila otežavajuća okolnost. Takođe, eksperti iz NALED-a su zajedno sa Kancelarijom za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijских informacionih sistema Uprave u okviru kontrolnih listi napravili i kriterijume koji će se koristiti u budućoj analizi rizika kao pripremu planova i samih inspekcijских pregleda.U okviru ovog projekta je urađena i jako važna priprema za formiranje centralnog registara subjekata i objekata inspekcijског nadzora u kome su definisani model registra: struktura i procesi;

- Projekat u okviru IPA 2020 "Poboljšanje tehničkih kapaciteta institucija uključenih u sektor konkurentnosti i inovacija": U prvoj polovini godine je pripremljena specifikacija potrebne opreme: 132 PC računara, 209 lap top računara, 220 torbi t alap top, 48 malih printera, 200 mobilnih printera, 75 multifunkcionalan printera, 4 brza skenera, 2 velika štampača (za pisarnicu). Tenderski dosije za ugovor o nabavci opreme je objavljen 24. avgusta 2021. i tender je još u toku;
- U okviru projekta IPA III programiranja podrške za period 2023-2027 za oblast jačanja konkurentnosti i inovacija, Uprava je podnijela zahtjev za nabavku IT i druge opreme, koja je neophodna za nadzor nad sprovođenjem harmonizovanog zakonodavstva u oblasti nadzora proizvoda na tržištu, zaštite potrošača, ograničavanja upotrebe duvanskih proizvoda i ostalim oblastima nadzora, kao i zaštite inspektora u određenim uslovima nadzora;
- Projekat „*Istraživanje i proizvodnja ugljovodonika u podmorju Crne Gore*“, u kojem je učestvovala Inspekcija za ugljovodonike. U toku realizacije projekta započeto je bušenje istražnih bušotina u podmorju Crne Gore u skladu sa Planom i Programom bušenja istražne bušotine. Održan je sastanak sa predstavnicima Uprave za ugljovodonike, u cilju daljeg praćenja aktivnosti predmetne istražne bušotine i organizovanja zajedničke posjete istražnog postrojenja- platforme.

Takođe, korišćena je i bilateralna tehnička pomoć u oblasti obrazovanja i sporta (od strane Vlade Slovenije), kao i TAIEX podrška čiji su korisnici bile inspekcije Uprave, o čemu više u *Sektoru za međunarodnu saradnju*.

Učešće u procesu evropske integracije

S obzirom na svoju horizontalnu ulogu u sprovođenju (harmonizovanog) zakonodavstva, Uprava je značajan institucionalni faktor među ostalim nosiocima aktivnosti na putu EU integracije Crne Gore. Pravilno sprovođenje zakonodavstva (nakon harmonizacije istog), najvažnija je obaveza Crne Gore na tom putu i najznačajnija aktivnost nadležnih organa nadzora za naše građane i poslovni sektor. . Polazeći od toga, kao i potrebe stalnog usklađivanja procedura nadzora sa standardima EU, plan jačanja administrativnih kapaciteta za sprovođenje zakonodavstva je sastavni dio Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, pa je Uprava učesnik u njegovoj pripremi. Osim toga, predstavnici Uprave, kroz učešće u radnim grupama za određeni broj pregovaračkih poglavlja, čine dio pregovaračkog tima. Uprava je, preko svojih predstavnika i kroz vršenje nadzora koji ima za cilj obezbjeđivanje pravilne primjene zakona usklađenih sa propisima EU, direktno uključena u sljedeća pregovaračka poglavlja - Poglavlje 1, Poglavlje 2, Poglavlje 5, Poglavlje 7, Poglavlje 10, Poglavlje 15, Poglavlje 19, Poglavlje 23, Poglavlje 27 i Poglavlje 28. Takođe, Uprava je izvjestilac za pregovaračka poglavlja koja obuhvataju propise nad kojima nadzor vrše inspekcije Uprave, i u tom smislu pruža relevantne podatke koji su sastavni dio Priloga izvještaju o Crnoj Gori. Predstavnik Uprave je i član strukture za

sprovedenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i član Komisije za evropske integracije. Takođe, predstavnik Uprave je bio šef radne grupe za Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, pa je tako ova uprava, zajedno sa Ministarstvom ekonomije, kao resornim za oblast zaštite potrošača i Ministarstvom zdravlja, kao resornim za oblast javnog zdravlja, od početka procesa nosilac aktivnosti koje su sastavni dio ovog poglavlja.

Kada je riječ o angažovanju Uprave u procesu evropskih integracija, može se reći da je i izvještajna godina (kao i prethodna) bila u znaku saradnje Uprave sa AIM II projektom (IPA 2014), posebno na aktivnostima u cilju napretka Crne Gore u Poglavlju 28, radi pripreme istog za privremeno zatvaranje.

Učešće u redefinisaniu pravnog okvira

U cilju obezbjeđivanja optimalnog pravnog okvira za nadzor i preduzimanje mjera, Uprava je u izvještajnoj godini dala sugestije, odnosno učestvovala u pripremi izmjena i dopuna jednog broja zakona, pri čemu posebno treba istaći Zakon o inspekcijskom nadzoru. Naime, Uprava je nadležnom ministarstvu dostavila predloge za izmjenu i dopunu ZIN-a i dijelom sarađivala na pripremi nacрта zakona o izmjenama i dopunama ovog zakona. Nakon toga je Vlada, na predlog Ministarstva, usvojila Predlog zakona i isti je krajem godine predat Skupštini. Međutim, treba naglasiti da se neki važni predlozi Uprave, koji bi bili od uticaja na suzbijanje sive ekonomije na tržištu robe i usluga, a time i na zaštitu lojalne konkurencije, zaštitu prava potrošača, kao i prava intelektualne svojine na tržištu, nijesu našli u konačnom predlogu teksta. Tako npr. i dalje neće biti omogućen inspekcijski pregled u privatnim prostorima, kada postoji indicija da se u njima nelegalno posluje. Takođe, pojedini prejdlozi Uprave nijesu formulisani na predloženi način. Zbog svega toga Predlog zakona bi, u propisanoj proceduri, ukoliko se za to steknu uslovi, trebalo preispitati i dopuniti.

Takođe, preko svojih inspekcija Uprava je sarađivala (učešćem u pripremi ili sugestijama), na izmjeni i dopuni sledećih zakona: Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o energetici, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o potrošačkim kreditima, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o turizmu i ugostiteljstvu, Zakon o igrama na sreću, Zakon o komunalnim djelatnostima, Zakon o upravljanju otpadom, Zakona o jedinstvenom vještačenju, Zakon o rudarstvu, Zakona o eksplozivnim materijama, Zakon o zaštiti prirode, Zakona o održavanju stambenih zgrada, Zakona o stambenoj podršci, Zakona o biocidnim proizvodima, Zakon o geološkim istraživanjima. Pored zakona, inspekcije su se uključivale, odnosno pokretale i pitanje izmjena i dopuna pojedinih podzakonskih akata.

S obzirom da jedan broj zakona čiju reviziju je Uprava inicirala u prethodnim godinama još uvijek nije izmijenjen, resorna ministarstva bi trebalo da pokrenu te aktivnosti, uključujući u realizaciju istih i Upravu kao inicijatora.

V OCJENA STANJA I PRIJEDLOG MJERA

U 2021. godini Uprava je nastavila sa realizacijom svojih aktivnosti na način da inspeksijskim nadzorom odgovori izazovima koje je, u godini prije, donijela pandemija koronavirusa, a koji su pratili i izvještajnu godinu. Tako je sprovođenje epidemioloških mjera i dalje bilo u fokusu nadzora nadležnih inspekcija i uz povremenu podršku (po ovlaštenju) drugih inspekcija Uprave. Međutim, uporedo sa tim, u već poznatim okolnostima pandemije, inspekcije Uprave su se pripremile da na odgovarajućem nivou nadzorom isprate i planirano/očekivano intenziviranje aktivnosti u pojedinim djelatnostima.

U planiranju nadzora za izvještajnu godinu, osim od navedenog i nadležnosti inspekcija Uprave, pošlo se od analize rizika u privrednim sektorima, posebno aktivnim tokom sezone, kao i od resursa kojima raspolaže Uprava – inspekcije nadležne za kontrolu tržišta. Računajući tako na rizik od povećanja sive ekonomije u uslovima pandemije, inspekcije su usmjerile pažnju na tržište robe i usluga i tržište rada, kako bi se nadzorom uticalo na podizanje nivoa poštovanja propisanih obaveza i tako smanjenjilo poslovanje u sivoj zoni. U vezi sa tim treba naglasiti da je i porast obima distancione trgovine i pružanja usluga u vrijeme pandemije usmjerio aktivnosti inspekcija koje vrše nadzor u tim djelatnostima. Prioriteti u nadzoru su opredjeljivani i stanjem na terenu i inicijativama pravnih i fizičkih lica za vršenje inspeksijskog nadzora.

Polazeći od značaja turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, te od činjenice da turističku sezonu karakteriše povećano prisustvo potrošača i poslovnih subjekata, što je praćeno povećanim obimom prometa robe i usluga, kao i zapošljavanjem većeg broja lica, posebno na Primorju, nadzor u tom period je posebno planiran i pripreman. Cilj je da se obezbijedi zaštita lojalne konkurencije i pruži podrška naplati prihoda na državnom i lokalnom nivou, te da se zaštite drugih javni interesi i interesi građana kada su u skladu sa javnim interesom, uz istovremeno poštovanje epidemioloških mjera, kako bi se uz podizanje nivoa zdravstvene bezbjednosti, uticalo na kvalitet ukupne ponude Crne Gore kao turističke destinacije.

Ovakav pristup u nadzoru u sezoni nametnuo je intenzivno angažovanje više inspekcija Uprave (Inspekcija za turizam, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Tržišna inspekcija i Inspekcija rada), koje su pretežno nadležne za kontrolu obavljanja djelatnosti čiji obim se povećava u tom periodu. Pored kontrole poslovanja privrednih subjekata u pogledu poštovanja obaveza propisanih sektorskim zakonima, pažnja je bila posvećena i poštovanju propisa prilikom zapošljavanja (domaćih i stranaca), u cilju otkrivanja i suzbijanja „rada na crno“, kao i poštovanju prava zaposlenih, te obezbjeđivanju zaštite i zdravlja na radu. Zbog toga su pod nadzorom, osim navedenih, bile i druge djelatnosti koje zapošljavaju veliki broj lica, npr. građevinarstvo i dr.

Osim pomenutih, u pojačani nadzor u sezoni su, po potrebi, uključivane i druge inspekcije Uprave, kao npr. Inspekcija za igre na sreću, Metrološka inspekcija, Inspekcija za vode i dr., tako da su kontrolom obuhvaćeni svi sektori koji su pod nadzorom inspekcija Uprave, što je u funkciji unapređivanja turističke ponude, na koji način Uprava doprinosi podizanju kvaliteta turističkog proizvoda.

Treba istaći da Uprava maksimalno koristi prednosti koje pruža objedinjavanje inspekcija, čiji se efekti snažno odslikavaju na tržište robe i usluga i tržište rada (i ostale segmente koji su pod nadzorom inspekcija Uprave), posebno u sezoni, ali i tokom cijele godine. Naime, zajedničkim nadzorom, koji se praktikuje putem ekipa inspektora, uz model rotacije sa jednog na drugo područje, kao i po inicijativama za vršenje nadzora, kada je predmet iste u nadležnosti više inspekcija. Takav pristup u organizovanju nadzora, osim što štedi resurse Uprave-inspekcija, podstiče razmjenu iskustava, posebno u poštovanju propisanih procedura i pristup u preduzimanju mjera, utiče na javnost rada inspektora, na sužavanje mogućnosti za eventualne negativne pojave sa obilježjima korupcije. S druge strane, to smanjuje i opterećenje subjekata nadzora, kako kroz manji broj posjeta, koje su posljedica istovremene kontrole od strane dvije i više inspekcija, tako i rasterećenjem onih subjekata koji poštuju propise, čemu doprinosi i tek će doprinijeti korišćenje Jedinственог inspeksijskog informacionog sistema Uprave (JIIS), na koji je Uprava čekala od svog formiranja.

Dakle, zvještajna godina je bila i u znaku implementacije JIIS-a. Naime, od januara je počelo njegovo korišćenje u dijelu elektronskog zapisa (pisarnica) dokumenta, dok je kompletno kruženje dokumentacije unutar Uprave počelo da se odvija elektronski od 1. juna. Uvođenje ovog sistema u dijelu modula inspeksijskog nadzora predstavlja najveći izazov za Upravu, s obzirom na kompleksnost strukture institucije, te kadrovski deficit u Kancelariji za IT, čije rješavanje je uslov za bržu implementaciju sistema kao i lakše održavanje.

Određene inspekcije su počele sa korišćenjem kompletnog sistema, što podrazumijeva i evidentiranje inspeksijskog nadzora kroz sami sistem, izvještavanje, analize itd. Svako od inspekcija, sistem je posebno prilagođavan, kako u dijelu zakonskih propisa (kontrolnih listi koje će im se nuditi prilikom inspeksijskog nadzora), tako i kroz izvještavanje, te eventualno izmjenama u dijelu samog procesa nadzora. Sistem se pokazao vrlo korisnim u mnogim aspektima počevši od brzine razmjene akata unutar same Uprave, nastavivši sa olakšavajućim sprovođenjem inspeksijskog nadzora (korišćenje kontrolnih listi, automatsko kreiranje akata u postupku inspeksijskog nadzora (zapisnici, rješenja, prekršajni nalozi itd)) te zaključno sa lakoćom izvještavanja. Poseban izazov u nastavku implementacije će biti migraciju podataka (iz starog u novi sistem) inspekcija koje u svom radu već koriste informacione sisteme.

Uprava je u izvještajnoj godini dobila novu - unaprijeđenu ulogu nacionalne kontakt tačke Centralnog informacionog Sistema za praćenje žalbi i pitanja potrošača (CISZP, www.potrosac.me). Naime, na osnovu Vladine Odluka o utvrđivanju liste organa

nadležnih za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, uspostavljena je, ili bolje reći proširena, i u praksi zaživjela mreža organa nadležnih za zaštitu potrošača u Crnoj Gori. Kao nosilac aktivnosti, Uparva je u saradnji sa projektom podrške i nadležnim organima, realizovala aktivnosti na širenju i podizanju funkcionalnosti mreže organa/institucija nadležnih za zaštitu potrošača. Osim pravnog i softverskog rješenja, koji su u osnovi ovog sistema, održivost postignutih rezultata u ovom segmentu, garantuje i kvalitetna obuka predstavnika svih učesnika sistema.

Analiza pravnog okvira, na osnovu iskustva iz prakse inspekcijskog nadzora, kako matereijalnih, tako i organizaciono-procesnih propisa, mora biti osnov za reviziju istih, u cilju podizanja nivoa efikasnosti i efektivnosti nadzora, i sa time ministarstva nadležna za sektorske politike u kojima nadzor vrše inspekcije Uprave, moraju računati. Taj proces mora dobiti na značaju u mjeri u kojoj je nadležnost za iniciranje izmjena i dopuna zakona i drugih propisa u oblasti inspekcijskog nadzora i upravnih oblasti u kojima vrši inspekcijski nadzor, dodijeljena Upravi, kao i u mjeri očekivane odgovornosti organa koji donose te vrste odluka. U vezi sa tim, a polazeći od visokog stepena sive ekonomije na tržištu, koristimo priliku da ponovo ukažemo na ograničenje pristupa inspekcije djelatnostima koje se obavljaju „iza zatvorenih vrata“, zbog čega je Uprava ranije inicirala omogućavanje inspekcijskog nadzora u stambenom i dr. privatnom prostoru, kada postoji sumnja da se u njemu nelegalno obavlja djelatnost. Budući da to ugrožava poslovanje legalnih subjekata (nelojalna konkurencija) sa svim posljedicama koje to nosi po budžet i druge zakonom zaštićene vrijednosti, stvaranje uslova za proširenje obuhvata nadzora u tom pravcu, mora biti cilj Vlade i nadležnih ministarstava.

Ranije konstatovani problemi u pogledu sudske prakse koja prati predmete inicirane inspekcijskim nadzorom, koju karakteriše ublažavanje kazni ispod propisanog minimuma, pa čak i u slučajevima kada radnja prekršaja predstavlja sivu ekonomiju, i dalje su prisutni. Takođe, sudska praksa obiluje predmetima u kojima se postupak obustavlja zbog nastupanje zastrajelosti. Zbog toga je potrebno kontinuirano analizirati razloge tih pojava i djelovati, zajedno sa organima pravosuđa, u pravcu njihovog otklanjanja.

Kada su u pitanju kapaciteti inspekcija (kadrovski i tehnički), treba istaći potrebu popune upražnjenih radnih mjesta uz istovremeno dalje podmlađivanje inspektorskog kadra. Edukacija inspektora orjentisana na sticanje znanja i vještina potrebnih sadašnjoj i sljedećim fazama integracije Crne Gore u Evropsku uniju, mora biti kontinuiran proces. Uz to, treba raditi na jačanju integriteta inspektora, jer samo inspektor od znanja i integriteta može biti nosilac važne uloge inspekcijskog nadzora u sistemu. Koristimo priliku da ukažemo i na potrebu unaprijeđenja materijalnog statusa inspektora u Zakonu o zaradama u javnom sektoru, kako bi se izdigao do nivoa odgovornosti i ovlašćenja koja on ima (npr. glavni inspektor, koji se imenuje uz saglasnost Vlade, nalazi se u nižem platnom razredu od samostalnog savjetnika u pojedinim državnim organima).

Problem koji nije riješen od uspostavljanja Uprave je nedostatak adekvatnog kancelarijskog prostora koji bi omogućio bolje povezivanje službi Uprave u Podgorici kao

njenom sjedištu. Takođe, neophodno je rješavati i pitanje prostora u kojima funkcionišu inspekcije Uprave u pojedinim drugim gradovima Crne Gore. Uslov za efikasniji rad i racionalnije korišćenje resursa inspekcija Uprave jeste i odgovarajući broj službenih vozila, koja će omogućiti sigurno i brzo pokrivanje terena. To bi podržalo organizaciju nadzora putem razmjene inspektora sa jednog na drugo područje, što osim na efikasnost i efektivnost istog, utiče i na ujednačavanje i usvajanje dobre prakse nadzora.

Sve to, kao i potreban nivo finansiranja troškova poslovanja, mora imati podršku u odgovarajućem budžetu Uprave.

Uz očekivano razumijevanje, od strane Vlade i nadležnih ministarstava, navedenih kadrovskih i materijalnih potreba, kao i potreba bržeg unaprijeđivanja pravnog okvira u određenim upravnim oblastima, te daljeg hardversko-softverskog unapređivanja, Uprava će usavršavati planiranje i sprovođenje inspekcijiskog nadzora, sa ciljem da se misija istog u potpunosti ostvaruje.

 Kancelarije Uprave za inspekcijske poslove

IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ZA 2021. GODINU

Uvodne napomene

U 2021. godini Uprava za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Uprava) je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti rukovodeći se programom rada i dinamičkim planovima rada inspekcija, koji su zasnovani i na strateškim dokumentima Vlade. Osim na kontrolu vršenja djelatnosti i drugih oblasti koje su pod nadzorom inspekcija Uprave, planovi nadzora fokusirani su i na privremene mjere za sprečavanje unošenja u zemlju i širenja Covid-19, u skladu sa aktima Vlade i Ministarstva zdravlja. Uprava je, na osnovu Akcionog plana Vlade za pripremu ljetnje turističke sezone, pripremila sopstveni Plan pripreme ljetnje turističke sezone i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u ljetnjoj turističkoj sezoni 2021. Takođe, pripremljen je i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u zimskoj turističkoj sezoni 2021/2022.

Takođe, predstavnici Uprave, kroz učešće u radnim grupama za određeni broj pregovaračkih poglavlja, čine dio pregovaračkog tima (Poglavlje 1, Poglavlje 2, Poglavlje 5, Poglavlje 7, Poglavlje 10, Poglavlje 15, Poglavlje 19, Poglavlje 23, Poglavlje 27 i Poglavlje 28)..

Inspekcijski nadzor

U okviru četiri sektora Uprave, zaposleno je 235 inspektora koji propisane nadležnosti ostvaruju u okviru 24 inspekcije.

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su izvršile ukupno 124.578 inspekcijskih pregleda, od čega 112.886 na unutrašnjem tržištu (što uključuje i kontrolu epidemioloških mjera), a 11.692 u spoljnotrgovinskom prometu (što uključuje i kontrolu epidemioloških mjera na graničnim prelazima). Redovnih inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu bilo je 70.335, po inicijativama 7.120, i zahtjevima 1.597, dok je kontrolnih pregleda, u kojima su inspektori pratili postupanje subjekata nadzora po nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, izvršeno 33.834. Inspekcijski pregledi u spoljnotrgovinskom prometu vršeni su po zahtjevima privrednih subjekata. U nadzoru je utvrđeno ukupno 14.405 nepravilnosti, od čega je jedna u spoljnotrgovinskom prometu (pošiljka nije ispunjavala propisane uslove), za čije otklanjanje su izrečene upravne mjere (5.136 ukazivanja i 12.225 rješenja). Kada su u pitanju rješenja u cilju sprečavanja širenja koronavirusa, donešeno ih je ukupno 171.778.

Za počinjene prekršaje izdato je ukupno 8.928 prekršajnih naloga (kojima je izrečeno 3.181.630,00 € novčanih kazni) i podniet 461 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima za prekršaje. Ukupan broj naplaćenih prekršajnih naloga je 6.611, što je 74,13% od broja izdatih. Treba istaći da se evidencija naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnim postupcima vodi kod područnih sudova za prekršaje (459.460,00€), tako da Uprava ne raspolaže tim podacima.

U izvještajnom periodu podnijeta je i 171 krivična prijava.

Ocjena stanja i prijedlog mjera

Treba istaći da Uprava maksimalno koristi prednosti koje pruža objedinjavanje inspekcija, čiji se efekti snažno odlikavaju na tržište robe i usluga i tržište rada (i ostale segmente koji su pod nadzorom inspekcija Uprave), posebno u sezoni, ali i tokom cijele godine. Naime, zajedničkim nadzorom, koji se praktikuje putem ekipa inspektora, uz model rotacije sa jednog na drugo područje, kao i po inicijativama za vršenje nadzora, kada je predmet iste u nadležnosti više inspekcija. Takav pristup u organizovanju nadzora, osim što štedi resurse Uprave-inspekcija, podstiče razmjenu iskustava, posebno u poštovanju propisanih procedura i pristup u preduzimanju mjera, utiče na javnost rada inspektora, na sužavanje mogućnosti za eventualne negativne pojave sa obilježjima korupcije. S druge strane, to smanjuje i opterećenje subjekata nadzora, kako kroz manji broj posjeta, koje su posljedica istovremene kontrole od strane dvije i više inspekcija, tako i rasterećenjem onih subjekata koji poštuju propise, čemu doprinosi i tek će doprinijeti korišćenje Jedinственog inspekcijskog informacionog sistema Uprave (JIS), na koji je Uprava čekala od svog formiranja.

Uprava je u izvještajnoj godini dobila novu - unaprijeđenu ulogu nacionalne kontakt tačke Centralnog informacionog Sistema za praćenje žalbi i pitanja potrošača (CISZP, www.potrosac.me). Naime, na osnovu Vladine Odluka o utvrđivanju liste organa nadležnih za inspekcijски nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, uspostavljena je, ili bolje reći proširena, i u praksi zaživjela mreža organa nadležnih za zaštite potrošača u Crnoj Gori.

Analiza pravnog okvira, na osnovu iskustva iz prakse inspekcijskog nadzora, kako materijalnih, tako i organizaciono-procesnih propisa, mora biti osnov za reviziju istih, u cilju podizanja nivoa efikasnosti i efektivnosti nadzora, i sa time ministarstva nadležna za sektorske politike u kojima nadzor vrše inspekcije Uprave, moraju računati.